

วารสาร สุโขทัยธรรมาราช

VOL.35 NO.1 January-June 2022 ■ ปีที่ 35 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2565

- ผลของการใช้เครื่องมือสื่อสารสังคมยุทูปบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- การออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล
- การประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- การประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก
สู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง
- การสร้างสรรค์หนังสือภาพ เรื่อง “โชน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์
ของผู้บริโภคในจังหวัดลำปาง

ISSN 0857-6955

วารสาร
สุโขทัยธรรมาราช

คณะกรรมการจัดทำวารสาร

รองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาและ
สนับสนุนการเรียนรู้

ศาสตราจารย์ ดร.ชุดิมา สัจจานันท์

ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี

รองศาสตราจารย์ ดร.สมใจ พุทธิพิทักษ์ผล

รองศาสตราจารย์ นามลย์ สุวรรณธาดา

รองศาสตราจารย์ ยืน ภูววรรธ

ผู้อำนวยการสำนักบรรณสารสนเทศ

ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์

ผู้อำนวยการกองฟสต

ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

บรรณารักษารวสารสุโขทัยธรรมาริราช

ผู้จัดการวารสารสุโขทัยธรรมาริราช

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

หัวหน้าฝ่ายตำรา

บรรณาริราช

รองศาสตราจารย์ ศนัยวรรณ์ ศรีประดิษฐ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาริราช

กองบรรณาริราช

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.จรรจา สุวรรณทัต

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ศาสตราจารย์ ดร.บุญเรียง ขจรศิลป์

ข้าราชการบำนาญ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณสุนม อมรววิฒน์

ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต มาลัยวงศ์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีศักดิ์ สุนทรไชย

ข้าราชการบำนาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริรัตน์ สีระสาร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาริราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณวิช ทัทภวิมล

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาริราช

อาจารย์ ดร.สุพชชา ขัปกลอม่ง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาริราช

ผู้จัดการ

นายเฉลิมศักดิ์ เย็นสำราญ

ฝ่ายจัดการ

หัวหน้าฝ่ายเผยแพร่และจัดจำหน่าย

นายยอดชาย สายสอน

ฝ่ายศิลป์

หน่วยศิลป์ สำนักพิมพ์

สำนักงาน

สำนักวิชาการ

บรรณาริราชผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

รองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา

และสนับสนุนการเรียนรู้

เจ้าของงาน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาริราช

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาริราช

วารสารสุโขทัยธรรมาริราชมีวัตถุประสงค์เพื่อพิมพ์บทความด้านสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ สาขาศิลปวัฒนธรรม สาขากฎหมาย การเมือง การปกครอง สาขาการศึกษา สาขาการพัฒนาชุมชนและสังคม สาขาการสื่อสารและสารสนเทศ โดยมีกำหนดเผยแพร่ 2 ฉบับต่อปี ฉบับที่ 1 เดือนมิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนธันวาคม บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองและประเมินคุณภาพจากกองบรรณาริการวารสารสุโขทัยธรรมาริราชและผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่าน แบบ double-blinded

คำชี้แจง

คำชี้แจงการเสนอบทความเพื่อพิจารณา

ตีพิมพ์ในวารสารสุโขทัยธรรมาริราช

- ต้นฉบับบทความเขียนเป็นภาษาไทย ให้ระบุชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน พร้อมรายละเอียดคือ วุฒิการศึกษา สถานที่ทำงาน หรือสังกัดเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวของบทความประมาณ 8-12 หน้ากระดาษ พิมพ์ขนาดเอ 4 ตัวอักษร Angsana New ขนาด 16
- บทความที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารเป็นบทความด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้
 - บทความพิเศษ บทความทั่วไป บทความปริทรรศน์ บทความการศึกษาทางไกล บทความวิจัย บทความวิเคราะห์สถานการณ์ บทความหนังสือ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจัดทำวารสารสุโขทัยธรรมาริราช
 - บทความวิชาการอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวารสารสุโขทัยธรรมาริราช
- บทความแต่ละบทความต้องมีบทคัดย่อภาษาไทยและบทคัดย่อภาษาอังกฤษ
- การจัดทำบรรณานุกรมและเชิงอรรถ (ถ้ามี) ตามระบบ APA (American psychological Association)
 - เชิงอรรถอ้างอิง
 - แบบนาม-ปี ระบุนามผู้แต่ง ปีตีพิมพ์ และเลขหน้าของเอกสารที่ใช้อ้างอิงไว้ภายในวงเล็บต่อท้ายด้วยข้อความที่ยกมาอ้างอิง
 - แบบอธิบายความใช้วิธีลงรายละเอียดคำอธิบายไว้ตอนล่างสุดของหน้า โดยใช้เครื่องหมาย * กำกับท้ายข้อความ
 - บรรณานุกรมเป็นภาษาอังกฤษ และตามลำดับตัวอักษร ทั้งนี้ เนื่องจากวารสารอยู่ในฐานข้อมูล ACI (ASEAN CITATION INDEX) บรรณานุกรมภาษาไทยทุกเรื่องต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษ และวงเล็บว่า (in Thai) ดังตัวอย่างรูปแบบการเขียนบรรณานุกรม
- บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองและประเมินคุณภาพจากกองบรรณาริการวารสารสุโขทัยธรรมาริราชและผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่าน
- บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน
- บทความที่ผู้เขียนเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสารสุโขทัยธรรมาริราชต้องไม่มีการลอกเลียนผลงานทางวิชาการหรืออยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น
- ผู้เขียนต้องส่งต้นฉบับถึงบรรณาริการวารสารสุโขทัยธรรมาริราชผ่านระบบวารสารสุโขทัยธรรมาริราชด้วยระบบออนไลน์
- วารสารสงวนสิทธิ์ที่จะเรียบเรียงและอาจปรับปรุงการนำเสนอบทความตามความเหมาะสม และความคิดเห็นของผู้เขียน กองบรรณาริการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย
- หากผู้อ่านพบเห็นบทความใดของวารสารที่มีการโจรกรรมทางวิชาการ โปรดแจ้งให้กองบรรณาริการทราบ
- หากตรวจพบว่า มีการตีพิมพ์ซ้ำซ้อน ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของวารสาร ห้ามนำข้อความทั้งหมด หรือบางส่วนไปพิมพ์ซ้ำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากกองบรรณาริการวารสาร
- กองบรรณาริการวารสารต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของเจ้าของผลงาน และผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความเพื่อตีพิมพ์
- กองบรรณาริการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือเกี่ยวข้องกับเจ้าของผลงานและผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินบทความ
- ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
- ผู้ประเมินบทความที่ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้กองบรรณาริการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น
- ผู้ประเมินบทความควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนเองเชี่ยวชาญ
- ผู้ประเมินบทความหากพบว่า ส่วนใดของบทความที่มีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนกับผลงานทางวิชาการอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้กองบรรณาริการทราบทันที

Journal Board

Acting Vice-President for Education and Learning Support

Professor Dr. Chutima Sacchanand

Professor Dr. Sumalee Sungsi

Associate Professor

Dr. Somjai Puttapithakpon

Associate Professor Naphalai Suwanthada

Associate Professor Yuen Poovarawan

Director, Office of Documentation

and Information

Director, Office of the University Press

Director, Procurement Division

Director, Office of Graduate Studies

Director, Institute for Research and

Development

Editor of STOU Journal

Manager of STOU Journal

Director, Office of Academic Affairs

Head of Textbook Section

Editor

Associate professor

Tassaneewan Sripradit

Sukhothai Thammathirat Open University

Editorial

Professor Emeritus

Dr.Chantha Suwannathat

Dhurakij Pundit University

Professor Dr. Boonreang Kajornsiri

Retired government official

Professor Emeritus Sumon Amornwiwat

Retired government official

Associate professor

Dr.Kanchit Malaivongs

Sripatum University

Associate professor Dr.Laddawan Pechroj

Rajapruk University

Associate professor

Dr. Sarisak Soontornchai

Retired government official

Assistant professor Dr. Nareerut Seerasarn

Sukhothai Thammathirat Open University

Assistant professor

Dr. Punawit Tupprawimol

Sukhothai Thammathirat Open University

Dr. Supatcha Kubglomsong

Sukhothai Thammathirat Open University)

Manager

Mr.Charlermsak Yensamran

Management

Head of Publicity and Distribution Section

Mr.Yodchai Saisorn

Art Department

Art Department Office of the University Press

Office

Office of Academic affairs

Publishing Editor

Acting Vice-President for Education and

Learning Support

Owner

Sukhothai Thammathirat Open University

Printed at

Office of the University Press

Sukhothai Thammathirat Open University Journal aims to publish articles social sciences related to : Art and Culture, Economics and Business Administration, Law,Politics,Government,Education,Community and Social Development, Communications and Information by publishing 2 issues per year : June and December. All published articles have to be reviewed and evaluated of quality from the editorial board on Sukhothai Thammathirat Open University Journal and at least 2 peer reviewers by double-blinded system.

Instruction

Instruction to Author in STOU Journal

1. The article should be written in Thai consisting of article title, author name, education background, workplace in Thai and English. Length of the article should be 8-12 A4 page, with Angsana New, 16 point.

2. Scope of the article should be written in the fields of Humanity and Social Science with the following types:

2.1 special article, general article, review article, distance learning article, research article, situational analytical article, book review with permission of STOU Journal Committee are welcome;

2.2 other articles which are in the scope of STOU Journal objectives.

3. Each article must have Thai and English abstracts.

4. References and footnotes (if any) should be written based on APA (American psychological Association) in English.

4.1 Footnotes

1) name-year type (author name, publish year, and page (s) in blanket and followed with cited statements.

2) * with explanatory statements at the lowest part of the page.

4.2 References

All references must be written in English alphabetically. Since this Journal is in ACI (ASEAN CITATION INDEX), all references must be translated into English followed with (in Thai)

5. Prior to publish, all articles have to pass quality screening from the editorial board of STOU Journal and then through at least 2 peer reviewers.

6. All articles must never be published anywhere.

7. All articles being published must not have any plagiarism or are in the process of being published in other journals.

8. The author must submit any article to STOU Journal editor through Journal online submission.

9. Journal reserves the right to remix and adapt any articles appropriately and the editorial board do not have to agree with author's opinions.

10. If any readers have seen plagiarism in other articles, please notify the editor.

11. If any duplicated article has been conducted, it must be under author's responsibility. All published articles are under journal ownership. Any article parts or entire article could not be reprinted unless permission is granted by the editorial board.

12. The editorial board must not disclose author information and peer reviewers to any non-relevant persons during the reviewing process.

13. The editorial board must not have any conflict of interests or relevant to authors and peer reviewers.

14. Peer reviewers must keep confidentiality and do not disclose some parts or entire article to any non-relevant persons during the reviewing process.

15. Peer reviewers who could not give any comments or suggestions freely have to notify the editorial board and refuse to review the article.

16. Peer reviewers should review any article under their specialty.

17. Peer reviewers who found any article which is similar or duplicate with other articles, they have to notify the editorial board immediately.

สารบัญ

วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีที่ 35 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2565

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม5
ทัศนีย์วรรณ ศรีประดิษฐ์

บทความวิจัย

ผลของการใช้เครื่องมือสื่อสารสังคมยุทูปบูรณาการกับ
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน
วิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.... 6
สุริยันต์ จันทิพย์
วัธสาตรี ดิถียนต์

การออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การ
ประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาในระดับ
บัณฑิตศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล..... 27
เมธิตา สภาไพวัน
พุทธชาติ อังณะกูร
ศรัณวิชญ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร

การประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 44
กนกรัตน์ ภูแย้ม
จำเนียร ราชแพทยาคม
จิระ ประทีป
พนมพัทธ์ สมิตานนท์

การประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหาร
จัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียน
ขีดสมรรถนะสูง.....57
ขจรศักดิ์ เขียวน้อย

การสร้างสรรค์หนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทาง
วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชน
ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน68
ธิดิมา อ่องทอง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ของ
ผู้บริโภคในจังหวัดลำปาง.....86
ยิ่งลักษณ์ กาญจนฤกษ์

Table of Contents

Vol. 35 No. 1 January-June 2022

Editorial

Editorial 5

Tassaneewan Sripradit

Research Articles

The Effect of Youtube Integrated with Learning Activities to Enhance Motivation for the Music Class of Mathayomsuksa 3rd Students 8

Suriyan Janthip

Watsatree Diteeyont

Design and Development of Online Course on the Information Value Assessment for Graduate Students in the Distance Education 29

Methita Sapaiwan

Putthachat Angnakoon

Sarunwit Promsaka Na Sakonnakron

Evaluation of Educational Service Implementations of Sukhothai Thammathirat Open University 46

Kanograt Pooyam

Chamnian Rajphaetyakhom

Chira Prateep

Phanompatt Smitananda

Needs Assessment for Small School Management to Become a High-Performance School..... 59

Kajornsak Khiawnoi

The Creation of Picture Book, Titled “Khon : The Intangible Cultural Heritage of Humanity” for Hearing Impaired Youths 70

Thitima Ongthong

Factors Influencing the Consumption of Organic Agricultural Product in Lampang Province 87

Yingluck Kanchanaroek

ห นั า บ ร ร ณ า ธิ ก า ร

SUKHOTHAI THAMMATHIRAT OPEN UNIVERSITY JOURNAL

ในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน (Disruption) การพัฒนาการเรียนรู้ และการสร้างแรงจูงใจต่อผู้เรียนในทุกระดับชั้น จึงต้องปรับเปลี่ยนให้ทันตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี วารสารสุขุทัยธรรมาธิราชฉบับนี้ ขอเสนอบทความวิจัย เรื่อง ผลของการใช้เครื่องมือสื่อสังคม ยุทูปบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรี ของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ เรื่อง การออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล ตามด้วยบทความวิจัยที่ให้ความสำคัญ ในด้านการประเมิน ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย สุขุทัยธรรมาธิราช และ เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้การเป็นโรงเรียนชิดสมรรณะสูง

นอกจากนี้ขอเสนอบทความวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมไทยที่ทรงคุณค่า คือ การสร้างสรรค์หนังสือ ภาพ เรื่อง “ไขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และบทความวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในจังหวัดลำปาง

กองบรรณาธิการวารสารสุขุทัยธรรมาธิราชหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความที่นำเสนอในวารสาร ฉบับนี้จะมีประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากท่านใดมีข้อคิดเห็นหรือเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงวารสาร ให้ดียิ่งขึ้น กองบรรณาธิการยินดีน้อมรับด้วยความขอบพระคุณยิ่ง

บรรณาธิการ

ผลของการใช้เครื่องมือสื่อสารสังคมยุทูป บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สุริยันต์ จันทิพย์*

วัธสาตรี ดิถียนต์**

Received : December 23, 2021

Revised : April 18, 2022

Accepted : May 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เครื่องมือสื่อสารสังคมยุทูปบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษาจำนวน 26 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่มโดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบวัดแรงจูงใจของนักเรียน 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสารสังคมยุทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียน และ 3) แบบประเมินทักษะการขับร้องประสานเสียงสำหรับนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการเครื่องมือสื่อสารสังคมยุทูปส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนในระดับมาก โดยนักเรียนรู้สึกพอใจที่มีคนชื่นชมผลงานที่ตนเองลงมือทำผ่านสื่อสังคมยุทูป เนื่องจากลักษณะอันโดดเด่นของยุทูป คือการเป็นแพลตฟอร์มและสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ใช้งานสามารถอัปโหลดวิดีโอขึ้นไปบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้อื่นได้รับชมได้ โดยจุดเด่นของยุทูปคือ มีระบบการกดติดตาม มีช่องทางแสดงความคิดเห็น รวมไปถึงมีการกดเครื่องหมายชอบและเครื่องหมายไม่ชอบจาก

ผู้รับผิดชอบบทความ : สุริยันต์ จันทิพย์ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา
E-mail : suriyant.ja@ku.ac.th

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ใช้งานอื่นที่อยู่ภายในเครือข่าย ซึ่งลักษณะและระบบของยูทูปทั้งหมดนี้ได้กลายเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการตระหนักรู้ในการฝึกฝนตนเองเพื่อให้ได้มีผลงานที่ดีก่อนนำไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับชมต่อไป ซึ่งผลจากการเก็บข้อมูลพบว่านักเรียนจำนวนมากเห็นด้วยว่ากิจกรรมที่บูรณาการยูทูปเข้าไปได้ช่วยให้พวกเขาเกิดการตระหนักในการฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถทางดนตรีที่เพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่มีแรงจูงใจภายใน เช่น ความสนใจ การกระตือรือร้น การเอาชนะอุปสรรคในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน กระตือรือร้น มีความสนใจที่จะฝึกฝนทักษะทางด้านดนตรี ซึ่งส่งผลต่อเนื่องให้พวกเขามีผลสัมฤทธิ์ทางด้านดนตรีที่ดีขึ้น

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูป / แรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรี

The Effect of YouTube Integrated with Learning Activities to Enhance Motivation for the Music Class of Mathayomsuksa 3rd Students

Suriyan Janthip*

Watsatree Diteeyont**

Abstract

The purposes of this mixed methods research were to study the effect of YouTube that integrated with learning activities in order to enhance motivation for the music class. Participants were selected by using a cluster random sampling in which there were 26 third-year middle school students who were studying in the second semester in Kasetsart University Laboratory School in the multilingual program. Research tools were (1) the student motivation questionnaires, (2) lesson plan that contained learning music activities that integrated YouTube, and (3) student music skill evaluation forms.

The result showed that the activities that integrated YouTube had affected student learning motivation in the music class at the high level. Students, who were participants, were satisfied with the learning activities and they all agreed that features of YouTube that allowed other users to upload videos, follow the videos, and wrote comments were key factors that made them have realized and considered before publishing their own video clips online. In addition, most of the students agreed that learning activities motivated them and also increased their attention in practicing their music skills which led them to have a better music performance in the class.

Corresponding Author : Suriyan Janthip, Kasetsart University Laboratory school, multilingual program.

E-mail : suriyan.ja@ku.ac.th.

Keywords : Learning activities that integrated with YouTube / Motivation within the music class

* Master's degree students in Educational Communications and Technology, Kasetsart University

** Assistant Professor in Educational Communications and Technology, Kasetsart University

1. บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นวิชาหนึ่งที่ตั้งอยู่ในหมวดสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นหลักสูตรภาคบังคับของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยถ้าจะต้องกล่าวถึงทักษะทางด้านดนตรี ทักษะหนึ่งที่ควรพัฒนาให้กับนักเรียนคือ ทักษะการขับร้อง เพราะเสียงขับร้องเป็นเสียงที่มีเอกลักษณ์ที่สุดในการบรรดาเสียงดนตรีทุกชนิดในแต่ละบุคคลจะมีเสียงที่แตกต่างกันทั้งด้านน้ำเสียงและด้านคุณภาพเสียง อีกทั้งการขับร้องยังสามารถช่วยให้เกิดประโยชน์ทั้งกับร่างกายและจิตใจได้ (ปัทมชานิต ปัญญาสังข์, 2550)

การที่ผู้เรียนจะสามารถมีความรู้ความเข้าใจมีทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมทางดนตรี จนสามารถแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ได้นั้นจะต้องได้รับการฝึกฝน และพัฒนาทักษะทางดนตรีที่ถูกต้องเหมาะสมกับผู้เรียน (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์, 2535) การฝึกฝนทักษะการปฏิบัติดนตรีของนักเรียนนั้น ผู้วิจัยพบปัญหาคือ ในบางครั้งนักเรียนยังขาดแรงจูงใจในการฝึกฝนทักษะทางดนตรี ไม่มีความกระตือรือร้น ไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะต้องฝึกฝนเป็นการฝึกปฏิบัติที่ต่างคนต่างฝึก เมื่อพบเจออุปสรรค มักจะถอยใจ ไม่พยายามที่จะคิดหรือฝึกทักษะต่อ ส่งผลให้ไม่เกิดทักษะภายในเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดคือ จำนวน 1 คาบเรียนต่อ 1 สัปดาห์ ขาดการฝึกฝนทักษะให้ต่อเนื่องนอกเวลาเรียน เมื่อกลับมาเรียนอีกครั้งในคาบเรียนถัดไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทบทวนทักษะเริ่มใหม่ทั้งหมดตั้งแต่แรกอยู่บ่อยครั้ง ส่งผลให้ทักษะในการปฏิบัติ

ทางดนตรีไม่ต่อเนื่อง และไม่เกิดการพัฒนา การที่จะเกิดทักษะทางด้านดนตรีได้นั้น ผู้ฝึกทักษะจะต้องฝึกอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีแรงจูงใจตลอดระยะเวลาของการฝึกฝนทักษะทางด้านดนตรี เพื่อการฝึกฝนที่ต่อเนื่อง และเกิดการพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีต่อไป

แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบในกระบวนการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นและมีความสนใจในเนื้อหาที่ตนเองกำลังเรียน รวมไปถึงการพัฒนาการเรียนไปสู่เป้าหมายที่ผู้สอนได้วางไว้ วัชรภา ชันลำอาจ (2543) ได้สรุปเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่มีต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทฤษฎีสำหรับนักเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนในบรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยา มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ ภายหลังการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเรียกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีด้วยกัน 2 ทิศทาง คือ ทิศทางแสวงหาความสำเร็จ และทิศทางหลีกเลี่ยงความล้มเหลว ดังนั้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลจึงพิจารณาจากแรงจูงใจทั้งสองทิศทางนี้ คือ คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงกว่าความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว ส่วนคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมีความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวสูงกว่าความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ซึ่ง สุกิจ ทวีศักดิ์ (2555) กล่าวว่า แรงจูงใจคือสภาพที่แฝงอยู่ภายในตัวบุคคลจนกว่าบุคคลนั้นจะได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างทำให้เกิดความคาดหวังขึ้นมา ความคาดหวังนี้จะเป็น

ตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นทำงานตามเป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลงความคาดหวังถึงความสำเร็จ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของแรงจูงใจ ลักษณะของงานที่เหมาะสมกับคนที่ต้องการที่จะประสบความสำเร็จ จะชอบทำงานที่มีความยากง่ายระดับปานกลาง หรือมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้หากใช้ความพยายามและความสามารถที่มากพอ เพราะงานที่มีความยากง่ายระดับปานกลางเป็นงานที่ล่อใจและท้าทายความสามารถ ซึ่งงานที่มีความง่ายมากทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่างงานนั้นไม่จำเป็นต้องใช้ความพยายาม และงานที่มีความยากมากทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าไม่มีโอกาสที่ทำให้สำเร็จน้อยมากหรือไม่มีเลย ดังนั้น งานที่มีระดับความง่ายมากหรือยากมากจึงเป็นงานที่ไม่ท้าทายและล่อใจสำหรับคนกลุ่มนี้ ส่วนคนที่หลีกเลี่ยงความล้มเหลวจะมีความพึงพอใจทำงานที่มีความยากมากเกินไปหรือง่ายมากเกินไป เพราะงานที่มีความง่ายมากจะทำให้บุคคลกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าจะสามารถทำให้สำเร็จได้ง่ายและจะไม่ทำให้ประสบความสำเร็จล้มเหลว ส่วนงานที่ยากมากทำให้บุคคลกลุ่มนี้เชื่อว่าเมื่อทำงานไม่สำเร็จหรือล้มเหลวก็จะมีใครตำหนิ เพราะทุกคนรู้ว่างานนี้เป็นงานที่ยากมาก แต่ในกรณีที่งานมีความยากง่ายระดับปานกลาง และมีโอกาสทำให้สำเร็จได้เมื่อใช้ความพยายามและความสามารถที่มากพอ งานเช่นนี้จะไปกระตุ้นความกลัวความล้มเหลวของบุคคลกลุ่มนี้ ทำให้บุคคลกลุ่มนี้มีความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวที่อาจเกิดกับงานนั้น ฉะนั้น การออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับการกระตุ้นการเกิดแรงจูงใจดังกล่าว ควรเป็นกิจกรรมที่มีความยากง่ายระดับปานกลาง

การออกแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ปัจจุบันได้รับความนิยมคือ

การประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอน เป็นการนำแหล่งข้อมูล ภาพ เสียง และปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายสังคมมาเป็นสื่อ เครื่องมือในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน คเชนทร์ กองพิลา (2558) ได้เสนอแนะองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของสื่อสังคมออนไลน์ คือ เทคโนโลยีเป็นการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยอาศัยเทคโนโลยีเครือข่ายในรูปแบบของสื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อกลางการติดต่อสื่อสาร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสื่อสารในลักษณะของการโต้ตอบ เช่น ยูทูบ (YouTube)

ยูทูบเป็นแพลตฟอร์มวิดีโอคอนเทนต์ที่หลายคนต้องนึกถึง ยูทูบถูกใช้เป็นช่องทางสำหรับค้นหาเนื้อหาที่ตนเองสนใจ หรือแบ่งปันภาพวิดีโอให้ผู้อื่นได้ดู ในยุคที่วิดีโอคอนเทนต์สามารถหาได้จากทุกที่ โดยไม่จำเป็นต้องนั่งอยู่หน้าโทรทัศน์ที่บ้าน นอกจากโซเชียลมีเดียประเภทต่าง ๆ อย่าง Facebook, Instagram และ Twitter แล้ว ยูทูบเป็นอีกหนึ่งแพลตฟอร์มที่กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของทุกคน เพราะไม่ว่าจะใช้โซเชียลแพลตฟอร์มไหนก็มักจะมียูทูบที่ถูกแชร์จากยูทูบอยู่มากมาย จากข้อมูลสถิติที่น่าสนใจของยูทูบ ในปี 2019 จากผู้ใช้งาน 1,900 ล้านคนที่ใช้งานอย่างน้อย 1 ครั้งใน 1 เดือน และจากผู้ใช้งาน 30 กว่าล้านคนที่ใช้งานอย่างน้อย 1 ครั้งใน 1 วัน พบว่า ผู้ใช้จะดูวิดีโอบนยูทูบเฉลี่ย 40 นาที/ครั้ง และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น 50% ในทุก ๆ ปี ผู้ใช้มีการดูวิดีโอกว่า 5,000 ล้านครั้ง/วัน โดยเป็นการใช้งานผ่านมือถือ 500 ล้านครั้ง/วัน และทุก 1 นาที จะมีคอนเทนต์วิดีโอถูกอัปโหลดลงบนยูทูบรวมกันถึง 300 ชั่วโมง (Omnicores, 2019) นอกจากนี้ยูทูบยังมีลักษณะเป็นสื่อสังคมสำหรับผู้บริโภคคลิป

มีการอัปโหลด มีการกดติดตาม มีการรับชม มีการแสดงความคิดเห็น การให้เรตติ้ง และการอยู่ร่วมกันอย่างสุภาพ (YouTube, 2020)

จะเห็นได้ว่ายูทูปเป็นแพลตฟอร์มวิดีโอคอนเทนต์ที่หลายคนมักจะใช้ในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันคนไทยเข้าชมยูทูปเพิ่มขึ้น 20% และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ไม่ว่าจะเป็นการดูวิดีโอตลกและขำขัน วิดีโอการออกกำลังกาย วิดีโอเกี่ยวกับการเงิน วิดีโอการซ่อมแซมและตกแต่งบ้าน และค้นหาวิดีโอความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ และการเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจ (Pike, 2020) ปัจจุบันมีคนไทยจำนวนหนึ่งที่มีการใช้ยูทูปในการแนะนำตัวเอง แสดงความสามารถในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการร้องเพลง เล่นดนตรี เต้นรำ หรือแม้แต่การทำอาหาร เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งในการประชาสัมพันธ์และเป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็น ซึ่งยูทูปสามารถเปลี่ยนให้คนที่ไม่มีใครรู้จักมาก่อน กลายเป็นที่รู้จักขึ้นมาได้ ส่งผลให้มีผู้คนรับชมผลงาน มีผู้คนรู้จักและหากเกิดความประทับใจในผลงานที่อัปโหลดลงในยูทูป จะนำไปสู่การมียอดการเข้าชม การกดถูกใจ และมีผู้คนกดติดตามได้ในที่สุด เพื่อเป็นแรงจูงใจในการนำเสนอผลงานดี ๆ ผ่านยูทูป จากประโยชน์และความสำคัญของยูทูปที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้สื่อสังคมยูทูปที่เป็นแพลตฟอร์มวิดีโอคอนเทนต์ที่หลายคนให้ความสนใจ และมีผู้ชมเป็นจำนวนมากเป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อใช้ในการนำเสนอผลงานทางด้านดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากปัญหาการขาดแรงจูงใจในการฝึกฝนทักษะทางดนตรีดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาผลของการใช้เครื่องมือสื่อสังคมยูทูปบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสนใจศึกษานั้น เป็นการ

สอนแบบบูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียน โดยมีการนำเสนอผลงานด้านดนตรีที่เป็นผลจากการคิดค้นสร้างสรรค์ผ่านเครื่องมือสื่อสารอย่างยูทูป ผู้ศึกษาเลือกสร้างแรงจูงใจภายใน เช่น ความสนใจ การกระตือรือร้น การเอาชนะอุปสรรคในการเรียน ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อม ความภาคภูมิใจจากการได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงาน การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ (วัชรภาณินสำอาด, 2543) ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนนั้น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน กระตือรือร้น มีความสนใจจะฝึกทักษะทางด้านดนตรี และมีผลสัมฤทธิ์ทางทักษะทางด้านดนตรีที่ดีขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้เครื่องมือสื่อสังคมยูทูปบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ระเบียบวิธีวิจัย

2.1 วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสม (mixed methods research) เชิงอธิบายเป็นลำดับ (explanatory sequential design) ระหว่างวิธีเชิงปริมาณและวิธีเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณถึงระดับแรงจูงใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยแบบวัดแรงจูงใจมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) และเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยศึกษาแรงจูงใจของนักเรียนด้วยการให้นักเรียนเขียนบรรยายถึงการเรียนวิชาดนตรี เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

ก. แบบวัดแรงจูงใจ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล ห้องเรียน และเลขที่ ซึ่งเป็นแบบเขียนตอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นถึงพฤติกรรมกรรมการเรียนที่แสดงถึงระดับแรงจูงใจของนักเรียน ข้อคำถามในส่วนนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างด้วยตนเอง จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาข้อคำถามให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากขึ้น โดยปรับจากแบบวัดแรงจูงใจของ สุกิจ ทวีศักดิ์ (2555) เพื่อสร้างข้อคำถามตามโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมในการเรียน ซึ่งมีนิยามเชิงปฏิบัติการดังนี้

- 1) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ หมายถึง ระดับการรับรู้ของนักเรียนถึงความสามารถของตนเองและเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งการรับรู้นี้เป็นตัวกำหนดเป้าหมายและพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ
- 2) ความต้องการหลีกเลี่ยงความล้มเหลว หมายถึง ระดับการรับรู้ของนักเรียนถึงความสามารถของตนเองและโอกาสของความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นกับงานที่ยาก ซึ่งการรับรู้นี้ทำให้นักเรียนหาแนวทางป้องกันความผิดพลาดด้วยการเลือกงานหรือวิธีการที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง และ
- 3) การบูรณาการยูทูปต่อแรงจูงใจ หมายถึง การใช้เครื่องมือสื่อสังคมยูทูปผสมผสานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนดนตรีของนักเรียน

แบบวัดแรงจูงใจมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จากข้อคำถาม โดยแบ่งช่วงคะแนนตามความมากน้อยของระดับความคิดเห็นถึงพฤติกรรมกรรมการเรียนที่แสดงถึงระดับแรงจูงใจของผู้ตอบในแต่ละข้อความนั้น ๆ คือ ปฏิบัติมากที่สุด 5 4 3 2 1 ปฏิบัติน้อยที่สุด ซึ่งใช้วิธีการให้คะแนนรายข้อตามความมากน้อยของการแสดงพฤติกรรมของผู้ตอบในแต่ละข้อความนั้น ๆ และนำคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบมาแปลผล ดังนั้นผู้ที่ให้คะแนนจากแบบสอบถามมากที่สุด ถือว่าข้อความนั้นแสดงพฤติกรรมมากที่สุด และผู้ที่ให้คะแนนแบบสอบถามในระดับน้อยที่สุด ถือว่าข้อความนั้นแสดงพฤติกรรมน้อยที่สุด หลังจากนั้นนำค่าเฉลี่ยของข้อคำถามแต่ละข้อไปหาค่าเฉลี่ยรวมโดยการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ตามเกณฑ์ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง แสดงพฤติกรรมมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง แสดงพฤติกรรมมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง แสดงพฤติกรรมปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง แสดงพฤติกรรมน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง แสดงพฤติกรรมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นโดยให้นักเรียนเขียนบรรยายถึงการเรียนวิชาดนตรี เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเป็นข้อมูลสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น โดยตอบคำถามในประเด็นดังนี้

- 1) แรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูปเป็นอย่างไร
- 2) กิจกรรมการเรียนการสอนส่งผลอย่างไรต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรี และ
- 3) ยูทูปส่งผลอย่างไรต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรี

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดแรงจูงใจกับวัตถุประสงค์ IOC (Index of item Objective Congruence) ผลการประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบวัดแรงจูงใจ คือ มีความสอดคล้อง จากนั้นทำการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α - Coefficient) ของครอนบัค โดยโปรแกรม SPSS ผลปรากฏว่า แบบวัดแรงจูงใจมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.951

ข. แผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยุทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คาบ คาบละ 50 นาที ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การเรียนรู้	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอน	สรุปกิจกรรม
1. การขับร้อง (1 คาบเรียน เวลา 50 นาที)	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการร้องเพลงและสามารถเขียนอธิบายลักษณะการขับร้องได้	1) ผู้สอนแนะนำจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย เทคนิคและการแสดงออกในการขับร้องการขับร้องประสานเสียง และการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรี (10 นาที) 2) ผู้สอนให้ความรู้เรื่องวิธีการขับร้อง การออกเสียงให้ตรงตามโน้ต การแบ่งวรรคหายใจ และรูปแบบของการขับร้องจากยูทูป (25 นาที) 3) นักเรียนทำใบงานเรื่องการขับร้อง (10 นาที)	ผู้สอนแจก QR Code แหล่งการเรียนรู้เสริมและสรุปวิธีการร้องเพลงและประเภทของการร้องเพลง (5 นาที)
2. การขับร้อง ประสานเสียง (2 คาบเรียน คาบละ 50 นาที)	1) เพื่อให้นักเรียนบอกลักษณะการขับร้องประสานเสียงได้ 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถขับร้องเพลงประสานเสียงได้	1) ผู้สอนอธิบายลักษณะของการขับร้องประสานเสียง พร้อมยกตัวอย่างการขับร้องประสานเสียงและเทคนิคการขับร้องจากยูทูปให้นักเรียนเข้าใจและถามตอบกับนักเรียน (5 นาที) 2) ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ในกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนชายและหญิง แล้วให้นักเรียนฝึกออกเสียงตามบันไดเสียงและให้คำแนะนำ (10 นาที) 3) ให้นักเรียนฝึกขับร้องประสานเสียง โดยเลือกใช้เพลงแบบ Round และ Cannon (20 นาที)	ผู้สอนแจก QR Code แหล่งการเรียนรู้เสริมและสรุปวิธีการร้องเพลงเรื่องการขับร้องประสานเสียง และแนะนำให้นักเรียนฝึกซ้อมร่วมกันนอกเวลา เพื่อให้เกิดทักษะและเกิดความแม่นยำในการขับร้องประสานเสียง (5 นาที)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การเรียนรู้	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอน	สรุปกิจกรรม
		4) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกซ้อมการขับร้องประสานเสียงในรูปแบบต่าง ๆ โดยให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันฝึกซ้อม เพื่อให้ได้เป้าหมายเดียวกัน (5 นาที) 5) แต่ละกลุ่มเข้าพบผู้สอน รับคำแนะนำหรือคำชมเชยเพื่อให้นักเรียนได้ปรับปรุงและพัฒนาการขับร้องประสานเสียง (5 นาที)	
3. ทดสอบการขับร้องประสานเสียง (1 คาบเรียน เวลา 50 นาที)	เพื่อให้นักเรียนสามารถขับร้องเพลงประสานเสียงได้	1) ผู้สอนให้นักเรียนวอร์มเสียงตามบันไดเสียง และให้คำแนะนำเพิ่มเติมสำหรับการออกเสียงให้ตรงตามระดับเสียง (5 นาที) 2) ผู้สอนให้นักเรียนฝึกทบทวนการขับร้องประสานเสียงเพลง Round และ Cannon ที่ได้ฝึกไปคาบเรียนก่อนหน้า (20 นาที) 3) แต่ละกลุ่มเข้าพบผู้สอนเพื่อทดสอบการขับร้องประสานเสียงและรับคำแนะนำเพื่อพัฒนาการขับร้องประสานเสียงต่อไป (15 นาที)	ผู้สอนให้แต่ละกลุ่มเตรียมเลือกเพลงตามความสนใจของกลุ่มตนเอง และศึกษาเทคนิคต่าง ๆ จาก QR Code เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์เพลงขับร้องประสานเสียงในคาบเรียนถัดไป (10 นาที)
4. สื่อสังคมยูทูบและแนวคิดในการเรียบเรียงเพลงขับร้องประสานเสียง (1 คาบเรียน เวลา 50 นาที)	1) เพื่อให้นักเรียนอธิบายการใช้สื่อสังคมยูทูบได้ 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถนำเสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์เพลงขับร้องเพลงประสานเสียงได้	1) ผู้สอนให้ความรู้พร้อมกับแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องสื่อสังคมยูทูบและถามตอบแลกเปลี่ยนความรู้นักเรียนพร้อมกับข้อเสนอแนะ (5 นาที) 2) ผู้สอนชี้แจงการนำเสนอผลงานผ่านสื่อสังคมยูทูบ โดยนำเสนอผลงานจากการบันทึกวิดีโอการขับร้องประสานเสียงที่นักเรียนร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นโดยกลุ่มของนักเรียนเอง และอัปโหลดวิดีโอที่สมบูรณ์แล้วในสื่อสังคมยูทูบ (10 นาที)	ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะในการลงมือปฏิบัติจริงในการขับร้องประสานเสียงเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติในคาบเรียนถัดไป (5 นาที)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การเรียนรู้	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอน	สรุปกิจกรรม
		3) ให้นักเรียนเลือกเพลงตามความสนใจของกลุ่มตนเอง เพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นเพลงขับร้องประสานเสียง และศึกษาเทคนิคต่าง ๆ จาก QR Code เพิ่มเติม (10 นาที) 4) ให้นักเรียนช่วยกันเสนอแนวคิดในการนำเพลงที่กลุ่มเลือกมาเรียบเรียงใหม่ โดยมีเทคนิคการประสานเสียงแบบ Round และ Cannon (10 นาที) 5) ให้นักเรียนนำเสนอแนวคิดในการเรียบเรียงเพลงใหม่ โดยมีเทคนิคประสานเสียงแบบ Round และ Cannon จากนั้นผู้สอนให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์เพลงขับร้องประสานเสียง (10 นาที)	
5. สร้างสรรค์เพลงขับร้องประสานเสียง (1 คาบเรียน เวลา 50 นาที)	1) เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายการเลือกใช้เทคนิคการขับร้องประสานเสียงได้ 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างสรรค์เพลงขับร้องเพลงประสานเสียงได้	1) ผู้สอนให้แนวทางในการเรียบเรียงเพลงขับร้องประสานเสียงและตอบข้อซักถามร่วมพูดคุยถึงแนวทางก่อนการเริ่มลงมือปฏิบัติการสร้างสรรค์เพลงขับร้องประสานเสียง (5 นาที) 2) ให้นักเรียนนำเพลงที่เลือกมาช่วยกันเรียบเรียงใหม่ โดยมีเทคนิคการขับร้องประสานเสียงแบบ Round และ Cannon ประกอบอยู่ในบทเพลงส่วนใดก็ได้ตามที่นักเรียนได้ร่วมกันเสนอแนวคิดไว้ โดยมีผู้สอนให้คำแนะนำเพิ่มเติม (20 นาที) 3) ให้นักเรียนฝึกขับร้องและทดลองอัดคลิปวิดีโอการร้องเพลงประสานเสียงที่กลุ่มตนเองสร้างสรรค์ขึ้น (15 นาที)	ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการฝึกซ้อมเพื่อความแม่นยำ และแนวทางในการบันทึกวิดีโอเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติในคาบเรียนถัดไป (5 นาที)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การเรียนรู้	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอน	สรุปกิจกรรม
		4) ผู้สอนให้คำแนะนำกับนักเรียนเพิ่มเติมสำหรับการอัดวิดีโอคลิปการร้องเพลงประสานเสียงที่กลุ่มตนเองสร้างสรรค์ขึ้น (5 นาที)	
6. สร้างสรรค์เพลงขับร้องประสานเสียงและอัปโหลดวิดีโอ (1 คาบเรียน เวลา 50 นาที)	1) เพื่อให้ให้นักเรียนอธิบายวิธีการนำเสนอผลงานเพลงขับร้องประสานเสียงผ่านสื่อสังคมยูทูปได้ 2) เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถขับร้องเพลงประสานเสียงได้	1) ผู้สอนชี้แจงการนำเสนอผลงานผ่านสื่อสังคมยูทูป (5 นาที) 2) ให้นักเรียนเรียบเรียงเพลงให้เป็นที่พอใจของแต่ละกลุ่ม โดยมีเทคนิคประสานเสียงแบบ Round และ Cannon ประกอบอยู่ในบทเพลง และฝึกซ้อมให้เกิดความแม่นยำ มีคุณภาพ โดยผู้สอนให้คำแนะนำเพิ่มเติม (15 นาที) 3) ให้นักเรียนอัดวิดีโอคลิปการร้องเพลงประสานเสียงที่กลุ่มสร้างสรรค์ขึ้น และให้ผู้สอนตรวจสอบคุณภาพก่อนอัปโหลดวิดีโอ (20 นาที) 4) ให้นักเรียนอัปโหลดวิดีโอในยูทูปเพื่อนำเสนอผลงาน (5 นาที)	ผู้สอนสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การขับร้องบทเพลงประสานเสียง การนำเสนอผลงานเพลงขับร้องประสานเสียงผ่านสื่อสังคมยูทูป (5 นาที)
7. นำเสนอผลงานและวัดแรงจูงใจหลังเรียน (1 คาบเรียน เวลา 50 นาที)	1) เพื่อให้ให้นักเรียนบอกแนวความคิดการใช้เทคนิคการขับร้องประสานเสียงได้ 2) เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถขับร้องเพลงประสานเสียงจากการสร้างสรรค์ได้	1) ผู้สอนให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน โดยเริ่มจากการนำเสนอแนวความคิดการเลือกใช้เทคนิคการขับร้องประสานเสียงในบทเพลงที่กลุ่มสร้างสรรค์ขึ้น จากนั้นเปิดวิดีโอจากเครื่องมือสื่อสังคมยูทูปที่กลุ่มได้ร่วมกันสร้างสรรค์ และชมผลงานของตนเองร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน และผู้สอนให้กลุ่มที่เป็นผู้ชมกล่าวถึงความประทับใจหรือสิ่งที่ชอบในงานของกลุ่มที่นำเสนอ (40 นาที) 2) ผู้สอนกล่าวชมเชยทุกกลุ่มที่นำเสนอ และให้คำแนะนำในการทำงานครั้งต่อไป ถ้ามี (5 นาที)	ผู้สอนสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนดนตรีของนักเรียน และให้นักเรียนทำแบบประเมินแรงจูงใจ (5 นาที)

จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย 4.84 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค. แบบประเมินทักษะการขับร้องประสานเสียง

ประเมินทักษะทางด้านดนตรีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ 1.จังหวะ 2.ระดับเสียง 3.ความคมชัด 4.อารมณ์เพลง 5.เทคนิค โดยในแต่ละด้านประเมินด้วย Scoring Rubrics ในรูปแบบ Analytic Rubric กำหนดเกณฑ์ 4 ระดับ คือ

คะแนน 3 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 2 หมายถึง ดี

คะแนน 1 หมายถึง พอใช้

คะแนน 0 หมายถึง ควรปรับปรุง

การประเมินทักษะการขับร้องประสานเสียงใช้เกณฑ์การประเมินแปลความหมายของคะแนนดังนี้

คะแนนร้อยละ 81 - 100 หมายถึง มากที่สุด

คะแนนร้อยละ 61 - 80 หมายถึง มาก

คะแนนร้อยละ 41 - 60 หมายถึง ปานกลาง

คะแนนร้อยละ 21 - 40 หมายถึง น้อย

คะแนนร้อยละ 00 - 20 หมายถึง น้อยที่สุด

จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินตรวจสอบแบบประเมินทักษะการขับร้องประสานเสียง ผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย 4.74 อยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1) นำหนังสือจากประธานโครงการปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และขออนุญาตในการใช้สถานที่ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3) จัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 8 คาบ คาบละ 50 นาที โดยวิชาดนตรีจะเรียนจำนวน 1 คาบ/สัปดาห์ ดังนั้นจึงใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมและเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์โดยประมาณ

4) นำแบบวัดแรงจูงใจที่ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 24 ข้อคำถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ สำหรับให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงระดับแรงจูงใจของนักเรียน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพส่วนที่ให้นักเรียนเขียนบรรยายถึงการเรียนวิชาดนตรีกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 26 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) จากนักเรียนทั้งหมดจำนวน 106 คน

5) นำคะแนนจากแบบวัดแรงจูงใจ และ ข้อมูลจากการเขียนบรรยายถึงการเรียนวิชาดนตรี ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการเข้าร่วมด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคม ยุทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาวิเคราะห์และสรุปผล

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของแบบสอบถาม ความคิดเห็นเรื่องแรงจูงใจ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าร้อยละ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านแรงจูงใจ จากความคิดเห็นของนักเรียนเพื่อสนับสนุนข้อมูล เชิงปริมาณให้มีความน่าเชื่อถือโดยใช้ coding

technique ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยเน้นเนื้อหาที่สามารถตอบ วัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง และใช้การ วิเคราะห์แบบอุปนัย (analytic induction) โดยการ ตีความหมายเพื่อสร้างข้อสรุปจากการแสดงความ คิดเห็นของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การลดทอนข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล และการ วิเคราะห์ข้อมูล

3. ผลการวิจัย

ผลการประเมินทักษะการขับร้องประสาน เสียงในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่เรียนด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคม ยุทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินทักษะการขับร้องประสานเสียงกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคม ยุทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ทักษะทางดนตรี	คะแนนมากที่สุด	คะแนนน้อยที่สุด	M	S.D.	แปลผล
การขับร้องประสานเสียง					
เทคนิค	3.0	2.0	2.62	0.49	มากที่สุด
จังหวะ	3.0	2.0	2.35	0.48	มาก
ระดับเสียง	3.0	2.0	2.27	0.45	มาก
ความคมชัด	3.0	2.0	2.19	0.40	มาก
อารมณ์เพลง	3.0	2.0	2.35	0.48	มาก
สรุปรวม	3.0	2.0	2.36	0.46	มาก

จากตารางที่ 2 ผู้วิจัยได้วัดประเมินทักษะการขับร้องประสานเสียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยุทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้วัดทักษะทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย เทคนิคการขับร้องประสานเสียง จังหวะ ระดับเสียง ความคมชัด และอารมณ์เพลง ด้วย Scoring Rubrics ในรูปแบบ Analytic Rubric กำหนดเกณฑ์ 4 ระดับ และใช้เกณฑ์การประเมินแปลผลคะแนน 5 ระดับ พบว่า นักเรียนมีทักษะการขับร้องประสานเสียง โดยเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 2.36 ระดับมาก ซึ่งทักษะที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเทคนิค มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.62

รองลงมาคือ ด้านจังหวะและอารมณ์เพลง ทั้งสองด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.35 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนสามารถเลือกใช้เทคนิคการขับร้องประสานเสียงได้ นักเรียนมีทักษะการขับร้องประสานเสียง สามารถร้องเพลงได้ตรงจังหวะ มีระดับเสียงที่ถูกต้อง มีความคมชัดในการร้องเพลง และสามารถถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้

ผลการศึกษาแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยุทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากข้อมูลเชิงปริมาณแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยุทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=26)

รายการประเมิน	M	S.D.	แปลผล
ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ			
1. นักเรียนมีเป้าหมายในการเรียนดนตรีที่ชัดเจน เพราะนักเรียนต้องการให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพ	3.38	4.86	ปานกลาง
2. นักเรียนมีความคาดหวังในการเรียนดนตรี เพราะนักเรียนต้องการทำผลงานออกมาให้ดี	3.54	4.81	มาก
3. การรวมกิจกรรมที่ครูจัดให้ เป็นวิธีอย่างหนึ่งที่เสริมสร้างประสบการณ์ให้นักเรียน	3.65	4.32	มาก
4. นักเรียนคิดว่าสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการเรียนและการทำกิจกรรมที่ครูได้มอบหมายเป็นสิ่งที่ประโยชน์สำหรับนักเรียน	3.54	6.87	มาก
5. การให้กำลังใจและการกล่าวชื่นชมของครู สามารถช่วยพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น	3.69	4.14	มาก
6. นักเรียนเชื่อว่า เมื่อนักเรียนทำตามคำแนะนำของครู นักเรียนมักมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จ	3.65	6.30	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=26)

รายการประเมิน	M	S.D.	แปลผล
7. นักเรียนชอบการเรียนรู้ดนตรีที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง	3.85	3.89	มาก
8. นักเรียนมีความตั้งใจแน่วแน่ เพื่อบรรลุเป้าหมายของการเรียนวิชาดนตรี	3.54	5.63	มาก
รวมความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ	3.60	5.10	มาก
ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว			
9. การปฏิบัติงานที่ไม่ง่ายหรือยากเกินไป ทำให้นักเรียนมั่นใจว่านักเรียนสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดีเยี่ยม	3.65	3.96	มาก
10. นักเรียนจะสามารถปฏิบัติเทคนิคทางด้านการขับร้องได้โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้และเลือกปฏิบัติด้วยวิธีที่เหมาะสมกับนักเรียน	3.12	5.02	ปานกลาง
11. นักเรียนเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถสร้างผลงานที่ดีได้ เมื่อนักเรียนใช้วิธีการเรียนดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียน	3.46	4.60	ปานกลาง
12. แม้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นจะยาก นักเรียนจะพยายามทำงานอย่างเต็มที่	3.69	4.81	มาก
13. เมื่อนักเรียนมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมการเรียนดนตรีที่นักเรียนสนใจ นักเรียนเชื่อว่านักเรียนสามารถผ่านปัญหาอุปสรรคที่เจอในการเรียนได้	3.50	4.43	มาก
14. เมื่อนักเรียนถูกตำหนิในการเรียนหรือการทำงานนักเรียนต้องพยายามปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น	3.77	4.55	มาก
15. เมื่อนักเรียนพบเจออุปสรรคในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนจะหาวิธีการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับตนเองเพื่อทำงานให้สำเร็จ	3.42	4.97	ปานกลาง
16. เมื่อนักเรียนพบอุปสรรคในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนจะพยายามหาทางแก้ไข	3.85	4.38	มาก
รวมความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว	3.55	4.59	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=26)

รายการประเมิน	M	S.D.	แปลผล
การบูรณาการยุทธบต่อแรงจูงใจ			
17. นักเรียนรู้สึกพอใจทุกครั้ง ที่มีคนชื่นชมผลงานที่นักเรียนทำ	3.92	5.80	มาก
18. ถ้านักเรียนตั้งใจสร้างผลงานที่ดี นักเรียนอยากเผยแพร่ผลงานที่ดีให้ผู้อื่นได้รับชม	3.27	4.08	ปานกลาง
19. เมื่อมีคนรอตติดตามผลงานทางด้านการขับร้องของนักเรียน นักเรียนมักจะกระตือรือร้นในการทำผลงานให้ดีขึ้น	3.15	5.35	ปานกลาง
20. นักเรียนเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า สื่อสังคมยุทบมีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรี	3.69	4.32	มาก
21. การนำเสนอผลงานทางด้านดนตรีให้ผู้อื่นได้รับชมจะช่วยให้ นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรมทางด้านดนตรี	3.65	4.76	มาก
22. เมื่อมีการนำเสนอผลงานดนตรี นักเรียนอยากให้งานออกมาดี และเป็นที่ประทับใจ	3.42	5.35	ปานกลาง
23. นักเรียนต้องการทำกิจกรรมทางด้านดนตรีให้ดีที่สุด เพื่อให้ครอบครัวและเพื่อน ๆ เห็นถึงความสามารถของนักเรียน	3.35	3.70	ปานกลาง
24. นักเรียนกระตือรือร้นที่จะพัฒนางานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อรู้ว่ามีคนรอชมผลงาน	3.77	4.14	มาก
รวมการบูรณาการยุทธบต่อแรงจูงใจ	3.52	4.68	มาก
สรุปผลโดยรวม	3.56	4.79	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยุทบต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนเห็นว่า ตนเองรู้สึกพอใจทุกครั้งที่มีคนชื่นชมผลงานที่ตนเองลงมือทำมากที่สุด (M = 3.92, S.D. = 5.80) เมื่อพิจารณาภาพรวมของระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก (M = 3.56, S.D. = 4.79) แสดงให้เห็นว่านักเรียน

มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบย่อยในแบบวัดแรงจูงใจ ได้แก่ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว และการบูรณาการยุทธบต่อแรงจูงใจ พบว่าความต้องการที่จะประสบความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (M = 3.60, S.D. = 5.10) รองลงมาคือ ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.55 และตามด้วยการบูรณาการยุทธบต่อแรงจูงใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.52

จากการพิจารณาข้อความที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.54 ถึง 3.92 แสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แสดงความคิดเห็นถึงระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรี อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีในระดับมาก

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพจากการที่ผู้เรียนได้เขียนตอบคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็น เรื่องแรงจูงใจ ที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคม ยูทูบต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 26 คน โดยการเขียนตอบคำถามในประเด็นดังนี้ 1) ยูทูบส่งผลอย่างไรต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรี 2) แรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคม ยูทูบเป็นอย่างไร และ 3) กิจกรรมการเรียนการสอนส่งผลอย่างไรต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรี พบว่ามีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลของยูทูบที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรี จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า มีนักเรียน 26 คน ได้เขียนแสดงความคิดเห็นโดยนักเรียนส่วนใหญ่อธิบายว่า ยูทูบส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนดนตรีของนักเรียน ทำให้นักเรียนต้องตั้งใจฝึกซ้อม การขับร้องประสานเสียงให้ดี เพื่อให้งานมีคุณภาพและเกิดความประทับใจสำหรับผู้รับชม และเนื่องจากยูทูบมีลักษณะเป็นสื่อสังคมสำหรับผู้บริโภค มีการอัปโหลด มีการกดติดตาม มีการรับชม มีการแสดงความคิดเห็น และมีการกดถูกใจ ล้วนเป็นสิ่งที่นักเรียนตระหนักถึงก่อนการเผยแพร่วิดีโอคลิปของตนเองผ่าน

ยูทูบโดยความคิดเห็นของนักเรียนแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1) ยูทูบทำให้นักเรียนตั้งใจฝึกซ้อมการขับร้องประสานเสียงมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนตั้งใจฝึกซ้อมการขับร้องประสานเสียงให้ดีกว่าการอัปโหลดวิดีโอขับร้องประสานเสียงของตนเองเพื่อนำเสนอผลงาน เพราะหลังจากการอัปโหลดวิดีโอในยูทูบซึ่งเป็นสื่อสาธารณะที่มีผู้ชมจำนวนมากแล้วนั้น จะมีผู้คนที่สามารถเข้ามารับชมได้มากมาย นักเรียนจึงต้องการทำผลงานให้มีคุณภาพและเกิดความประทับใจสำหรับผู้รับชม ซึ่งมีนักเรียนได้ให้ข้อมูลโดยการแสดงความคิดเห็นไว้จำนวน 8 คน จาก 26 คน (30.77%)

2) ลักษณะของยูทูบที่นักเรียนตระหนักถึงก่อนการเผยแพร่วิดีโอคลิป เนื่องจากยูทูบมีลักษณะเป็นสื่อสังคมสำหรับผู้บริโภค มีการอัปโหลด มีการกดติดตาม มีการรับชมจากผู้คนทั่วไป มีการแสดงความคิดเห็นทั้งดี และไม่ดี และมีการกดถูกใจ ล้วนเป็นลักษณะของยูทูบที่นักเรียนต้องคำนึงถึงก่อนการอัปโหลดวิดีโอคลิปของตนเองและส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนดนตรีของนักเรียนโดยนักเรียนเกิดพฤติกรรมการฝึกซ้อมและทำผลงานให้ออกมาดีเพื่อความประทับใจของผู้ชม ซึ่งมีนักเรียนที่ได้แสดงความคิดเห็นเป็นจำนวน 18 คน จาก 26 คน (69.23%)

3.2 แรงจูงใจก่อนและหลังเรียนวิชาดนตรี จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า มีนักเรียน 21 คน จาก 26 คน (80.77%) ได้เขียนความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่อธิบายว่า แรงจูงใจก่อนการเรียนดนตรีของนักเรียนนั้นมีเป้าหมายเพื่อเก็บคะแนน มีทั้งที่ยังไม่เคยร้องเพลงมาก่อนหรือความสามารถในการร้องเพลงน้อย ไม่มีประสบการณ์การขับร้อง

ประสานเสียง และเคย์ร้องเพลงและมีความสามารถในการร้องเพลงอยู่บ้างแต่ไม่มีประสบการณ์การขับร้องประสานเสียง หลังจากที่นักเรียนเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผ่านเครื่องมือสื่อสังคมยูทูบ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ต้องอัดวิดีโอคลิปขับร้องประสานเสียงผลงานของตนเองเพื่อนำเสนอผ่านยูทูบ นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกถึงแรงจูงใจในการเรียนออกมา เช่น ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย หมั่นฝึกซ้อมเพื่อให้ผลงานทางด้านการขับร้องประสานเสียงออกมาดี ส่งผลให้มีความสามารถทางด้านการขับร้องประสานเสียงเพิ่มขึ้น สนใจดนตรีมากขึ้น และได้รับประสบการณ์ที่ดี

3.3 กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรี จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า มีนักเรียน 23 คน จาก 26 คน (88.46%) ได้เขียนความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่อธิบายว่า กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูบส่งผลให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ตั้งใจฝึกซ้อมเพื่อให้งานออกมาดี รู้สึกอยากพัฒนาตนเอง มีความกล้าแสดงออก ส่งผลให้มีทักษะด้านการขับร้อง ทักษะการฟังเพลง และสนใจดนตรีมากขึ้น โดยความคิดเห็นของนักเรียนแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1) กิจกรรมส่งผลให้นักเรียนตั้งใจฝึกซ้อมและทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ นักเรียนตั้งใจฝึกซ้อมเพื่อให้งานออกมาดี รู้สึกอยากพัฒนาตนเองทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ซึ่งมีนักเรียนแสดงความคิดเห็นจำนวน 15 คน จาก 23 คน (65.22%)

2) กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูบส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะด้านการขับร้อง สามารถออกแบบทำนองร้องประสานเสียงได้ นักเรียนมีทักษะการฟังที่เพิ่มขึ้นสามารถบอกเทคนิคต่าง ๆ ในเพลงที่ได้รับฟัง และเกิดความสนใจในดนตรีมากขึ้น ซึ่งมีนักเรียนที่แสดงความคิดเห็นจำนวน 8 คน จาก 23 คน (34.78%)

4. อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูบต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมุ่งศึกษาแรงจูงใจของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูบ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีอยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากยูทูบมีลักษณะเป็นสื่อสังคมสำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต มีการอัปโหลดผลงานวิดีโอของตนเองเพื่อเผยแพร่ มีการกดติดตามเมื่อชื่นชอบผลงาน มีการรับชมจากบุคคลทั่วไป มีการแสดงความคิดเห็น มีการให้เรตติ้งทั้งชอบและไม่ชอบ ล้วนเป็นลักษณะของยูทูบที่นักเรียนต้องคำนึงถึงก่อนการเผยแพร่วิดีโอคลิปของตนเอง จึงส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนโดยนักเรียนเกิดพฤติกรรมการฝึกซ้อมและทำผลงานออกมาให้มีคุณภาพ เพื่อความประทับใจของผู้ชม เพราะไม่ใช่มีแค่เพียงเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอนเท่านั้นที่สามารถรับชมผลงานของนักเรียนได้ แต่คือผู้ชมทั้งโลกที่สามารถรับชมผลงานของนักเรียนได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับพิมพ์พร พุฒิสาร (2553) ได้กล่าวถึงลักษณะของยูทูบไว้ว่า เป็นพื้นที่สำหรับส่งเสียงสื่อสารเรื่องราวของตนไปสู่คนทั่วโลก สามารถนำเสนอผลงานทางด้านดนตรีของตนเองไปสู่คนอื่น ๆ ทั่วโลกได้

โดยลักษณะเหล่านี้ของยูทูปส่งผลให้นักเรียนคำนึงถึงการถูกวิจารณ์ผลงานของตนเองไปในทางที่ไม่ดี และมีความคาดหวังให้ผู้ชมได้เห็นผลงานที่ดีที่สุดของตัวเอง นักเรียนจึงเห็นความสำคัญของการฝึกซ้อมตามคำแนะนำของผู้สอนและเกิดความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในการขับร้องประสานเสียง เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของตนเอง ก่อนการขับโหมโรงวิธการขับร้องประสานเสียงของตนเองเพื่อนำเสนอผลงานผ่านสื่อสังคมยูทูป นอกจากการคำนึงถึงการถูกวิจารณ์ไปในทางที่ไม่ดีแล้ว นักเรียนยังมีความคาดหวังว่า หากผลงานการขับร้องประสานเสียงของตนเองออกมาดีที่สุดจะสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับตนเองได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรภรณ์ ไกรชุมพล (2556) เรื่อง “ทัศนคติและพฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการสร้างชื่อเสียงกรณีศึกษายูทูป (YouTube)” ซึ่งพบว่า คนส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อยูทูป ว่าสามารถเป็นเครื่องมือสื่อสารทั้งในสังคมไทยและต่างประเทศ ทำให้ตนเองเป็นที่รู้จัก ทั้งยังเอื้อต่อผลสำเร็จในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างชื่อเสียง ซึ่งเหมาะกับคนที่มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงในการพัฒนาตนเอง คาดหวังว่ามีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้หากใช้ความพยายามและความสามารถที่มากพอ และกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ เพราะกระตุ้นความกลัวความล้มเหลวของบุคคลกลุ่มนี้ ทำให้มีความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวที่อาจจะเกิดกับงานนั้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Atkinson (Atkinson's Achievement Motivation Theory) ที่ สุกิจ ทวีศักดิ์ (2555) ได้อ้างถึงเอาไว้ว่า สิ่งที่จะสามารถกระตุ้นให้บุคคลกระทำการพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์นั้นขึ้นอยู่กับ

องค์ประกอบ 2 อย่าง คือ แนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จและแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว

จากลักษณะของยูทูปที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียน จึงเกิดเป็นพฤติกรรมเรียนที่มีแรงจูงใจภายใน เช่น เมื่อนักเรียนพบเจออุปสรรคในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนจะหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อทำงานให้สำเร็จ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนและการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถสร้างผลงานที่ดีได้ มีความตั้งใจในการทำผลงาน เพราะมีความต้องการให้ผลงานออกมาดีและเป็นที่ประทับใจ ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรภา ขันลำอาจ (2543) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจภายในมักจะประกอบด้วยพฤติกรรมที่มีความสนใจ การกระตือรือร้น การเอาชนะอุปสรรคในการเรียน ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อม ความภาคภูมิใจจากการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์งาน การมีส่วนร่วมในความรักใคร่ชอบ ซึ่งการเกิดแรงจูงใจนี้จะส่งผลให้นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน กระตือรือร้น มีความสนใจจะฝึกซ้อมทักษะทางด้านดนตรี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีที่ดีขึ้น

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการวัดประเมินทักษะการขับร้องประสานเสียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูปต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีทักษะการขับร้องประสานเสียงโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งทักษะที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเทคนิคร้องลงมาคือ ด้านจังหวะและอารมณ์เพลง แสดงให้

เห็นว่า นักเรียนสามารถเลือกใช้เทคนิคการขับร้องประสานเสียงได้ นักเรียนมีทักษะการขับร้องประสานเสียง สามารถร้องเพลงได้ตรงจังหวะ มีระดับเสียงที่ถูกต้อง มีความคมชัดในการร้องเพลง และสามารถถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้

ผลการศึกษาแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนในการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนรู้สึกพอใจทุกครั้งที่มีคนชื่นชมผลงานที่ตนเองลงมือทำมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.92 และผลการศึกษาระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีในภาพรวมของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนดนตรีอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาค่าเฉลี่ยตามองค์ประกอบของแรงจูงใจพบว่าความต้องการที่จะประสบความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M = 3.60$) รองลงมาคือ ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว ($M = 3.55$) และตามด้วยการบูรณาการผูกพันต่อแรงจูงใจ ($M = 3.52$)

และการศึกษาแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนในการวิจัยครั้งนี้ ยังมีข้อมูลเชิงคุณภาพที่สามารถสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ยูทูบมีลักษณะเป็นสื่อสังคมสำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต มีการอัปโหลด มีการกดติดตามเมื่อชื่นชอบในผลงาน มีการรับชมจากผู้คนทั่วไป มีการแสดงความคิดเห็นทั้งดี และไม่ดี และมีการกดเครื่องหมายชอบและเครื่องหมายไม่ชอบได้อีกด้วย

ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นลักษณะของยูทูบที่นักเรียนต้องคำนึงถึงก่อนการเผยแพร่วิดีโอคลิปของตนเองให้ผู้อื่นได้รับชม และส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีโดยนักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนที่มีแรงจูงใจภายใน เช่น การตั้งใจฝึกซ้อมบ่อยขึ้นและทำผลงานให้ออกมาดีเพื่อความประทับใจของผู้ชม รองลงมาคือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูบส่งผลต่อแรงจูงใจของนักเรียนจนเกิดพฤติกรรมเรียนที่นักเรียนมีความตั้งใจฝึกซ้อมเพื่อให้งานออกมาดี รู้สึกอยากพัฒนาตนเอง ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

จากการวิจัยในครั้งนี้ กล่าวโดยสรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้อันบูรณาการเครื่องมือสื่อสังคมยูทูบสามารถส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนได้ โดยนักเรียนมีแรงจูงใจระดับมากในการเรียนวิชาดนตรี จึงเกิดเป็นพฤติกรรมเรียนที่นักเรียนมีแรงจูงใจภายใน เช่น ความสนใจในการเรียนวิชาดนตรี การกระตือรือร้น การเอาชนะอุปสรรคในการเรียนวิชาดนตรี ความภาคภูมิใจจากการได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรี การมีส่วนในการรับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน กระตือรือร้น มีความสนใจที่จะฝึกทักษะทางด้านดนตรี และส่งผลให้นักเรียนที่เรียนในรายวิชาดนตรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการขับร้องประสานเสียงที่ดีขึ้น

References

- Khunsum-Aung, W. (2010). *Effects of Psychological learning Climate on Motivation and learning Achievement in Music theory of lower secondary school student*. (A Thesis for the Degree of Master of Education Program). Educational Psychology, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Kongpila, K. (2015). *Instructional Model of Project-based Learning Through Online Social Media to Develop Analytical Thinking*. (A Thesis for the Doctor of Philosophy Program in Educational Technology). Khon Kaen University. (in Thai)
- Kraichumpol, P. (2013). *Attitudes and Behavior through Social Networks in Establishing A Reputation : Case Study of YouTube*. (A Thesis for the Degree of Master of Arts Program in Mass Communication Administration). Thammasat University. (in Thai)
- Ministry of Education. (2008). *Basic Education Core Curriculum Indicators in Art*. Bangkok : Ministry of Education. (in Thai)
- Omnicores, (2019). *YouTube by the Numbers: Stats, Demographics & Fun Facts*. Retrieved September 27, 2020 from <https://www.omnicoreagency.com/youtube-statistics/>
- Panyasung, P. (2007). *The instruction of voice program : case study of Mifa music school*. (A Thesis for the Master of art Program in Music). Mahidol University. (in Thai)
- Pike, (2020). *There is something for everyone: What are people in Thailand watching online?*. Retrieved September 27, 2020 from <https://www.thinkwithgoogle.com /intl/enapac/country/ thailand/there-something-everyone-what-are-people-thailand-watching-online/>
- Putthisan, P. (2010). *Motivation, Behavior and Effects of Online Video Clips*. (A Thesis for the Degree of Master of Arts). Program in Journalism and Information, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Suttachitt, N. (1992). *Appreciation for Western music*. Bangkok : Chulalongkorn University. (in Thai)
- Thaweesak, S. (2012). *Development of a handbook to motivate un motivated secondary school students*. (A Thesis for the Degree of Master of Education Program method research). Department of Educational Research and Psychology, Chulalongkorn University. (in Thai)
- YouTube, (2020). *Create & grow your channel*. Retrieved September 25, 2020 from https://support.google.com/youtube/topic/16547?hl=en&ref_topic=9257610%2C3230811%2C3256124%2C

การออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล

เมธิตา สาไพวัฒน์*

พุทธชาติ อังณะกูร**

ศรัณวิชญ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร***

Received : November 22, 2021

Revised : May 10, 2022

Accepted : May 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล 2) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโท ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ ที่ศึกษาชุดวิชา 91723 การวิจัยและสถิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 30 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนออนไลน์

ผู้รับผิดชอบบทความ : นางสาวเมธิตา สาไพวัฒน์ สำนักบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทรศัพท์ : 0 2504 7809 E-mail : msm_smile@hotmail.com

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** Ph.D. (Applied Technology and Performance Improvement) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

*** Ph.D. (Architecture and Planning) อาจารย์ประจำคณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์ด้านสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า บทเรียนออนไลน์ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.39) 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล พบว่า นักศึกษามีผลการเรียนรู้เฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนบทเรียนออนไลน์ 3.47 โดยผลการเรียนรู้เฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ 6.73 คะแนน และผลการเรียนรู้เฉลี่ยหลังเรียนอยู่ที่ 10.20 คะแนน ผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.34)

คำสำคัญ : บทเรียนออนไลน์ / การประเมินคุณค่าสารสนเทศ / ระบบการศึกษาทางไกล

Design and Development of Online Course on the Information Value Assessment for Graduate Students in the Distance Education

Methita Sapaiwan*

Putthachat Angnakoon**

Sarunwit Promsaka Na Sakonnakron***

Abstract

The objectives of this research were (1) to design and development of online course on the information value assessment for graduate students in the distance education, (2) to evaluation learning achievement and satisfaction of students on the online course of the information value assessment for graduate students in the distance education. The sample group was composed of 30 master's degree graduate students, second semester, academic year 2020, department of agriculture and cooperatives who studied the course 91723 research and statistics for agricultural extension and development, Sukhothai Thammathirat Open University. It used purposive sampling. The tools used in the research consisted of (1) course on the information value assessment for graduate students in the distance education, (2) achievement test online course on the information value assessment for graduate students in the distance education, which is a multiple-choice model, choose 4 options, 12 learning competencies, and (3) questionnaire on the opinions of students towards online course on the information value assessment.

Corresponding Author : Ms.Methita Sapaiwan, Office of Education Services, Sukhothai Thammathirat Open University, E-mail : msm_smile@hotmail.com

* Master's degree students in Learning Sciences and Educational Innovation Program, Thammasat University

** Ph.D. (Applied Technology and Performance Improvement), Assistant Professor, Faculty of Learning Sciences and Educational, Thammasat University

*** Ph.D. (Architecture and Planning), Lecturer, Faculty of Learning Sciences and Educational, Thammasat University

The results showed that (1) the results of the assessment of the quality of online course by experts found that online course, it was the most appropriate level with average of 4.58 (S.D. = 0.39), (2) the results of the analysis of learning achievement of online course on the information value assessment for graduate students in the distance education, students had average learning achievement after studying 3.47 compared to before studying the online course, with the average learning achievement before studying at 6.73 points, and the average learning achievement after studying at 10.20 points, learning achievement of students before and after learning online course were significantly different 0.05, (3) students was satisfied with the online course, at the highest level with average of 4.51 (S.D. = 0.34).

Keywords : Online Course / Information Value Assessment / Distance Education

1. บทนำ

ในยุคแห่งการเรียนรู้ที่ทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน (Disruption) เทคโนโลยีสารสนเทศมีความก้าวหน้า ขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ที่พัฒนาเป็นวงกว้างจนทำให้เกิดข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) เกิดความทะลักหลายของข้อมูลและทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ด้วยทรัพยากรแหล่งสารสนเทศความรู้มีอยู่รอบตัวมากมายมหาศาลสำหรับในด้านการศึกษานั้นทำให้นักศึกษามีแหล่งค้นคว้าและสืบค้นความรู้ได้จากหลากหลายช่องทาง ซึ่งควรช่วยส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทักษะที่สำคัญ พัฒนาตัวบุคคลหรือให้นักศึกษาให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิตหรือเพื่อบำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ควรส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักที่จะรวบรวม เลือกรวบรวม จัดการข้อมูลสารสนเทศและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เข้าใจเกี่ยวกับทักษะความรู้ด้านสารสนเทศ และการค้นคว้าหาความรู้จากการสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์และสื่อรูปแบบต่าง ๆ อีกทั้งมีความสามารถคัดเลือกพิจารณาข้อมูลสารสนเทศที่มีจำนวนมากและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทักษะการรู้สารสนเทศนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นโลกที่มีพลวัตสูง นักศึกษาในยุคนี้ต้องเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นตลอดเวลา พร้อมเรียนรู้อย่างไร้ขีดจำกัด และนำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563; ปราโมทย์ เหลาลาภะ, 2563; Wu, and Ding, 2014; The International Commission on Education for the Twenty-first Century, 1996)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ยึดหลักการศึกษาดูตลอดชีวิต เป็นมหาวิทยาลัยเปิดมุ่งพัฒนา

คุณภาพ และเพิ่มพูนความรู้ของประชาชนทั่วไป ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมการศึกษาทางไกล ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยตอบสนองความต้องการของนักศึกษาที่หลากหลาย นักศึกษาต้องมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นหลัก การศึกษาจากสื่อหลักที่เป็นเอกสารการสอนและสื่อเสริมที่ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ อีกทั้งต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองจากแหล่งค้นคว้า เช่น ห้องสมุด วิทยากรต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและในภูมิภาค ที่มีบริการทางการศึกษาให้กับนักศึกษา ด้วยความทว่มนั้นของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่มากมาย การส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษาดูด้วยตนเอง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2563)

สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดข้อจำกัดในการเรียนรู้ของนักศึกษาทางไกล คือ ทักษะในการค้นคว้าหาข้อมูลซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของการรู้สารสนเทศจากคำให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง (2563) ในระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบวิธีการสืบค้นสารสนเทศ ขาดทักษะการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้วยตนเอง และขาดวิจารณญาณเลือกใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศและการพิจารณาความถูกต้องเที่ยงตรง ขาดเทคนิคการพิจารณาข้อมูลเชิงอรรถและบรรณานุกรมที่จะต่อยอดความรู้ในเนื้อหาสาระที่นักศึกษากำลังสนใจ ค้นคว้า นอกจากนี้ แม้ว่ามหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมการรู้สารสนเทศด้านการค้นคว้าและการใช้ห้องสมุด เช่น การจัดอบรมการใช้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย การเผยแพร่การใช้งานห้องสมุดบนเว็บไซต์ และได้มีการพัฒนาสื่อเสริม เช่น คู่มือการใช้ห้องสมุดและ

บทเรียนออนไลน์ของสำนักบรรณสารสนเทศ เกี่ยวกับฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุดโอแพก (OPAC) มสธ. ให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งทักษะการค้นคว้านี้เป็นส่วนหนึ่งของขอบเขตทักษะการรู้สารสนเทศ แต่มาตรฐานการรู้สารสนเทศนั้นยังมีส่วนที่ตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศอื่นที่สำคัญ เช่น การประเมินสารสนเทศที่เป็นหนึ่งในขอบเขตการรู้สารสนเทศที่จะช่วยให้นักศึกษามีวิจารณญาณในการเลือกใช้สารสนเทศสำหรับการศึกษาทางไกล และปัจจุบันยังไม่มีการพัฒนาสื่อเสริมหรือบทเรียนออนไลน์ในระดับบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวกับด้านการประเมินคุณค่าสารสนเทศ และการพัฒนาบทเรียนออนไลน์จะช่วยอำนวยความสะดวกและตอบสนองการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งช่วยลดข้อจำกัดในการเรียนรู้ของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านเวลา และสถานที่ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา และที่สำคัญการส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศในด้านการประเมินคุณค่าสารสนเทศจะช่วยให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาประสบความสำเร็จในการค้นคว้าสารสนเทศด้วยตนเองในระบบการศึกษาทางไกล

จากปัญหาและความสำคัญของงานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น สมรรถนะการรู้สารสนเทศที่มีความจำเป็นมากขึ้นในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ “การออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช” เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการสร้างความเข้าใจต่อกระบวนการประเมินคุณค่าสารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ จนไปสู่การนำสารสนเทศไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนและ

สำเร็จการศึกษาของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล
2. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกลที่พัฒนาขึ้น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ศึกษาชุดวิชา 91723 การวิจัยและสถิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร จำนวน 163 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์คัดเลือก ดังนี้

- 1) คัดเลือกจากนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กำลังศึกษาภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ชุดวิชา 91723 การวิจัยและสถิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร จำนวน 30 คน เนื่องจากรายวิชาดังกล่าวมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านทักษะทางปัญญา มีทักษะในการสืบค้น รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ศึกษาวิเคราะห์ ประเมินสารสนเทศ ซึ่งมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น

2) นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามีพร้อมด้านอุปกรณ์และมีความสามารถใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่จะเรียนรู้ทางไกลด้วยตนเอง และสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อเสริมในบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นได้

3.2 เครื่องมือการวิจัย

1) บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล เป็นสื่อเพื่อประกอบการทำวิจัย

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล เป็นแบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ จำนวนหน่วยละ 4 ข้อ แบ่งออกเป็น 12 สมรรถนะการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบคู่ขนานก่อนเรียน 12 ข้อ และหลังเรียน 12 ข้อ รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศในด้านจิตพิสัย

3.3 ขั้นตอนการดำเนินการ

1) การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) จากการรวบรวมปัญหาและความต้องการของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2) การออกแบบ (Design) กำหนดเนื้อหาในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล และออกแบบแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

3) การพัฒนา (Development) เมื่อขั้นตอนกระบวนการออกแบบเนื้อหา การออกแบบ

แบบทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน การจัดทำ Story board ที่ได้ออกแบบไว้ และนำเอาหลักการที่ได้ออกแบบไว้มาผลิตสื่อเพื่อเป็นต้นแบบ และทำการประเมินหาคุณภาพเครื่องมือต่าง ๆ เป็นการเก็บข้อมูลกระบวนการเชิงเหตุผล (Rational approach) ที่เป็นการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

4) การทดลองใช้ (Implementation) ขั้นตอนนี้คือ การนำต้นแบบสื่อที่พัฒนาแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนที่ออกแบบ โดยการทำแบบประเมินกระบวนการเชิงประจักษ์ (Empirical approach) เป็นการหาประสิทธิภาพเชิงปริมาณที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพสื่อ ประสิทธิภาพที่ได้เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ของผู้เรียน

5) การวัดประเมินผล (Evaluation) ขั้นตอนนี้ทำการประเมินผลระหว่างดำเนินการและผลสรุปของกระบวนการทั้งหมดที่ได้้นำสื่อไปทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว เพื่อนำผลประเมินนั้นจัดทำเป็นข้อมูลเพื่อใช้พัฒนาในครั้งต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์

1.1) วิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพด้านการออกแบบเนื้อหาและสื่อจากผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

1.2) การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนเรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับข้อคำถามกับประเด็นย่อย ประเด็นหลัก และวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องเป็นรายข้อจำนวนแบบทดสอบทั้งหมด 24 ข้อ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00 ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผ่านเกณฑ์จำนวน 23 ข้อ ต่ำกว่าเกณฑ์จำนวน 1 ข้อ ได้ทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์

1.3) นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขบทเรียนออนไลน์และแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ก่อนนำเครื่องมือไปทดสอบความยากง่ายและอำนาจจำแนก

1.4) วิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบของนักศึกษา โดยดำเนินการวิเคราะห์หลังจากนักศึกษาได้ศึกษาบทเรียนครบทุกหน่วยการเรียนรู้และทำแบบทดสอบเรียบร้อยแล้ว โดยการนำคะแนนหลังเรียนของกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบทั้งหมด เพื่อตรวจสอบว่าแบบทดสอบที่พัฒนาขึ้น จำนวน 24 ข้อ มีความยากง่ายเพียงใด ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบที่ดีจะต้องอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 จึงเป็นค่าที่ยอมรับได้ โดยในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าขอบเขตความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกเป็นการหาค่าเพื่อแสดงว่าแบบทดสอบที่ใช้จำแนกผู้เรียน มีความแตกต่างของกลุ่มผู้เรียนว่ามี

ผู้เรียนเก่งและผู้เรียนอ่อนได้ โดยค่าอำนาจจำแนกที่ดีควรมีค่าตั้งแต่ 0.20 โดยในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าขอบเขตอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22 - 0.55

2) การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้บทเรียนออนไลน์และการวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบของนักศึกษา ดำเนินการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์โดยสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาระดับไกล

3) การวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์ของนักศึกษา จากการรวบรวมแบบสอบถามที่พัฒนาอิงตามกรอบของแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model : TAM) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีการวัดการยอมรับเทคโนโลยีหรือมีแนวโน้มกลับมาใช้งานอีกในอนาคตหรือไม่ โดยได้กำหนดแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การรับรู้ของผู้เรียนด้านประโยชน์จากการเรียนบทเรียนออนไลน์ ช่วยส่งเสริมทักษะความรู้ความเข้าใจด้านการประเมินสารสนเทศ ส่วนที่ 2 การรับรู้ของผู้เรียนด้านความง่ายต่อการใช้งานบทเรียนออนไลน์ และส่วนที่ 3 พฤติกรรมการรับรู้ความตั้งใจใช้งานของผู้เรียน โดยวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. ผลการวิจัย

4.1 บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ

กำหนดเนื้อหาในการออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล โดยใช้กรอบแนวคิดการรู้สารสนเทศ มีขั้นตอนการพัฒนาออกแบบเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2) การออกแบบเนื้อหาบทเรียน (Curriculum analysis stage) จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่นำมาพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล โดยประยุกต์ใช้จากมาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศ สำหรับนักศึกษาและวิชาชีพวารสารศาสตร์/นิเทศศาสตร์ (American Library Association, 2000) ในมาตรฐานที่ 3 การประเมินคุณค่าสารสนเทศ กำหนดเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ โดยแต่ละหน่วยมีการออกแบบให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้การเรียนรู้สารสนเทศ ประกอบ

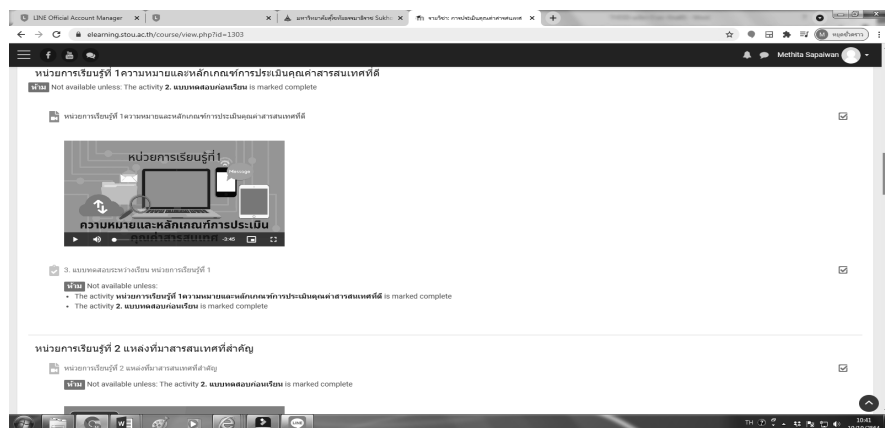
ด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ความหมายและหลักเกณฑ์การประเมินคุณค่าสารสนเทศ ประเภทหลักของแหล่งที่มาสารสนเทศที่สำคัญ ความเชื่อที่ผิดในข้อมูลสารสนเทศ และค้นอย่างไรให้เจอสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการ

3) การออกแบบกระบวนการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ โดยใช้แนวคิด 9 ขั้นของกาเย่ (Gagne) และแนวคิดการออกแบบสื่อมัลติมีเดีย Mayer และแนวคิดแบบ Micro-learning ออกแบบหน้าจอบทเรียนนำเสนอบทเรียนออนไลน์ ด้วยการจัดทำวิดีโอด้วยภาพนิ่งและภาพกราฟิกเคลื่อนไหวประกอบ

4) การเขียนแผนผังโครงสร้างบทเรียนออนไลน์

5) การสร้าง Story board ออกแบบลำดับเนื้อหา เพื่อเรียบเรียงลำดับของเนื้อหาในบทเรียนออนไลน์

6) สร้างบทเรียนออนไลน์บนโปรแกรมตกแต่งภาพ Adobe Illustrator และตัดต่อสร้างวิดีโอด้วยโปรแกรม Vyond

ภาพที่ 1 ตัวอย่างหน้าจอบทเรียนออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด 4.16 คะแนน (S.D. = 0.52) จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน สะท้อนถึงคุณภาพบทเรียนออนไลน์ทุกหน่วยมีความเหมาะสมมาก

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.39) และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านการใช้งานบทเรียนออนไลน์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.18) ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการ

ออกแบบบทเรียนออนไลน์ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.57)

4.2 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียน - หลังเรียนบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษา

วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังใช้สื่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาความก้าวหน้าในการเรียน ดำเนินการทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน โดยวัดผลการเรียนรู้ของนักศึกษาจากการทำแบบทดสอบคู่ขนาน แบ่งออกเป็น 12 สมรรถนะการเรียนรู้ เป็นก่อนเรียน 12 ข้อ และหลังเรียน 12 ข้อ โดยมีรายละเอียด ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียน - หลังเรียนบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษา

สมรรถนะการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ (n = 30)	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่าง	t	P-Value
ด้านที่ 1 ผู้เรียนสามารถระบุความหมายตามเกณฑ์การประเมินคุณค่าสารสนเทศที่ดีได้	ก่อนเรียน	0.70	0.47	0.03	0.273	0.787
	หลังเรียน	0.73	0.45			
ด้านที่ 2 ผู้เรียนสามารถระบุองค์ประกอบที่สำคัญของสารสนเทศที่ดีด้านความทันสมัยได้	ก่อนเรียน	0.60	0.50	0.33	3.340	0.002*
	หลังเรียน	0.93	0.25			
ด้านที่ 3 ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เกณฑ์ประเมินสารสนเทศที่ดีด้านความน่าเชื่อถือได้	ก่อนเรียน	0.87	0.35	0.06	1.000	0.326
	หลังเรียน	0.93	0.25			
ด้านที่ 4 ผู้เรียนสามารถระบุความหมายประเภทของแหล่งที่มาสารสนเทศที่สำคัญได้	ก่อนเรียน	0.73	0.45	0.27	3.247	0.003*
	หลังเรียน	1.00	0.00			
ด้านที่ 5 ผู้เรียนสามารถระบุแหล่งสารสนเทศประเภทปฐมภูมิได้	ก่อนเรียน	0.30	0.47	0.63	6.238	<0.001*
	หลังเรียน	0.93	0.25			

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สมรรถนะการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ (n = 30)	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่าง	t	P-Value
ด้านที่ 6 ผู้เรียนสามารถระบุประเภทของแหล่งที่มาสารสนเทศที่สำคัญได้	ก่อนเรียน	0.77	0.43	0.20	2.262	0.031*
	หลังเรียน	0.97	0.18			
ด้านที่ 7 ผู้เรียนสามารถระบุประเภทที่ไม่มีคุณภาพ : ประเภทสารสนเทศผิดพลาดได้	ก่อนเรียน	0.20	0.41	0.73	8.930	<0.001*
	หลังเรียน	0.93	0.25			
ด้านที่ 8 ผู้เรียนสามารถระบุประเภทที่ไม่มีคุณภาพ : ประเภทสารสนเทศบิดเบือนได้	ก่อนเรียน	0.47	0.51	0.20	1.361	0.184
	หลังเรียน	0.67	0.48			
ด้านที่ 9 ผู้เรียนสามารถระบุประเภทที่ไม่มีคุณภาพ : ประเภทสารสนเทศแห่งความเกลียดชังได้	ก่อนเรียน	0.63	0.49	0.37	4.097	<0.001*
	หลังเรียน	1.00	0.00			
ด้านที่ 10 ผู้เรียนประยุกต์ใช้กลยุทธ์การสืบค้นให้ได้สารสนเทศตรงตามความต้องการ	ก่อนเรียน	0.87	0.35	0.10	1.361	0.184
	หลังเรียน	0.97	0.18			
ด้านที่ 11 ผู้เรียนทราบวิธีการปรับกลยุทธ์การสืบค้นให้ได้สารสนเทศตรงตามความต้องการ	ก่อนเรียน	0.17	0.38	0.26	2.504	0.018*
	หลังเรียน	0.43	0.50			
ด้านที่ 12 ผู้เรียนเข้าใจการพิจารณาข้อมูลเชิงอรรถและบรรณานุกรม เพื่อต่อยอดความรู้ของเอกสารที่สืบค้นมาได้	ก่อนเรียน	0.43	0.50	0.27	2.504	0.018*
	หลังเรียน	0.70	0.47			

จากตารางที่ 1 ผลการเรียนรู้ก่อนเรียนบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้เรียนมีความสามารถประยุกต์ใช้เกณฑ์ประเมินสารสนเทศที่ดีด้านความน่าเชื่อถือได้ และผู้เรียนประยุกต์ใช้กลยุทธ์การสืบค้นให้ได้สารสนเทศตรงตามความต้องการ สูงกว่าด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 0.87$, S.D. = 0.35) ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้เรียนทราบวิธีการปรับกลยุทธ์การสืบค้นให้ได้สารสนเทศตรงตามความต้องการ ($\bar{X} = 0.17$, S.D. = 0.38)

ผลการเรียนรู้หลังเรียนบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้เรียนมีความสามารถระบุความหมายประเภทของแหล่งที่มาสารสนเทศที่สำคัญได้ และผู้เรียนสามารถระบุประเภทที่ไม่มีคุณภาพ : ประเภทสารสนเทศแห่งความเกลียดชังได้ สูงกว่าด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 1.00$, S.D. = 0.00) ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้เรียนทราบวิธีการปรับกลยุทธ์การสืบค้นให้ได้สารสนเทศตรงตามความต้องการ ($\bar{X} = 0.43$, S.D. = 0.50)

ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษา พบว่า ผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่า นักศึกษามีผลการเรียนรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนทุกด้าน โดยด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ (1) ผู้เรียนสามารถระบุองค์ประกอบที่สำคัญของสารสนเทศที่ดีด้านความทันสมัยได้ (2) ผู้เรียนสามารถระบุความหมายประเภทของแหล่งที่มาสารสนเทศที่สำคัญได้ (3) ผู้เรียนสามารถระบุแหล่งสารสนเทศประเภทปฐมภูมิได้ (4) ผู้เรียนสามารถ

ระบุประเภทของแหล่งที่มาสารสนเทศที่สำคัญได้ (5) ผู้เรียนสามารถระบุประเภทที่ไม่มีคุณภาพ : ประเภทสารสนเทศผิดพลาดได้ (6) ผู้เรียนสามารถระบุประเภทที่ไม่มีคุณภาพ : ประเภทสารสนเทศแห่งความเกลียดชังได้ (7) ผู้เรียนทราบวิธีการปรับกลยุทธ์การสืบค้นให้ได้สารสนเทศตรงตามความต้องการ และ (8) ผู้เรียนเข้าใจการพิจารณาข้อมูลเชิงอรรถและบรรณานุกรม เพื่อต่อยอดความรู้ของเอกสารที่สืบค้นมาได้

4.3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนบทเรียนออนไลน์

ในการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนบทเรียนออนไลน์ โดยใช้สถิติทดสอบเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนบทเรียนออนไลน์

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนบทเรียนออนไลน์	n = 30		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การรับรู้ของผู้เรียนด้านประโยชน์จากการเรียนบทเรียนออนไลน์	4.50	0.38	มากที่สุด
ส่วนนำของบทเรียนออนไลน์มีความดึงดูดใจต่อการเรียน	4.40	0.56	มากที่สุด
คำชี้แจงในบทเรียนออนไลน์มีความชัดเจน	4.47	0.57	มากที่สุด
เนื้อหาในบทเรียนออนไลน์มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.53	0.51	มากที่สุด
เนื้อหาการเรียนรู้ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินสารสนเทศ มีประโยชน์ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้	4.60	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนบทเรียนออนไลน์	n = 30		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การรับรู้ของผู้เรียนด้านความง่ายต่อการใช้งานบทเรียนออนไลน์	4.56	0.38	มากที่สุด
เสียงที่ใช้ประกอบการอธิบายมีความเหมาะสม	4.33	0.61	มากที่สุด
ขนาดตัวอักษรและสีตัวอักษรอ่านง่ายชัดเจน	4.67	0.48	มากที่สุด
ภาพที่ใช้ประกอบสื่อมีความเหมาะสม	4.63	0.49	มากที่สุด
บทเรียนออนไลน์ใช้งานง่าย สะดวกต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.60	0.56	มากที่สุด
พฤติกรรมกรรับรู้ความตั้งใจใช้งานของผู้เรียน	4.48	0.35	มากที่สุด
ผู้เรียนมีความพึงพอใจบทเรียนออนไลน์นี้	4.47	0.51	มากที่สุด
ระบบ e-learning สื่อเสริม เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ ทำให้ผู้เรียนอยากใช้งานต่อไป	4.43	0.50	มากที่สุด
ผู้เรียนจะใช้งาน e-learning ที่มีบริการสื่อเสริมอีก แม้ว่าจะพบปัญหาบ้างก็ตาม	4.53	0.51	มากที่สุด
โดยรวม	4.51	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณารายข้อรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการรับรู้ของผู้เรียนด้านความง่ายต่อการใช้งานบทเรียนออนไลน์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.38) รองลงมาคือ การรับรู้ของผู้เรียนด้านประโยชน์จากการเรียนบทเรียนออนไลน์ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.38) และพฤติกรรมกรรับรู้ความตั้งใจใช้งานของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.35) ตามลำดับ

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนบทเรียนออนไลน์ การรับรู้ของผู้เรียนด้านประโยชน์

จากการเรียนบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณารายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ เนื้อหาการเรียนรู้ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินสารสนเทศ มีประโยชน์ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ เนื้อหาในบทเรียนออนไลน์มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.51) คำชี้แจงในบทเรียนออนไลน์มีความชัดเจน ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.57) และส่วนนำของบทเรียนออนไลน์มีความดึงดูดใจต่อการเรียน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

นักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียน บทเรียนออนไลน์การรับรู้ของผู้เรียนด้านความง่ายต่อการใช้งานบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณารายข้อ สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ขนาดตัวอักษรและสีตัวอักษรอ่านง่ายชัดเจน ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ ภาพที่ใช้ประกอบสื่อมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.49) บทเรียนออนไลน์ใช้งานง่าย สะดวกต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.56) และเสียงที่ใช้ประกอบการอธิบายมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

นักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียน บทเรียนออนไลน์ พฤติกรรมการรับรู้ความตั้งใจ ใช้งานของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณารายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ผู้เรียนจะใช้งาน e-learning ที่มีบริการสื่อเสริมอีก แม้ว่าจะพบปัญหาบ้างก็ตาม ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ ผู้เรียนมีความพึงพอใจบทเรียนออนไลน์ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.51) และระบบ e-learning สื่อเสริม เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ ทำให้ผู้เรียนอยากใช้งานต่อไป ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

1) บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ความหมายและหลักเกณฑ์การประเมินคุณค่าสารสนเทศ ประเภทหลักของแหล่งที่มาสารสนเทศที่สำคัญ ความเชื่อที่ผิดในข้อมูลสารสนเทศ และค้นอย่างไรให้เจอสารสนเทศที่ตรง

ตามความต้องการ ผลการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ในส่วนของผลการประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์ด้านสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านการใช้งานบทเรียนออนไลน์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เนื่องจากรูปแบบของสื่อเป็นวิดีโอความยาวไม่มาก ผู้เรียนสามารถควบคุมการเล่นวิดีโอได้ง่าย ในขณะที่ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์ เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์ ดังนี้ ข้อความบรรยายบนวิดีโอที่มากเกินไป ผู้เชี่ยวชาญเห็นควรให้ตัดออก ให้แก้ไขภาพกราฟิกประกอบไม่สมบูรณ์ในบางจุด และควรสอดแทรกเสียงดนตรีเพื่อดึงดูดความสนใจ อีกทั้งเสียงบรรยายบางช่วงดังเบาไม่เท่ากัน ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะโดยการออกแบบบทเรียนออนไลน์ให้เหลือเพียงข้อความที่ต้องการเน้นใจความสำคัญให้ผู้เรียนได้จดจำในหน่วยการเรียนรู้นั้น ๆ แก้ไขภาพกราฟิกที่ไม่สมบูรณ์และเสียงบรรยายให้มีระดับเสียงทุกหน่วยการเรียนรู้ให้เท่ากัน

2) บทเรียนออนไลน์ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล ทำให้ผู้เรียนมีผลเรียนรู้ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ ที่สูงขึ้นหลังเรียนบทเรียนออนไลน์ทั้งในภาพรวม ผลการเรียนรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนบทเรียนออนไลน์เฉลี่ย 3.47 คะแนน โดยผลการ

เรียนรู้เฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ 6.73 คะแนน และผลการเรียนรู้เฉลี่ยหลังเรียนอยู่ที่ 10.20 คะแนน จะเห็นได้ว่า ผลการเรียนรู้หลังเรียนบนบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาอยู่ในระดับที่สูงเมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม 12 คะแนน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ (1) ผู้เรียนสามารถระบุองค์ประกอบที่สำคัญของสารสนเทศที่ดีด้านความทันสมัยได้ (2) ผู้เรียนสามารถระบุความหมายประเภทของแหล่งที่มาสารสนเทศที่สำคัญได้ (3) ผู้เรียนสามารถระบุแหล่งสารสนเทศประเภทปฐมภูมิได้ (4) ผู้เรียนสามารถระบุประเภทของแหล่งที่มาสารสนเทศที่สำคัญได้ (5) ผู้เรียนสามารถระบุประเภทที่ไม่มีคุณภาพ : ประเภทสารสนเทศผิดพลาดได้ (6) ผู้เรียนสามารถระบุประเภทที่ไม่มีคุณภาพ : ประเภทสารสนเทศแห่งความเกลียดชังได้ (7) ผู้เรียนทราบวิธีการปรับกลยุทธ์การสืบค้นให้ได้สารสนเทศตรงตามความต้องการ และ (8) ผู้เรียนเข้าใจการพิจารณาข้อมูลเชิงอรรถและบรรณานุกรมเพื่อต่อยอดความรู้ของเอกสารที่สืบค้นมาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา หล่อวงศ์ตระกูล (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนแสงรู้บนเว็บโดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือ วิชาโครงสร้างระบบสารสนเทศระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนแสงรู้บนเว็บโดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ เกิดจั่น (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนฝึกอบรมผ่านเว็บ เรื่อง การใช้งานห้องสมุดสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บทเรียน

ฝึกอบรมมีความก้าวหน้าทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนบนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การรับรู้ของผู้เรียนด้านความง่ายต่อการใช้งานบทเรียนออนไลน์ รองลงมาคือ พฤติกรรมการรับรู้ความตั้งใจใช้งานของผู้เรียน และการรับรู้ของผู้เรียนด้านประโยชน์จากการเรียนบนบทเรียนออนไลน์ ตามลำดับ และผู้วิจัยได้ประเมินคุณภาพสื่อบทเรียนออนไลน์ทั้งด้านการออกแบบ (Design) ข้อตกลง (Engagement) การใช้งาน (Usability) และเนื้อหาสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์นที ศิลอาศน์ และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสถิติและการประยุกต์ทั่วไป เรื่องการทดสอบสมมติฐาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนจากบทเรียนออนไลน์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสถิติและการประยุกต์ทั่วไป เรื่อง การทดสอบสมมติฐาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1) ในการศึกษาข้อมูลผลการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้เรียนทราบวิธีการปรับกลยุทธ์การสืบค้นให้ได้สารสนเทศตรงตามความต้องการ เป็นการวัดสมรรถนะการเรียนรู้ด้านการประยุกต์ใช้ ดังนั้นอาจมีการปรับปรุงบทเรียนออนไลน์ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ค้นอย่างไรให้เจอสารสนเทศที่ตรงตาม

ความต้องการ อาจเพิ่มการนำเสนอโดยจำลองสถานการณ์ที่อิงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนสอดแทรกในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เพื่อเพิ่มการจดจำและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน จนนำไปสู่การส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการประยุกต์ใช้ได้ดีขึ้น

2) ในการศึกษาการออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในครั้งนี้ เป็นการวัดประเมินผลโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom's Revised Taxonomy (2001) อยู่ในขั้นการจำ ความเข้าใจและประยุกต์ใช้เท่านั้น ดังนั้นอาจมีการปรับปรุงและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ ของมาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศที่ 3 ในรูปแบบสร้างสื่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ (Multimedia Interactive) และพัฒนาแบบทดสอบที่หลากหลาย เช่น เติมคำ จัดลำดับ ประเมินค่า เป็นต้น เพื่อวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ การวิเคราะห์ การประเมินผล

ไปจนถึงขั้นผู้เรียนสามารถสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้บูรณาการองค์ความรู้ได้

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศในมาตรฐานอื่น ๆ เช่น มาตรฐานที่ 4 สามารถใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรฐานที่ 5 ใช้สารสนเทศได้ถูกต้องตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย เพราะในการวิจัยครั้งนี้เป็นการออกแบบพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในด้านการประเมินคุณค่าสารสนเทศ ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ 3 การประเมินคุณค่าสารสนเทศ

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ได้ศึกษากับกลุ่มที่ไม่ได้ศึกษาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินคุณค่าสารสนเทศ ว่าผู้เรียนที่เรียนสื่อเสริมด้วยบทเรียนออนไลน์ทำให้มีผลการเรียนรู้ที่แตกต่างหรือไม่

References

- Ministry of Education. (2563). *National Education Development Plan No. 12 B.E. 2560 (2017)*. Bangkok: Ministry of Education.
- Panida, L. (2015). Development of WebQuest Using Collaborative Learning for Information System in Organization of Higher Education. *Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok*, 6(1): 1 – 9.
- Pongnatee, P., Kasemsunt, P., & Nakhon, L. (2020). The Development of Online Learning Using Problem Base (PHL) on General Applications of Statistics in Hypothesis Testing for Undergraduate Students. *Pathumthani University Academic Journal*, 12(1), 151-163.
- Pornpan, G. (2016). *The Development of Web - Based Training Course in Using Library for Undergraduate Students of Kasetsart University Sriracha Campus*. Thesis of the Requirements for the Degree Master of Art Program, Burapha University.
- Pramote, L. (2563). *Information Literacy: 21st Century Learning Skills*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2020). *Teaching and learning by using innovations in distance education using media and technology*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- The International Commission on Education for the Twenty-first Century. (1996). *Learning: the Treasure Within*. Paris: UNESCO Publishing.
- Wu, X., Zhu, X., Wu, G., and Ding, W. (2014). Data mining with big data. *IEEE Transaction on Knowledge and Data Engineering*, 26(1), 97-107.

การประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการบริการการศึกษาของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

กนกรัตน์ ภู่แย้ม*

จำเนียร ราชแพทยาคม**

จิระ ประทีป***

พนมพัทธ์ สมิตานนท์****

Received : November 22, 2021

Revised : April 11, 2022

Accepted : May 30, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลการให้บริการสนับสนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชโดยใช้กรอบแนวคิดการประเมินผลการดำเนินงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) ศึกษาปัญหาและเสนอแนะการพัฒนาการให้บริการสนับสนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี ประชากรในการศึกษาเชิงปริมาณคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่สมัครเข้าศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2559 ถึง 2562 จำนวน 21,994 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีเลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาแบบสรุปอุปมัย

ผู้รับผิดชอบบทความ : นางกนกรัตน์ ภู่แย้ม เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ชำนาญการ สำนักบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช E-mail : kanograt_m@hotmail.com

* นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

** Ph.D. (Politics and Public Administration) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

*** ค.ด. (พัฒนศึกษา) รองศาสตราจารย์ประจำสถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต

**** Ph.D. (Urban Affairs and Applied Policy) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลการวิจัยพบว่า 1) การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการบริการการศึกษา ด้านสภาวะแวดล้อมพบว่า มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชใช้ระบบการศึกษาทางไกล ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่นักศึกษาผ่านสื่อประสม ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการลงทะเบียน และด้านการจัดส่งชุดการสอนและวัสดุการศึกษาทางไปรษณีย์ ตามลำดับ ด้านกระบวนการพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ด้านการให้บริการการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษา และด้านการให้บริการสารสนเทศ ตามลำดับ ด้านผลผลิตพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความประหยัด ด้านความมีประสิทธิภาพ และด้านความมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ 2) ปัญหาของการให้บริการสนับสนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้แก่ ขั้นตอนมีความล่าช้า การจัดส่งเอกสาร/หนังสือมีความล่าช้า ช่องทางสอบถามข้อมูลมีไม่เพียงพอ และหนังสือเรียนมีเนื้อหามากเกินไป ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคือ ควรมีการบริหารจัดการด้านการตอบข้อซักถามให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ควรจัดการเรียนการสอนเสริมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ควรทำเนื้อหาที่กระชับ

คำสำคัญ : การประเมินผลการดำเนินงาน / การบริการการศึกษา / มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Evaluation of Educational Service Implementations of Sukhothai Thammathirat Open University

Kanograt Pooyam*

Chamnian Rajphaetyakhom**

Chira Prateep***

Phanompatt Smitananda****

Abstract

The objectives of this research were 1) to evaluate education services implementation of Sukhothai Thammathirat Open University by using result-based management framework, 2) to study problems and recommend development guidelines of education services of Sukhothai Thammathirat Open University.

This research was a mix method research. The population for quantitative research was undergraduate students of Sukhothai Thammathirat Open University who applied admission during the academic year of 2016 to 2019 totally 21,994 students. The samples size was 400 samples with stratified random sampling method. Research instrument was a questionnaire. Statistics employed for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. For qualitative research

Corresponding Author : Mrs.Kanograt Pooyam, General Administration Officer, Professional Level, Office of Education Services, Sukhothai Thammathirat Open University, E-mail : kanograt_m@hotmail.com

* Master's degree students at Sukhothai Thammathirat Open University.

** Ph.D. (Politics and Public Administration), Assistant Professor, School of Management Science, Sukhothai Thammathirat Open University.

*** Ph.D. (Development Education), Associate Professor, Institute of Public Administration and Public Policy, Rangsit University.

**** Ph.D. (Urban Affairs and Applied Policy), Assistant Professor, School of Management Science, Sukhothai Thammathirat Open University.

collected data from relevant secondary sources and data was analyzed by content analysis in term of inductive summary.

The research findings revealed that 1) the implementation evaluation of education services in the aspect of environment, it was found that Sukhothai Thammathirat Open University that used live-long distance learning for passing knowledge and experiences to student via mix medias including printed media, audio-visual media and electronic media. As for input aspect, it was found that it was at high level. Considering each aspect from the highest to the least order showed the registration, delivery of teaching kits and educational materials by mail, respectively. For operational process aspect, it was found that it was at high level. Considering each aspect from the highest to the least order showed development of study skill, educational services of the educational service center and information service, respectively. For productivity evaluation aspect, it was found that it was at high level. Considering each aspect from the highest to the least order showed economy, effectiveness and efficiency, respectively, 2) problems of educational service implementation of Sukhothai Thammathirat Open University were the delay in process, delayed delivery of documents, not sufficient communication channel, and too much content in a textbook. The recommendations for development were there should manage with fast response of inquiries, continue online supplementary teaching and the content in a textbook should be concise.

Keywords : Implementation evaluation / Education services / Sukhothai Thammathirat Open University

1. บทนำ

ปัจจุบัน การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ซึ่งเป็นยุคของการสื่อสารแบบไร้พรมแดนที่ทำให้สังคมมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและการศึกษา เป็นต้น มนุษย์จึงต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมให้อยู่รอดได้อย่างมีความสุข โดยสามารถพึ่งตัวเองได้ และทั้งนี้ยังอยู่ยุคที่เรียกว่า เจนวาย (Generation Y) คือกลุ่มคนที่เกิดและโตมาพร้อมกับคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศ (นาถล เลื่อนกรบ, สุภาณี เส็งศรี และพิศิษฐ์ พลธนะ, 2560)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.) เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ได้รับการสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2521 โดยเป็นมหาวิทยาลัยเปิด (Open University) ที่มีการรับนักศึกษาแบบไม่จำกัดจำนวนและไม่มีการคัดเลือกนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่ให้มีการขยายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ประชาชนในทุกพื้นที่และทุกคนสามารถเรียนได้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งเดียวของประเทศที่จัดการเรียนการสอนด้วยระบบการศึกษาทางไกลตามปรัชญาและปณิธานการศึกษาตลอดชีวิต (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2560) โดยใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล (Distance Education) ไม่มีชั้นเรียนตามปกติ แต่ใช้สื่อการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยยึดถือหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วไป เพิ่มพูนวิทยฐานะแก่ผู้ประกอบการอาชีพ และขยายโอกาสทางการศึกษาต่อสำหรับ

ผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา ระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยนั้นใช้สื่อประสมในการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยสื่อการสอนทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ซีดี ดีวีดี e-Learning และวิธีการอื่น ๆ ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ (สุมาลี สังข์ศรี, 2556) ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยจะไม่มีชั้นเรียนตามปกตินั้น แต่มหาวิทยาลัยมีระบบบริการการศึกษาที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้และจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้ตระหนักเป็นอย่างยิ่งว่า การบริการสนับสนุนการศึกษาคือหัวใจสำคัญของระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งครอบคลุมบริบทในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการลงทะเบียน ด้านการจัดส่งชุดการสอนและวัสดุการศึกษาทางไปรษณีย์ ด้านการให้บริการสารสนเทศ ด้านพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และด้านการให้บริการการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษาและอื่น ๆ ซึ่งบริการสนับสนุนการศึกษามีประสิทธิภาพจะช่วยการคงอยู่ของนักศึกษาอีกด้วย (Sharma, 2005) อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานด้านบริการสนับสนุนการศึกษาที่ผ่านมายังประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เช่น ปัญหาการลงทะเบียนล่าช้า การไม่ทราบปฏิทินการศึกษา การไม่ทราบวิธีการลงทะเบียน การไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากมหาวิทยาลัย การได้รับเอกสารการสอนที่ล่าช้า และพื้นที่ที่นักศึกษาอาศัยอยู่ห่างไกลจากเขตชุมชน เป็นต้น จึงส่งผลให้การให้บริการของศูนย์บริการการศึกษา ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ดีเท่าที่ควร

ตลอดระยะเวลากว่า 40 ปีที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้จัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล โดยมีการพัฒนารูปแบบการให้บริการสนับสนุนการศึกษามาโดยตลอด จากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีคู่แข่งชั้นรายใหม่เกิดขึ้นในด้านการบริการการศึกษาในภูมิภาค ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการให้บริการแก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัย ดังนั้น เพื่อให้ทราบถึงข้อมูล และข้อเท็จจริงที่เป็นปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษาที่สำคัญของมหาวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการลงทะเบียน ด้านการจัดส่งชุดการสอนและวัสดุการศึกษาทางไปรษณีย์ ด้านการให้บริการสารสนเทศ ด้านพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และด้านการให้บริการการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษาและอื่น ๆ โดยใช้กรอบแนวคิดการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management : RBM) เป็นแนวคิดหลักในการประเมิน คือ วิธีการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ขององค์การเป็นหลัก การปฏิบัติงานขององค์การที่มีผลสัมฤทธิ์เพียงใดพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2556) จะทำให้ทราบถึงผลของการปฏิบัติความต้องการพัฒนา ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริการสนับสนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยได้รับบริการด้านการศึกษาที่ดีต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อประเมินผลการให้บริการสนับสนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยใช้กรอบแนวคิดการประเมินผลการดำเนินงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและเสนอแนะการพัฒนาการให้บริการสนับสนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. แนวคิดทฤษฎี

3.1 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) เป็นวิธีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ขององค์การหรือผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก (วีระยุทธ ชาติตะกัญจน์, 2550) พิจารณาได้จากการเปรียบเทียบผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่กำหนด โดยมุ่งที่จะทำให้เกิดกลยุทธ์นั้น เกิดผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และผลลัพธ์สุดท้าย (Ultimate Outcome) เป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2556)

3.2 การประเมินผลโครงการ CIPP Model เป็นการประเมินให้สารสนเทศที่ครอบคลุมมีการพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) การประเมินสถานะแวดล้อมของโครงการ (Context Evaluation) 2) การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation) 3) การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process Evaluation) และ 4) การประเมินผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) (Stufflebeam, 1971)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่สมัครเข้าศึกษาและได้สมัครเข้าใช้งานระบบ STOU – GAFE (รูปแบบ G-mail) ของสำนักบริการการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2559 ถึง 2562 จำนวน 21,994 คน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่สมัครเข้าศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2559 ถึง 2562 ใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างโดยวิธีของ Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่าง 400 คน ทำการเลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยให้สาขาวิชาเป็นชั้นภูมิ จากนั้นเลือกตัวอย่างด้วยวิธีเลือกสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คำถามลักษณะทั่วไปของนักศึกษา โดยมีลักษณะเป็นการตอบคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการบริการสนับสนุนการศึกษา ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ และสร้างขึ้นตามหลักของลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale)

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับผลการประเมินการบริการ (RBM) (สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2546) ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ และสร้างขึ้นตามหลักของลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale)

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นคำถามปลายเปิด

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของนักศึกษาโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อประเมินผลการให้บริการสนับสนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยใช้กรอบแนวคิดการประเมินผลการดำเนินงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและเสนอแนะการพัฒนาการให้บริการสนับสนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่ 4 และจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่

5. ผลการวิจัย

5.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 อายุ 31 - 40 ปี จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 มีภูมิลำเนาภาคใต้ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.25 สถานภาพโสด จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ศึกษาที่สาขาวิชาวิทยาการจัดการ จำนวน 125 คน

คิดเป็นร้อยละ 31.25 มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 มีเหตุผลที่เรียนคือ ต้องการพัฒนาตนเอง จำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 มีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการศึกษาคือ โน้ตบุ๊ก/แล็ปท็อป จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75

5.2 การดำเนินงานด้านการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

5.2.1 ด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า

วัตถุประสงค์ของการบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิดชั้นนำของโลกที่ใช้ระบบการศึกษาทางไกล ให้การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับทุกคน ใช้ระบบการศึกษาทางไกลถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่นักศึกษาผ่านสื่อประสม ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5.2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต การดำเนินงานด้านการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านปัจจัยนำเข้า			
1. ด้านการลงทะเบียน	3.98	0.69	มาก
2. ด้านการจัดส่งชุดการสอนและวัสดุการศึกษาทางไปรษณีย์	3.81	0.74	มาก
รวม	3.89	0.66	มาก
ด้านกระบวนการ			
1. ด้านการให้บริการสารสนเทศ	3.91	0.81	มาก
2. ด้านพัฒนาทักษะการเรียนรู้	4.06	0.72	มาก
3. ด้านการให้บริการการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษา	4.00	0.78	มาก
รวม	3.99	0.70	มาก
ด้านผลผลิต			
1. ด้านความประหยัด	4.25	0.77	มากที่สุด
2. ด้านความมีประสิทธิภาพ	4.08	0.71	มาก
3. ด้านความมีประสิทธิภาพ	4.10	0.76	มาก
รวม	4.14	0.69	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการลงทะเบียน ($\bar{X} = 3.98$) และด้านการจัดส่งชุดการสอนและวัสดุการศึกษาทางไปรษณีย์ ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ

นักศึกษามีความคิดเห็นด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาคือ ด้านการให้บริการการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) และด้านการให้บริการสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

นักศึกษามีความคิดเห็นด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความประหยัด ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ด้านความมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.10$) และด้านความมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.08$) ตามลำดับ

5.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะการพัฒนาการให้บริการสนับสนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

5.3.1 ด้านปัจจัยนำเข้า

1) ด้านการลงทะเบียน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษาและด้านการลงทะเบียน ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขั้นตอนมีความล่าช้า เช่น มีปัญหาด้านการเข้าระบบ ส่วนข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดคือ ขั้นตอนในการลงทะเบียนควรเร็วกว่านี้

2) ด้านการจัดส่งชุดการสอนและวัสดุการศึกษาทางไปรษณีย์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มี

ปัญหาด้านการจัดส่งชุดการสอนและวัสดุการศึกษาทางไปรษณีย์ คือ การจัดส่งเอกสาร หนังสือ ล่าช้า ส่วนข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดคือ เพิ่มความสะดวกรวดเร็ว รองลงมาคือ ส่งแบบ EMS หรือขนส่งเอกชน รองลงมาคือ แผ่นซีดีควรปรับเป็นสื่ออย่างอื่นที่ทันสมัยกว่า

5.3.2 ด้านกระบวนการ

1) ด้านการให้บริการสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษา ด้านการให้บริการสารสนเทศ ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ติดต่อยาก ช่องทางสอบถามน้อย ส่วนข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดคือ การสอนเสริมออนไลน์มีประโยชน์ ควรมีอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านพัฒนาทักษะการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษา ด้านพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดคือ หนังสือมีเนื้อหามากเกินไป ส่วนข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดคือ ต้องการให้มีการสอนเสริมในทุกวิชา

3) ด้านการให้บริการการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษา และการให้บริการการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษา ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ยังไม่รวดเร็ว บางครั้งรอนาน และโทรติดต่อยากมาก ๆ ส่วนข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดคือ เพิ่มความสะดวกรวดเร็วของการบริการให้เร็วขึ้น

6. อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

6.1 เพื่อประเมินผลการให้บริการสนับสนุน การศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยใช้กรอบแนวคิดการประเมินผลการดำเนินงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

นักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการลงทะเบียน และด้านการจัดส่งชุดการสอนและวัสดุการศึกษาทางไปรษณีย์ ตามลำดับ นักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อกระบวนการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านการให้บริการสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการรวบรวมและเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เนื่องจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีการจัดบริการในเรื่องต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและเพียงพอกับความต้องการ ขณะเดียวกันประสิทธิภาพในการให้บริการไม่ว่าจะเป็น อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่พบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษา โดยการบริการการศึกษาสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาได้ภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด (สาวนิรักษา, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ สกุลวิวรรณ (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง ทุ่มเทเวลาในการทำงาน สภาพแวดล้อมเป็นระเบียบและปลอดภัย บรรยากาศของความคาดหวังที่สูง พันธกิจของโรงเรียนมีความชัดเจนและมีภาวะผู้นำทางวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวิทย์ แก่นท้าว (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยรวมและรายด้านทั้งหมด ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินงาน มีความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

6.2 เพื่อศึกษาปัญหาและเสนอแนะการพัฒนาการให้บริการสนับสนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การให้บริการทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่หน่วยงานการศึกษาไม่ควรละเลยหรือมองข้าม แต่กลับต้องให้ความสำคัญในลำดับต้น ๆ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนนโยบายในการบริหาร โดยเฉพาะการให้บริการทางการศึกษานั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมีการวางแผนหรือเตรียมพร้อมทั้งในเรื่องบุคลากร เครื่องมือ/อุปกรณ์ และสิ่งสำคัญคือ ต้องศึกษาถึงความต้องการของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่างกันทั้งในระดับการศึกษา ลักษณะ

ของหลักสูตรหรือสาขาวิชา อาจทำให้ผู้เรียนมีความต้องการที่แตกต่างกันได้ ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการให้หน่วยงานจัดบริการในเรื่องต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและเพียงพอกับความต้องการ ขณะเดียวกันประสิทธิภาพในการให้บริการไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย (สาวินี รักษา, 2555) โดยผลการวิจัยพบว่า ด้านการลงทะเบียน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขั้นตอนมีความล่าช้า เช่น มีปัญหาด้านการเข้าระบบ ข้อเสนอแนะคือ ควรพัฒนาขั้นตอนในการลงทะเบียนให้เร็วกว่านี้ ควรบอกขั้นตอนให้ละเอียดขึ้น ในส่วนของด้านการจัดส่งชุดการสอนและวัสดุการศึกษาทางไปรษณีย์ ไม่มีปัญหา เนื่องจากชุดการสอนและวัสดุการศึกษาที่จัดส่งอยู่ในสภาพดี ไม่ชำรุดเสียหาย ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดส่งเอกสาร หนังสือ ให้รวดเร็วขึ้น เนื่องจากปัจจุบันยังมีการจัดส่งเอกสารล่าช้า ในส่วนของด้านการให้บริการสารสนเทศ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ติดต่อยาก ช่องทางสอบถามน้อย ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการสอนเสริมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ด้านพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ หนังสือมีเนื้อหาเกินไป ข้อเสนอแนะคือ ควรปรับเนื้อหาให้กระชับ และเน้นเนื้อหาที่สำคัญ และควรมีการสอนเสริมในทุกวิชา ด้านการให้บริการการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษา ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ โทรติดต่อยากมาก ๆ และมีความล่าช้า ข้อเสนอแนะคือ เพิ่มความรวดเร็วของการบริการให้เร็วขึ้น เพิ่มบุคลากรที่สามารถติดต่อได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1) ด้านการลงทะเบียน พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนมีความล่าช้า ดังนั้นมหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราชและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบริหารจัดการให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น มีการบอกรายละเอียดแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียดและเข้าใจง่าย และควรเพิ่มการจ่ายชำระเงินแบบออนไลน์

2) ด้านการจัดส่งชุดการสอนและวัสดุการศึกษาทางไปรษณีย์ พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการจัดส่งเอกสาร หนังสือ มีความล่าช้า ดังนั้นมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มการส่งแบบ EMS หรือขนส่งเอกสาร เพื่อให้เกิดความรวดเร็วของการขนส่ง

3) ด้านการให้บริการสารสนเทศ พบว่าผู้เรียนมีความต้องการเรียนสอนเสริมออนไลน์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ดังนั้นมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการเรียนการสอนเสริมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ควรมีการปรับระบบให้รวดเร็วขึ้น และพัฒนาเว็บไซต์ให้ใช้งานง่ายขึ้น

4) ด้านพัฒนาทักษะการเรียนรู้ พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือที่มีมากเกินไป ดังนั้นมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้มีการสอนเสริมในทุกวิชา ควรทำเนื้อหาที่กระชับ และเน้นเนื้อหาที่สำคัญ

5) ด้านการให้บริการการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษา พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อที่ทำได้ค่อนข้างยาก มีความล่าช้า และไม่เพียงพอ ดังนั้นมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มความรวดเร็วของการบริการให้เร็วขึ้น เพิ่มบุคคลที่สามารถติดต่อได้

6) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2) ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจากผู้บริหาร

3) งานวิจัยในครั้งนี้อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านของสำนักบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย

ธรรมมาธิราช จากการใช้งานระบบ G-mail มาเป็นระบบ Microsoft ประชากรในงานวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่สมัครเข้าศึกษาและได้สมัครเข้าใช้งานระบบ STOU – GAFE (รูปแบบ G-mail) ของสำนักบริการการศึกษา แต่เนื่องจากยังไม่สามารถนำข้อมูลจากระบบ Microsoft มาใช้ได้ ดังนั้นงานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในนักศึกษาที่ได้สมัครเข้าใช้งานระบบ Microsoft เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นปัจจุบันมากที่สุด

References

- Damrong Rajanuphap Journal. (2003). *Damrong Rajanuphap Journal*. Bangkok: Ministry of Interior.
- Napadon, L., Supanee, s., & Pisit, P. (2017). ICT: Information Technology Supported Transformative learning. *Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit Journal*, 9(1): 70 – 80.
- Office of the Civil Service Commission. (2546). *Manual for the development of management systems aimed at achievement*. (7th ed.). Bangkok: Office of the Civil Service Commission.
- Office of the Public Sector Development Commission. (2013). *Paradigm Shift Culture And Values*. Retrieved from http://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=2&content_id=239.
- Thanavit, G. (2017). Results based Management regarding on Effectiveness of Small-sized Schools in Upper Part of Northeast Region of Thailand. *Journal of Pacific Institute of Management Science*, 3(2): 89 – 100.
- Savinee, R. (2555). *Educational services*. Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/understandingmeaning,information>.
- Sharma, R. C. (2005). Open learning in India: Evolution, diversification and reaching out. *Open Learning* 20, No.3: 227–241.
- Stufflebeam, D. L. (1971). *Educational Evaluation and Decision Making* Itasca. Illinois: Peacock.
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2560). *Alumni relations*, Nonthaburi : Office of Education Services, Sukhothai Thammathirat Open University,
- Sumalee, S. (2013). *Lifelong learning for Thailand*. (2nd ed.). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Waraporn, S. (2015). *Critical Success Factors of Results Based Management Affecting The Effectiveness of Small Schools Under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office*. Thesis, Master of Education, Silpakorn University.
- Werayut, C. (2007). *Management Quality Development of Model Educational Institutions in Nakhon Si Thammarat Province: A Case Study of 4 Schools*. Nakhon Si Thammarat. Nakhon Si Thammarat: Office of the National Research Council.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row Publications.

การประเมินความต้องการจำเป็น ของการบริหารจัดการสถานศึกษา ขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียน ขีดสมรรถนะสูง

ขจรศักดิ์ เขียวน้อย*

Received : March 19, 2022

Revised : June 25, 2022

Accepted : June 25, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง และ 2) ศึกษาดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กของจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 184 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัดพฤติกรรมบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง เป็นแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์ PNI_{modified}

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง ภาพรวมทุกด้านพบว่า การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.146$) รองลงมา คือ การจัด

ผู้รับผิดชอบบทความ : ดร.ขจรศักดิ์ เขียวน้อย โรงเรียนบ้านวังเต่า หมู่ที่ 3 ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช Email : KrooJAMES@gmail.com

* ประ.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐาน ($PNI_{\text{modified}} = 0.144$) และการพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสาร ($PNI_{\text{modified}} = 0.133$) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น / การบริหารจัดการ / สถานศึกษานาขนาดเล็ก / ชีดสมรรถนะสูง

Needs Assessment for Small School Management to Become a High-Performance School

Kajornsak Khiawnoi*

Abstract

The objective of this research were 1) to study the degree of success and importance of small school management to become a High-Performance School, and 2) to study the modified priority needs index of small school management to become a High-Performance School. The sample group used in this research consisted of 184 people using multi-stage sampling method, namely school director or deputy school director, and teachers working in small schools of Nakhon Si Thammarat. The research instrument was a questionnaire which was improved by the researcher from a Behavior test for the Administration and Management of Small Schools to become a High-Performance School (BAMSS-HPS test). It was a 6-level estimator. Analyze the data with the arithmetic mean, standard deviation, and the modified priority needs index (PNI_{modified}) technique.

The findings are as follows:

- 1) The overall degree of success in all aspects is at a high level.
- 2) The overall importance in all aspects is at a highest level.
- 3) The overall needs for small school management to become a High-Performance School in all aspects, it was found that, organizational development for excellence had the highest priority needs index ($PNI_{\text{modified}} = 0.146$). Followed by information systems and basic information systems ($PNI_{\text{modified}} = 0.144$), and the development of technology and communication ($PNI_{\text{modified}} = 0.133$), respectively.

Corresponding Author : Dr.Kajornsak Khiawnoi, Banwangtao school, Moo.3, Khaoro, Thung Song, Nakhon Si Thammarat, E-mail : KrooJAMES@gmail.com

Keywords : Needs / Administration and Management / Small School / High-Performance

* Ph.D. (Applied Behavioral Science Research), Banwangtao school director, Nakhon Si Thammarat Primary Educational service Area office 2

1. บทนำ

การดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปัจจุบัน พบว่า คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่น้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน โรงเรียนเหล่านี้กระจัดกระจายอยู่ในชนบท การเกิดและดำรงอยู่ต้องอาศัยการสนับสนุนจากชุมชนนั้น ๆ เป็นหลัก ทั้งยังรองรับนักเรียนที่ผู้ปกครองไม่มีปัจจัยที่จะส่งให้ไปเรียนในโรงเรียนที่มีความพร้อมซึ่งอยู่ไกลบ้านได้ และโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ที่จำนวนนักเรียนลดลง มีแนวโน้มจะถูกยุบรวมเพราะคุณภาพผู้เรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด เพื่อลดจำนวนให้น้อยลง และต้องใช้ทรัพยากรสูงในการพัฒนาให้มีคุณภาพ เมื่อไม่ได้รับการสนับสนุนตามความจำเป็น จึงมีคุณภาพการศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐาน

การพัฒนาสถานศึกษาให้ได้รับรางวัลพระราชทานเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีขีดสมรรถนะสูงได้ นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และประสบความสำเร็จจนเป็นแบบอย่างให้แก่สถานศึกษาอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน, 2561) ดังนั้น สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานจึงเป็นผลจากการกระทำที่ดีอย่างสม่ำเสมอ เกิดการพัฒนาให้เห็นเด่นชัด และสมควรอย่างยิ่งที่จะดำรงรักษาภาพความดีงามนั้นให้ยั่งยืนตลอดไป ส่วนสถานศึกษาที่ยังไม่เคยได้รับรางวัลพระราชทานจะเกิดแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาตนเอง ซึ่งถือเป็นรากฐานของการพัฒนาอันเกิดจากการแข่งขันกันในด้านคุณภาพ เพื่อให้มี

โอกาสได้รับพระราชทานรางวัลเช่นกัน ประโยชน์ของการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลที่ทรงคุณค่าและเป็นเกียรติประวัติต่อผู้รับอย่างสูงสุดนี้จึงเกิดขึ้นโดยตรงต่อผู้เรียนและส่งผลกระทบถึงคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้นโดยรวม

ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง แล้วศึกษาดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น อันจะนำไปสู่การสร้างแนวทางในการกำหนดทิศทางและนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพภายใต้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนด รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง
2. เพื่อศึกษาดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กของจังหวัดนครศรีธรรมราช

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กของจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 184 คน โดยผู้วิจัยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power ที่ $\alpha = 0.05$, Power = 0.95 และกำหนดค่า Effect size เท่ากับ 0.25 ซึ่งได้มาจากการศึกษาเบื้องต้น (Preliminary study) กับกลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ 1 คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และกลุ่มที่ 2 คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู ปรากฏผลจากการคำนวณได้ 175 คน และเพื่อป้องกันความผิดพลาดและไม่เพียงพอของข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมากกว่าที่กำหนดไว้ประมาณ 5% ซึ่งหลังจากคัดเลือกแบบวัดฉบับที่สมบูรณ์ไว้เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องได้จำนวนมากกว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage sampling) ซึ่งเริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้สังกัดเป็นหน่วยการสุ่ม จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มจาก 4 สังกัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดละ 46 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัดพฤติกรรมบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง (ขจรศักดิ์ เขียวน้อย, 2565) เพื่อสอบถามข้าราชการครูและบุคลากรทางการ

ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาและการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง

2. พัฒนาและปรับปรุงข้อคำถามจากแบบวัดพฤติกรรมบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูงที่สร้างมาจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (ขจรศักดิ์ เขียวน้อย, 2564) ร่วมกับการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 6 ระดับ (Rating scale) จากแสดงระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน จนถึงแสดงระดับการปฏิบัติมากที่สุดให้ 6 คะแนน

3. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 2. ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face validity) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันตั้งแต่ 5 ใน 9 คน รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00 ซึ่งข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกมีจำนวน 54 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 3. ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กของจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ไม่ได้ถูกเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

แล้วหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) หลังจากนั้น ผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 – 1.00 ไว้ (สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์, 2547: 23) ซึ่งข้อคำถามทั้งหมดผ่านการคัดเลือก หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองครั้งที่ 2 กับกลุ่มที่ไม่ได้ถูกเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างและยังไม่เคยทดลองใช้ (Try out) ในครั้งแรก จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

5. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย ตำแหน่ง วิทยฐานะ สถานศึกษาที่ปฏิบัติราชการ ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน และวุฒิการศึกษาสูงสุด

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีจำนวนข้อคำถาม 13 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ มีจำนวนข้อคำถาม 11 ข้อ

ตอนที่ 4 สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสาร มีจำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ

ตอนที่ 5 สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายใน มีจำนวนข้อคำถาม 8 ข้อ

ตอนที่ 6 สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐาน มีจำนวนข้อคำถาม 12 ข้อ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

1. ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาศักยภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูงไปยังสถานศึกษาขนาดเล็กของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ตอบได้ถูกต้องสมบูรณ์จำนวน 184 ชุด (100%) มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. นำคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และรายงานผลการวิจัยต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean: $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) (Lane, Crofton & Hall, 1983 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง

4. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 อำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง

ที่	การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง	จำนวน (ข้อ)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการพิจารณา
1	การสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	13	0.31 – 0.75	ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ
2	การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ	11	0.57 – 0.81	ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ
3	การพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสาร	10	0.68 – 0.87	ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ
4	การขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายใน	8	0.77 – 0.86	ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ
5	การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐาน	12	0.55 – 0.87	ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

จากตารางที่ 1 พบว่า อำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.31 – 0.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.31 – 0.75 ด้านการ

พัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.57 – 0.81 ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสาร มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.68 – 0.87 ด้านการขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายในมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.77 – 0.86 และด้านการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.55 – 0.87

ตารางที่ 2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง

ที่	การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง	จำนวน (ข้อ)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	ผลการพิจารณา
1	การสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	13	0.902	ผ่านเกณฑ์
2	การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ	11	0.928	ผ่านเกณฑ์
3	การพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสาร	10	0.941	ผ่านเกณฑ์
4	การขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายใน	8	0.952	ผ่านเกณฑ์
5	การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐาน	12	0.949	ผ่านเกณฑ์
ทั้งฉบับ		54	0.981	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูงทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.981 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายในมีค่า

ความเชื่อมั่นสูงที่สุด ($\alpha = 0.952$) รองลงมา คือ ด้านการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐาน ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสาร ด้านการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ และด้านการสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.949, 0.941, 0.928 และ 0.902 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง ภาพรวมทุกด้าน

ที่	การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก สู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง	สภาพ				PNI _{modified}	อันดับ
		สภาพปัจจุบัน		ที่พึงประสงค์			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ	4.84	0.418	5.55	0.483	0.146*	1
2	การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐาน	4.69	0.627	5.36	0.617	0.144*	2
3	การพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสาร	4.71	0.607	5.33	0.574	0.133	3
4	การขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายใน	4.84	0.685	5.48	0.562	0.131	4
5	การสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	4.81	0.489	5.40	0.452	0.123	5
ภาพรวม		4.78	0.443	5.43	0.498	0.135	

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง ภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.443) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.418) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.685) และการสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.489) ตามลำดับ

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียน

ขีดสมรรถนะสูง ภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.43$, S.D. = 0.498) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.55$, S.D. = 0.483) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.48$, S.D. = 0.562) และการสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.40$, S.D. = 0.452) ตามลำดับ

สำหรับความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูงทุกด้าน พบว่า การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด

($PNI_{modified} = 0.146$) รองลงมา คือ การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐาน ($PNI_{modified} = 0.144$) และการพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสาร ($PNI_{modified} = 0.133$) ตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูงภาพรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูงภาพรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่าด้านการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และยังเป็นด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดอีกด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรมีความต้องการและคาดหวังที่จะรับรู้ เข้าใจ และเรียนรู้ไปพร้อมกัน รวมถึงการปฏิบัติงานด้วยการทำงานเป็นทีม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งต้องการให้สถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะด้านต่าง ๆ และให้อิสระในการตัดสินใจในการทำงานของบุคลากร มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกระดับและมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมิลเลอร์ (Miller, 2001) ที่ได้อธิบายถึงวิธีการปฏิบัติและหลักการที่จะนำไปสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศนั้น เมื่อเปรียบเทียบลักษณะขององค์กรแบบดั้งเดิมกับเมื่อองค์กรก้าวสู่ความเป็นเลิศ อาทิ Individual Decisions Making to Team Decision Making จากการตัดสินใจโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งสู่การตัดสินใจโดยทีม องค์กรแบบเดิมเน้นการตัดสินใจจะถูกกระทำโดยผู้มีอำนาจ แต่ในปัจจุบันการออกแบบขององค์กรใช้ระบบการทำงานเป็นทีม ให้อำนาจทีมในการออกแบบ

กระบวนการงานของตนเอง คุณค่าของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นหลักของการมุ่งสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ และทีมงานที่เป็นเลิศ ทีมงานต้องค้นหาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในทีมก่อนที่จะเริ่มทำงาน และต้องสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับผู้ให้บริการภายในองค์กรและผู้ให้บริการภายนอกองค์กร เพื่อก่อให้เกิดคุณค่าภายใน (Value Chain) ซึ่งการออกจากวัฒนธรรมเดิม ๆ อย่างรวดเร็ว นั้นเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะองค์กรที่มีวัฒนธรรมที่ฝังรากลึก การเปลี่ยนแปลงต้องอาศัยเวลาและการฝึกฝนร่วมกัน การสร้างทีมในองค์กรต้องเปลี่ยนแปลงในด้านทัศนคติและมุมมอง ทำให้บุคลากรภายในทีมมีจุดมุ่งหมายและความสนใจเดียวกัน เป็นต้น (สุกัญญา มกุฎอรุณี, 2551) ดังนั้น กระบวนการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศเป็นทางเลือกที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง เพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาการศึกษาของชาติในอนาคตต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูงด้านการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้น การที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกคนต้องร่วมกันพัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลอย่างเป็นระบบ โดยจะต้องศึกษาตัวชี้วัดของการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศแล้วแปลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูงที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางหรือทิศทางและนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ค้นพบเฉพาะความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูง ดังนั้น เพื่อให้มีการขยายผลและเกิดประโยชน์ที่คุ้มค่า ควรนำข้อมูล

ที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ครั้งนี้มาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กสู่การเป็นโรงเรียนขีดสมรรถนะสูงแล้วพัฒนาเป็นกลยุทธ์การบริหาร หรืออาจนำรูปแบบการวิจัยครั้งนี้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่นที่มีบริบทแตกต่างกันออกไป โดยอาจปรับเปลี่ยนตัวแปรให้เหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์

7. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 15 ท่าน ที่ให้ความกรุณาพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยเป็นอย่างดี

References

- Kajornsak Khiawnoi. (2021, July). "The Administration and Management Processes of Small Education Schools to Receive the Royal Award," *OBEC Basic Education Research Journal*. first edition: 1-21. (in Thai)
- _____. (2022). Empowered Quality-Driven to be a Small High-Performance School Model, Case Study of Banwangtao School, Nakhon Si Thammarat. Academic works to propose to be promoted to academic directorship, Banwangtao School. (in Thai)
- Miller, L. M. (2001). *The high-performance organization an assessment of virtues and values*. Retrieved 17 March 2022, from https://bahai-library.com/miller_high_performance_organization
- Office of the Basic Education Commission. (2018). Educational Institution Assessment Guide for Receiving Awards for Primary and Secondary Education. Bangkok: Agricultural Cooperatives Association of Thailand. (in Thai)
- Sirindhorn Sinchindawong. (2004). Methods for analyzing exams. *Sripatumparitat Journal*, 4(1), 21-33. (in Thai)
- Sukanya Makutornruedi. (2008). Organizational development towards excellence with human resource work in the library industry. *Domethat*, 29(2), 25-35. (in Thai)
- Suwimol Wongvanich. (2007). *Research on Needs Assessment*. (2nd Edition). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)

การสร้างสรรค์หนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับ เยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ธิติมา อ่องทอง*

Received : December 2, 2021

Revised : May 10, 2022

Accepted : May 15, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์หนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาและสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร การสำรวจข้อมูลภาคสนามโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างสรรค์เป็นสื่อนวัตกรรมในรูปแบบของหนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ผลจากการวิจัย พบว่า การสร้างสรรค์หนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดแนวความคิดและรูปแบบ เป็นการสร้างหนังสือที่มีเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความรู้ในเรื่อง “โขน” ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือภาพที่มีการใช้เทคโนโลยีในรูปแบบของวีดิทัศน์เข้ามาผสมผสานด้วยการใช้งานผ่านการสแกนคิวอาร์โค้ด 2) การกำหนดและนำเสนอเนื้อหา มีการกำหนดเนื้อหาสาระทางวิชาการ ประกอบด้วย 8 หัวข้อ ได้แก่ โขนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ การกำเนิดโขน ประเภทการแสดงโขน การแสดงโขนในยุคปัจจุบัน ตัวละครในการแสดงโขน ลวดลายของเครื่องแต่งกายในการแสดงโขน อาวุธ

ผู้รับผิดชอบบทความ : ธิติมา อ่องทอง วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ E-mail : thitima.bpi@gmail.com

* อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ในการแสดงโขน และเครื่องประกอบการแสดงโขน โดยนำเสนอเนื้อหาผ่านข้อความ ภาพ สัญลักษณ์ และ ทัศนศิลป์บรรยายภาษามือ 3) การออกแบบองค์ประกอบหนังสือใช้แนวคิดเชิงอนุรักษ์ในการนำเสนอภาพและ ข้อความเกี่ยวกับการแสดงโขนในเรื่องลักษณะเด่นทางกายภาพให้มีความถูกต้องตามรูปแบบและจารีตของ การแสดงโขนร่วมกับแนวคิดความงามทางด้านทัศนศิลป์เพื่อสร้างความสนใจและจูงใจผู้อ่าน 4) การสร้างสรรค์ ทัศนศิลป์บรรยายภาษามือ เพื่อบรรยายเนื้อหาประกอบการอ่าน โดยจัดทำเป็นทัศนศิลป์สั้น ๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้ ศึกษาและเพิ่มความเข้าใจได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : หนังสือภาพ / โขน / เยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

The Creation of Picture Book, Titled “Khon : The Intangible Cultural Heritage of Humanity” for Hearing Impaired Youths

Thitima Ongthong*

Abstract

This study aimed to create a picture book titled “Khon : The Intangible Cultural Heritage of Humanity” for hearing-impaired youths. It was conducted by qualitative research procedures such as gathering information from studies and surveying documentary papers, on-site surveying by content analysis, and after that, the researcher established the innovative medium of a picture book titled “Khon : The Intangible Cultural Heritage of Humanity” for Hearing Impaired Youths.

The study found that the creation of a picture book titled “Khon : the Intangible Cultural Heritage of Humanity” for hearing-impaired youths consisted of four elements, such as: 1) the definition of concept and model, to create a book that promotes the knowledge of “Khon” using printing media in the form of a picture book publication that uses technology in the form of video to combine with the use of QR code scanning; 2) the content definition and presentation, where the media put eight academic contents such as: “Khon : The Intangible Cultural Heritage of Humanity”, the origin of “Khon”, the types of “Khon”, the “Khon” in modern times, the characters, the design of costumes, weapons, and equipment. The contents were presented via texts, photos, symbols, and sign language videos; 3) the design of the photo book’s elements, applied by the conservative concept of presentation of pictures and messages about Khon, presenting the outstanding identity of Khon in the traditional way together with the concept of visual aesthetic to attract the readers’ attention; and 4) the creation of sign language videos, to explain the content while reading, using short videos to learn and increase the understanding of the reader.

Corresponding Author : Thitima Ongthong, Angthong College of Dratic Arts, Bunditpatanasilpa Institute, Bangkeaw, Meung Angthong, E-mail : thitima.bpi@gmail.com

Keywords : Picture Book / Khon / Hearing Impaired Youths

* Full-time lecturer, Position, College of Dratic Arts, Bunditpatanasilpa Institute

1. บทนำ

การจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการเป็นการมุ่งเน้นพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเท่าเทียมและมีความสุขเช่นเดียวกับคนทั่วไป สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ในประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดยสร้างความเป็นธรรมในการศึกษา โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงโอกาสที่เท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการในการศึกษาของเยาวชนคนไทยไม่ว่าจะเป็นผู้พิการหรือบุคคลปกติ เมื่อมีการเพิ่มพูนความรู้หรือโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนปกติแล้ว ผู้เรียนที่มีข้อจำกัดหรือกลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษก็ควรได้รับโอกาสเหล่านั้นด้วยเช่นกัน

จากรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย โดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ข้อมูลเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2562) พบว่า ผู้พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายมีจำนวนคนมากเป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 18.65 ของผู้พิการทั้งหมดในประเทศไทย โดยมีผู้พิการทางการได้ยินที่อยู่ในวัยเด็กและวัยศึกษา (แรกเกิด - 21 ปี) จำนวน 12,955 คน คิดเป็นร้อยละ 8.45 ของจำนวนคนพิการที่อยู่ในวัยเด็กและวัยศึกษาทั้งหมด 153,194 คน และในปัจจุบันมีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินรวมทั้งสิ้น 30 แห่งทั่วประเทศไทย

ในด้านการศึกษสามารถจัดกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินว่าเป็นกลุ่มผู้ที่มีความจำกัดทางร่างกาย แบ่งได้เป็นกลุ่มหูหนวกและหูตึง ซึ่ง

บางครั้งอาจมีความบกพร่องทางการพูดร่วมด้วย จากข้อจำกัดดังกล่าวทำให้ประสบปัญหาด้านการเรียนรู้ โดยมักจะพบปัญหาทางด้านความสามารถในการเข้าใจด้านภาษา การเขียนหนังสือผิด เขียนกลับคำ หรือใช้ภาษาเขียนผิดพลาด รวมถึงมีความรู้ในคำศัพท์น้อย (Thirajit, 2002, pp. 41-47) กล่าวได้ว่า การสูญเสียการได้ยินเป็นอุปสรรคทำให้มีพัฒนาการทางภาษาล่าช้ากว่าเด็กปกติ ไม่ว่าจะเป็นด้านการฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียน (Saksiriphol, 2010, p. 2) ดังนั้น วิธีสอนที่ใช้สอนจึงแตกต่างจากการสอนโดยทั่วไป อย่างไรก็ตาม นอกจากวิธีสอนที่เหมาะสมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพแล้ว สื่อการศึกษาก็เป็นอีกเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้เป็นอย่างดี โดยสื่อการศึกษาที่มีความเหมาะสมประเภทหนึ่งก็คือ สื่อประเภทภาพ เนื่องจากปัญหาการไม่ได้ยินทำให้ต้องใช้ประสาทสัมผัสในด้านอื่นมาชดเชย ซึ่งประสาทสัมผัสที่สำคัญมากที่สุดคือ การมองเห็น จึงทำให้เยาวชนกลุ่มนี้เป็นผู้ที่ช่างสังเกต และพบว่าการวาดภาพมักเป็นการเลียนแบบและมีรายละเอียดมาก สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นทางการเห็นหรือมีสายตาที่ดี (Niyomthum, 2007)

นอกจากนี้เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในเรื่องการวิจัย การสร้างผลงานสร้างสรรค์ต่อยอดงานศิลป์ การบริการวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม และการสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประกอบกับประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยทางด้านการศึกษานาฏศิลป์ไทยและการแสดงโขน ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะส่งเสริมความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้กับกลุ่มเยาวชนผู้ที่มีความบกพร่อง

ทางการไถ่คืนในเรื่อง “โขน” ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ และเป็นศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ชั้นสูงที่มีมาแต่โบราณ การแสดงโขนสามารถสื่อให้เห็นศิลปวัฒนธรรมของไทยได้อย่างหลากหลาย ไม่เป็นเพียงศิลปะการแสดงเพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่สามารถรับรู้และสัมผัสกับความเป็นไทย (Thainess) ได้จากการแสดงโขนอีกด้วย ประกอบกับ ใน พ.ศ. 2561 องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศรับรองการขึ้นบัญชี “การแสดงโขนในประเทศไทย” ในรายการตัวแทนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ ทำให้มีการส่งเสริมและผลักดันให้เด็กและเยาวชนของไทยตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมของการแสดงโขนมากขึ้น หากแต่สื่อสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินยังมีจำนวนน้อย

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยต้องการสร้างสื่อเพื่อส่งเสริมและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโขนสำหรับกลุ่มเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยบูรณาการความรู้เรื่องโขน ในหัวข้อที่เกี่ยวกับความเป็นมาของการแสดงโขน ประเภทการแสดงโขน ตัวละคร เครื่องแต่งกาย อาวุธ และเครื่องประกอบการแสดงโขน กับการสร้างสรรค์สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือภาพ สามารถเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เยาวชนผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้ได้เข้าถึงความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของชาติในเรื่องการแสดงโขนได้ง่าย โดยสามารถใช้อ่านเพื่อเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนความทัดเทียมของเยาวชนผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้ได้มีโอกาสเข้าถึงวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติเช่นเดียวกับคนทั่วไป รวมถึงสามารถเป็นแนวทางในการสร้างสื่อการเรียนรู้

ทางด้านนาฏศิลป์สำหรับครูอาจารย์ นักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจทั่วไป ในระบบการศึกษา ทั้งในรูปแบบการศึกษาพิเศษ การเรียนรวม และการเรียนแบบปกติได้

2. วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างสรรค์หนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ในกระบวนการศึกษาค้นคว้า การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ ในเรื่องผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การแสดงโขน และการสร้างสรรค์หนังสือภาพ และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูล

เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องในเรื่องผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การแสดงโขน และการสร้างสรรค์หนังสือภาพ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการดังนี้

1) การศึกษาและสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร

ได้แก่ การศึกษาข้อมูลเอกสารและสื่อสารสนเทศ

- การศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความ และเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งประเด็นการสำรวจข้อมูลเชิงเอกสารออกเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้แก่ บริบทเกี่ยวกับผู้พิการทางการได้ยิน การแสดงโขน แนวคิดการสร้างสรรค์สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือภาพ แนวคิดทางทัศนศิลป์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- การศึกษาสื่อสารสนเทศ ผู้วิจัยศึกษาสื่อสารสนเทศที่เกี่ยวกับนวัตกรรมสื่อและเทคโนโลยีสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2) การสำรวจข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ การสัมภาษณ์และการสังเกต

- การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ ครู หรืออาจารย์ทางด้านนาฏศิลป์ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ ครู หรืออาจารย์ทางด้านโสตศึกษาหรือการศึกษาพิเศษ และ 3) ผู้ทรงคุณวุฒิ ครู หรืออาจารย์ทางด้านทัศนศิลป์ เพื่อสำรวจข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์หนังสือภาพ เรื่อง โขน สำหรับผู้พิการทางการได้ยิน ในด้านออกแบบและโครงสร้างด้านเนื้อหา การออกแบบสร้างสรรค์องค์ประกอบและรูปแบบของหนังสือภาพ ตลอดจนด้านคุณค่าและการใช้งานหนังสือภาพ

- การสังเกต ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสังเกตการเรียนการสอนเยาวชนผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และกระบวนการจัดทำสื่อวีดิทัศน์ภาษามือของครูผู้สอน ณ โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

3) ประชากรในการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์แบบรายบุคคล ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ครั้งละไม่เกิน 30 นาที ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะจง สามารถแบ่งกลุ่มการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- ผู้ทรงคุณวุฒิ ครู หรืออาจารย์ทางด้านนาฏศิลป์ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านการแสดงโขน และ 2) เป็นผู้ที่ยินดีเข้าร่วมในการวิจัย จำนวน 8 คน

- ผู้ทรงคุณวุฒิ ครู หรืออาจารย์ทางด้านโสตศึกษาหรือการศึกษาพิเศษ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และ 2) เป็นผู้ที่ยินดีเข้าร่วมในการวิจัย จำนวน 6 คน

- ผู้ทรงคุณวุฒิ ครู หรืออาจารย์ทางด้านทัศนศิลป์ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านการออกแบบภาพ และการจัดองค์ประกอบทางศิลปะ และ 2) เป็นผู้ที่ยินดีเข้าร่วมในการวิจัย จำนวน 5 คน

4) เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่

- แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ครู หรืออาจารย์ทางด้านนาฏศิลป์ ที่มีความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ไทยและการแสดงโขน

- แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ครู หรืออาจารย์ทางด้านโสตศึกษาหรือการศึกษาพิเศษ ที่มีความรู้ทางด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

- แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 3 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ครู หรืออาจารย์ทางด้านทัศนศิลป์ ที่มีความรู้ทางด้านทัศนศิลป์ การออกแบบภาพ และการจัดองค์ประกอบทางศิลปะ

ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์และนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ทั้งนี้ค่า IOC ที่ได้เท่ากับ 1.00 ก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ชุด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ ทางด้านโสตศึกษาหรือการศึกษาพิเศษ

และด้านทัศนศิลป์ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของหนังสือภาพต่อไป

5) การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร ได้แก่ การศึกษาข้อมูลเอกสาร และสื่อสารสนเทศ ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต ในเรื่องการแสดงโขน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แนวคิดการสร้างสรรค์สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือภาพ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการสร้างสรรค์หนังสือภาพ เรื่อง โขนสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์หนังสือภาพในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการสร้างหนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ประกอบด้วยวิธีการดังนี้ การกำหนดแนวความคิดและรูปแบบ การกำหนดและนำเสนอเนื้อหา การออกแบบองค์ประกอบหนังสือ และการสร้างสรรค์วิดิทัศน์บรรยายภาษามือ

งานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์หนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้รับการรับรองจากจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา วันที่รับรอง 30 กันยายน พ.ศ. 2563 วันที่หมดอายุ 30 กันยายน พ.ศ. 2564 เลขที่ใบรับรอง HE-108-2563

4. ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย พบว่า หนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นำเสนอในรูปแบบของสื่อการเรียนรู้ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีการบูรณาการศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์ ทัศนศิลป์ โสตศึกษา ตลอดจนมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยด้วย นับเป็นสื่อที่ช่วยให้เยาวชนผู้พิการทางการได้ยินได้เรียนรู้เกี่ยวกับการแสดงโขนได้อย่างรวดเร็วและง่ายต่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น โดยนวัตกรรมนี้สามารถนำเสนอและสื่อความเนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงโขนผ่านการสร้างสรรค์องค์ประกอบนวัตกรรม ทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดแนวความคิดและรูปแบบ การกำหนดและนำเสนอเนื้อหา การออกแบบองค์ประกอบหนังสือ และการสร้างสรรค์วิดิทัศน์บรรยายภาษามือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การกำหนดแนวความคิดและรูปแบบ

การสร้างสรรค์หนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นการสร้างสื่อการเรียนรู้ที่มีเนื้อหารายละเอียดที่ส่งเสริมความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้กับกลุ่มเยาวชนในเรื่อง “โขน” อันเป็นนาฏกรรมที่สำคัญของชาติไทย และนับเป็นศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ชั้นสูงที่ได้รับการประกาศรับรองการขึ้นบัญชี “การแสดงโขนในประเทศไทย” ในรายการตัวแทนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ จากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เป็นรายการแรกของประเทศไทย โดยมีแนวความคิดที่มุ่งหวังให้เยาวชนสามารถศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเองได้อย่าง

สะดวกและง่ายต่อการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของศิลปะการแสดงโขน ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนความทัดเทียมของเยาวชนผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้ได้มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลความรู้ทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติเช่นเดียวกับเยาวชนทั่วไป นับเป็นการสร้างความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเยาวชนในสังคมไทย เนื่องจากเยาวชนกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนี้ เป็นอีกหนึ่งกำลังที่สำคัญของชาติเช่นเดียวกับเยาวชนทั่วไป ที่สามารถอนุรักษ์ สืบสาน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติต่อไปได้ อีกทั้งเป็นการสร้างความเข้าใจต่อการจัดการเรียนนาฏศิลป์ไทยสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินว่าเป็นผู้มีสติปัญญาและความสามารถในการเรียนรู้ได้เหมือนกับเยาวชนทั่วไป หากแต่จำเป็นต้องมีสื่อและวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมกับปัญหาที่เกิดจากข้อจำกัดทางร่างกายของผู้เรียน ดังนั้น การสร้างสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมจึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ขาดไม่ได้ ดังนั้น การสร้างสรรค์หนังสือภาพนี้จึงเป็นการนำเสนอองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ในมิติใหม่ให้มีความน่าสนใจ ดึงดูดใจ และสร้างความเข้าใจให้กับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังสามารถใช้เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับห้องเรียนที่มีการจัดการศึกษาแบบพิเศษ การจัดการศึกษาแบบการเรียนรวม และการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนปกติได้อีกด้วย ตลอดจนสามารถเป็นต้นแบบของสื่อการเรียนรู้และแนวทางในการสร้างสื่อการเรียนรู้ให้กับคณาจารย์ นิสิตนักศึกษา ศิลปิน และผู้ที่สนใจที่จะศึกษาต่อไป

หนังสือภาพนี้เป็นผลงานในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือภาพ โดยมีลักษณะเป็นภาพ

วาดสำหรับสื่อถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการแสดงโขนร่วมกับการเขียนภาษาเขียนแบบปกติ โดยสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ในรูปแบบของหนังสือภาพที่มีลักษณะเป็นภาพวาดสร้างสรรค์ศิลปะไทยร่วมสมัย มีสีสัน การจัดวางองค์ประกอบ และรายละเอียดของภาพวาดที่สามารถเข้าใจและเหมาะสมต่อการจดจำ ตลอดจนมีการนำเทคโนโลยีในรูปแบบของวิดิทัศน์เข้ามาผสมผสานด้วยการใช้งานผ่านการใช้สแกนคิวอาร์โค้ด (QR Code) โดยหนังสือภาพประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ 1) เนื้อหา 2) ภาพและสัญลักษณ์ และ 3) วิดิทัศน์ภาษามือ

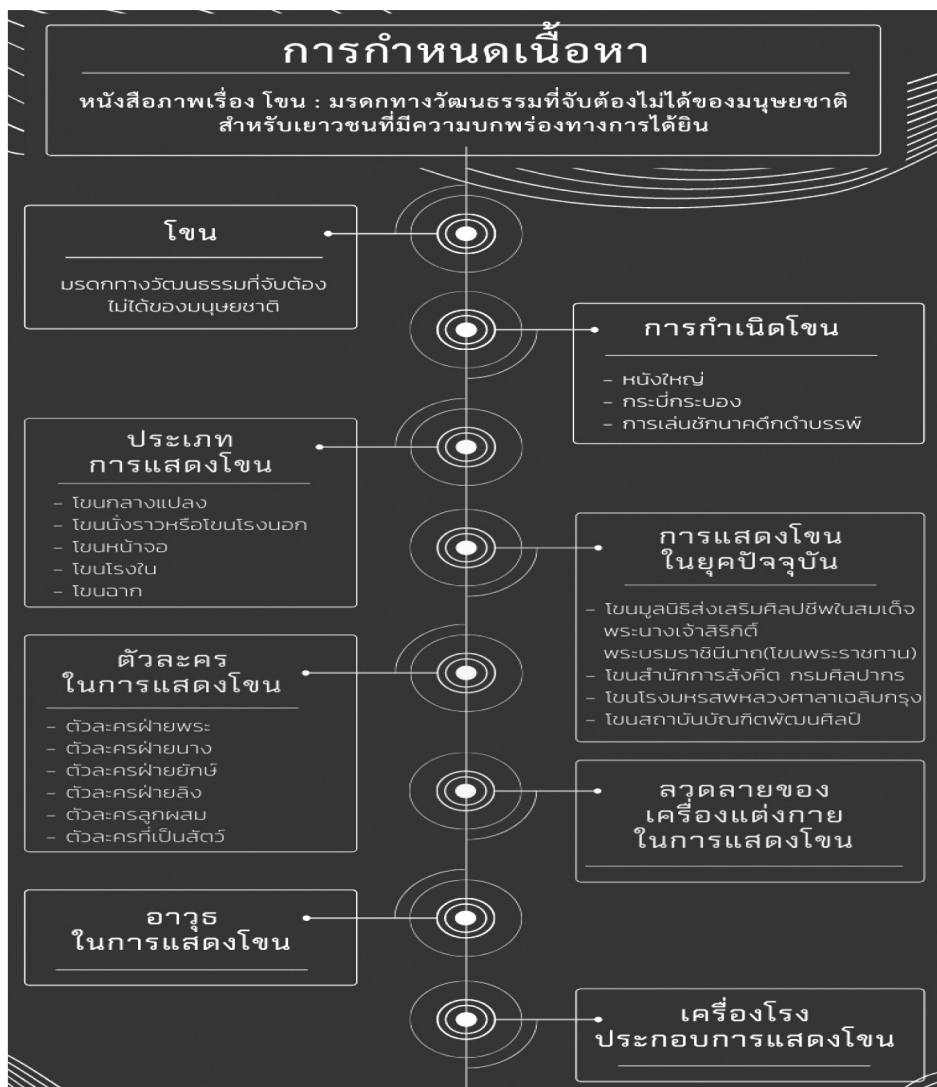
4.2 การกำหนดและนำเสนอเนื้อหา

จากการศึกษาข้อมูลและการวิเคราะห์หาคำสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการออกแบบเนื้อหาหนังสือภาพเรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบเนื้อหาหนังสือภาพเล่มนี้ โดยมีการกำหนดเนื้อหาและการนำเสนอเนื้อหา ดังนี้

1) การกำหนดเนื้อหา ผู้วิจัยคัดเลือกเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้เชิงวิชาการทางด้านทฤษฎีเป็นหลัก โดยสอดคล้องกับองค์ความรู้ทางด้านการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการแสดงโขนผ่านภาพประกอบ เพื่อให้หนังสือภาพมีเนื้อหาที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันได้อย่างถูกต้อง มีการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายและไม่สับสนกับข้อมูลที่มีจำนวนมาก โดยการใช้แนวคิดกระบวนการวิเคราะห์งาน (Task analysis) ซึ่งเป็นกระบวนการที่แยกงานออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ และมีความต่อเนื่องกัน โดยมีการจัดลำดับขั้นตอนย่อยเหล่านั้น ประกอบกับการอธิบายขั้นตอนของงาน ดังนั้น ผู้วิจัย

จึงได้มีการจัดหมวดหมู่ และลำดับข้อมูลโดยแยกย่อยเนื้อหาให้สั้นและเล็กลง ซึ่งมีการจัดหมวดหมู่ออกเป็น 8 หัวข้อ ดังนี้ โขนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ การกำเนิดโขน ประเภทการแสดงโขน การแสดงโขนในยุคปัจจุบัน ตัวละครในการแสดงโขน ลวดลายของเครื่องแต่งกายในการแสดงโขน อาวุธในการแสดงโขน และเครื่องประกอบการแสดงโขน

นอกจากเนื้อหาเชิงทฤษฎีดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้สอดแทรกองค์ความรู้ทางการปฏิบัติกระบวนการทำรำที่ถูกต้องตามหลักการปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ของตัวละครในการแสดงโขน และการอนุรักษ์จารีตประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงโขนไม่ว่าจะเป็นจารีตการแสดง จารีตของเครื่องแต่งกายต่าง ๆ ผ่านภาพประกอบ โดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการและจารีตนาฏศิลป์ไทย

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือภาพ

2) **การนำเสนอเนื้อหา** จากการศึกษาการเรียนรู้และรับรู้ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยเลือกวิธีการนำเสนอเนื้อหา 3 องค์ประกอบ ได้แก่

- **ข้อความ** เป็นการบรรยายเนื้อหาหลักด้วยตัวอักษรภาษาไทยที่เป็นภาษาเขียนแบบปกติ การเขียนข้อความจะแบ่งเป็นข้อความสั้น ๆ โดยแยกใจความสำคัญของแต่ละเรื่องออกเป็นข้อย่อย เพื่อไม่ให้ข้อความที่นำเสนอแต่ละเรื่องมีความยาวต่อเนื่องกันจนมากเกินไป ซึ่งข้อความที่มีความยาวมาก ๆ นั้น อาจทำให้เกิดอุปสรรคในการอ่านและส่งผลต่อการเข้าใจของผู้อ่านได้

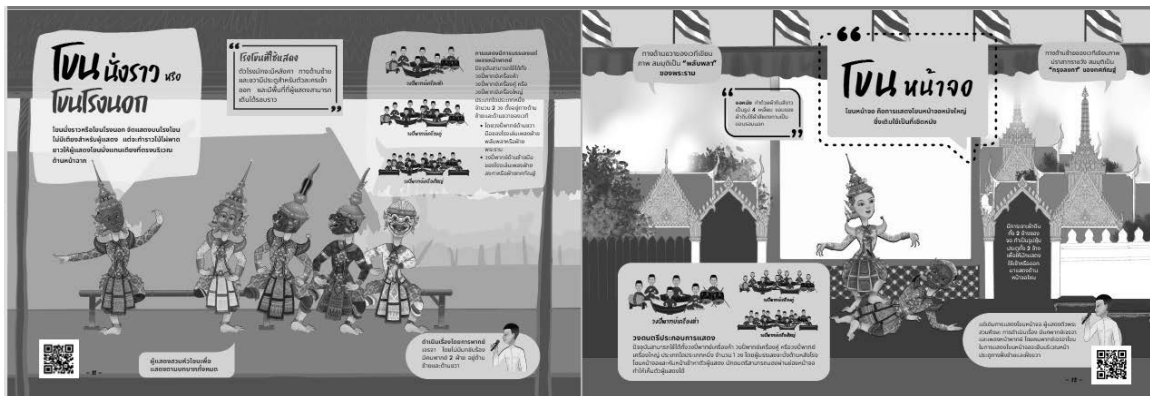
- **ภาพและสัญลักษณ์** มีลักษณะเป็นการนำเสนอด้วยภาพเขียนและภาพสัญลักษณ์เพื่อสนับสนุนข้อความ ทำให้การสื่อความนั้นเกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น กล่าวคือ หากอ่านข้อความที่มีเนื้อหาที่ยาก ไม่สามารถเข้าใจได้ด้วยการอ่านข้อความเพียงอย่างเดียว สามารถที่จะดูภาพประกอบหรือสัญลักษณ์ประกอบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจหรือเกิดจินตนาการได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น ภาพเขียนและภาพ

สัญลักษณ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นนี้จึงต้องมีความสอดคล้องและสนับสนุนข้อความ

- **วิดิทัศน์ภาษามือ** การจัดทำวิดิทัศน์การบรรยายภาษามือประกอบหนังสือภาพนี้ ได้มีการออกแบบสร้างสรรค์ภาษามือขึ้นใหม่ โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านโสตศึกษาที่มีประสบการณ์และได้รับการยอมรับทางด้านภาษามือ คือ คุณครูญาติ ชินะโชติ ครูผู้ทรงคุณค่าแห่งแผ่นดิน และคณะครูโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ การประดิษฐ์ทำภาษามือที่ใช้ในงานวิจัยเล่มนี้ ผู้ออกแบบได้นำข้อมูลของนักวิชาการด้านภาษามือและผู้พิการทางการได้ยินมาใช้ในการประดิษฐ์ทำภาษามือเกี่ยวกับการแสดงโขน รูปแบบการแสดงตัวละคร เครื่องแต่งกาย สิ่งของประกอบการแสดง การประดิษฐ์ทำภาษามือในครั้งนี้มีหลักการคือ การตั้งชื่อจากลักษณะเด่นทางกายภาพ การตั้งชื่อจากลักษณะเด่นของเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ การตั้งชื่อจากลักษณะเด่นร่วมกับตัวอักษร เพื่อให้เข้าใจความหมายได้ง่ายและชัดเจน

ภาพที่ 2 หน้าปกหนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ”

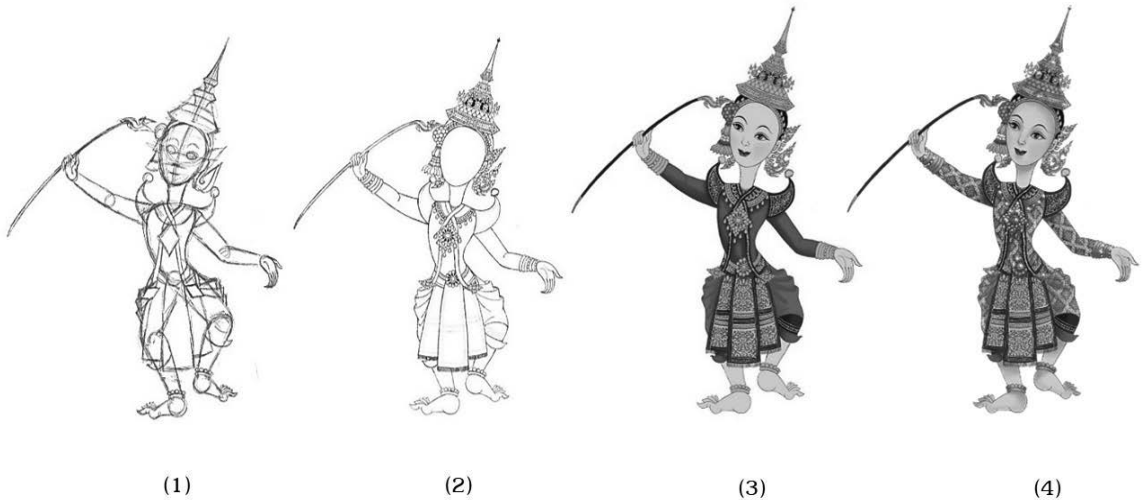

ภาพที่ 3 ตัวอย่างเนื้อหา ในหนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ”

4.3 การออกแบบองค์ประกอบหนังสือ

การออกแบบรูปเล่มหนังสือใช้กระดาษอาร์ตด้าน (Art paper matt) น้ำหนัก 157 แกรม ซึ่งเป็นกระดาษที่เหมาะสมสำหรับงานสิ่งพิมพ์ที่มีภาพและสีจำนวนมาก ทำให้มีความคมชัดและมีสีสันสดใส ขนาดกระดาษที่ใช้คือ A4 ซึ่งเป็นขนาดมาตรฐานที่นิยมใช้ในงานเชิงวิชาการ และได้กำหนดการวางกระดาษแบบแนวนอนเพื่อให้มีพื้นที่ในการวางเนื้อหาที่เหมาะสมกับข้อความและภาพประกอบ โดยออกแบบให้หน้าปกเป็นแบบปกแข็งเพื่อความ

สวยงามและความคงทน ในการออกแบบผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเชิงอนุรักษ์ในการนำเสนอภาพและข้อความเกี่ยวกับการแสดงโขนในเรื่องลักษณะเด่นทางกายภาพ เช่น รูปแบบการแสดง สถานที่แสดง รูปลักษณะของตัวละคร ลักษณะและขนาดของอาวุธ และเครื่องประกอบการแสดง ตลอดจนลักษณะเด่นของเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ เป็นต้น ให้ความถูกต้องตามรูปแบบและจารีตของการแสดงโขนร่วมกับแนวคิดความงามทางด้านทัศนศิลป์ เพื่อสร้างความสนใจและจูงใจผู้อ่าน

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการออกแบบภาพตัวละคร

ภาพที่ 5 ตัวอย่างการจัดองค์ประกอบเพื่อนำเสนอภาพและข้อความ

4.4 การสร้างสรรค์วิดิทัศน์บรรยายภาษามือ

การสร้างสรรค์วิดิทัศน์บรรยายภาษามือ เป็นวิดิทัศน์ที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้บรรยายเนื้อหาประกอบการอ่านหนังสือภาพ เป็นองค์ประกอบเสริมเพื่อให้ผู้อ่านได้ศึกษาเพื่อเพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยจัดทำเป็นวิดิทัศน์สั้น ๆ ความยาวต่อวิดิทัศน์ประมาณ 1-3 นาที เป็นการบรรยายหนึ่งวิดิทัศน์ต่อหนึ่งเนื้อหา กล่าวคือมีการจัดทำให้สอดคล้องกับการจัดหมวดหมู่และลำดับข้อมูลด้วยการแยกหัวข้อย่อยของเนื้อหาในเล่มหนังสือภาพ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 26 วิดิทัศน์ ในแต่ละวิดิทัศน์บรรยายภาษามือนี้นประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ส่วนเปิด (Opening) คือส่วนที่นำก่อนเข้าสู่เนื้อหา 2) ส่วนเนื้อหา (Content) เป็นส่วนหลักในการนำเสนอประกอบด้วยภาพ

เคลื่อนไหวที่อธิบายเนื้อหาโดยล่ามภาษามือ พร้อมกับการขึ้นข้อความตัวอักษร สามารถศึกษาคำศัพท์ภาษามือไปพร้อมกับภาษาเขียนได้ และ 3) ส่วนท้ายหรือส่วนจบ (Ending) ใช้เพื่อเป็นการปิดหรือจบเนื้อหาในหัวข้อนั้น ๆ

การออกแบบวิดิทัศน์ภาษามือนี้นอกจากจะช่วยเสริมความเข้าใจประกอบการอ่านจากหนังสือภาพแล้วยังสามารถฝึกการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้กับกลุ่มเป้าหมายด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยได้นำเทคโนโลยีแบบง่ายที่มีวิธีการใช้ไม่ซับซ้อนและสามารถใช้งานได้อย่างสะดวกมาใช้ โดยการจัดทำเป็นภาพคิวอาร์โค้ด พร้อมจัดวางไว้ที่มุมด้านล่างของเล่มหนังสือภาพ ผู้อ่านสามารถใช้งานผ่านการสแกนด้วยโทรศัพท์มือถือเพื่อเข้าไปเรียนรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

ตารางที่ 1 โครงสร้างการสร้างสรรค์วีดิทัศน์บรรยายภาษามือ

ลำดับ	โครงสร้างวีดิทัศน์	ตัวอย่างภาพวีดิทัศน์
1.	ส่วนเปิด (Opening)	
2.	ส่วนเนื้อหา (Content)	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	โครงสร้างวีดิทัศน์	ตัวอย่างภาพวีดิทัศน์
3.	ส่วนจบ (Ending)	

5. อภิปรายผล

ผลการสร้างสรรค์หนังสือภาพ เรื่อง “โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นำเสนอในรูปแบบของสื่อการเรียนรู้ที่สามารถนำเสนอ และสื่อความเกี่ยวกับเนื้อหาของการแสดงโขน ผ่านการสร้างสรรค์องค์ประกอบนวัตกรรม ทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดแนวความคิดและรูปแบบ การกำหนดและนำเสนอเนื้อหา การออกแบบ องค์ประกอบหนังสือ และการสร้างสรรควีดิทัศน์ บรรยายภาษามือ

การกำหนดแนวความคิดและรูปแบบของ ผลงานวิจัยนี้ได้กำหนดให้มีรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทหนังสือภาพ ที่มีการใช้เทคโนโลยีในรูปแบบ ของวีดิทัศน์เข้ามาผสมผสานด้วยการใช้งานผ่าน การสแกนคิวอาร์โค้ดในการออกแบบประกอบ ด้วย 3 ส่วนหลัก คือ 1) เนื้อหา 2) ภาพและสัญลักษณ์ 3) วีดิทัศน์ภาษามือ เพื่อให้เหมาะสมกับการ เรียนรู้ของเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการ ได้ยิน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออัจฉริยะเพื่อสนับสนุน การสื่อสารสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการ

ได้ยิน โดยเชมณัญญู มิ่งศิริธรรม และกรรณ จรรยา วุฒิวรรณ ที่พบว่า รูปแบบของสื่อแบบมัลติมีเดีย ที่มีตัวหนังสือ รูปภาพ และภาษามือ รวมกันทั้ง 3 อย่างจะมีส่วนช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่จะสอนได้ดี กว่าแบบตัวหนังสืออย่างเดียว หรือตัวหนังสือกับ ภาษามือ (Mingsiritham and Chanyawudhiwan, 2016)

การกำหนดและนำเสนอเนื้อหา พบว่า มี เนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้เชิงวิชาการทางด้านทฤษฎี เป็นหลัก โดยสอดแทรกองค์ความรู้ทางด้านการ ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการแสดงโขนผ่านภาพประกอบ ที่ได้มีการจัดลำดับและหมวดหมู่ของข้อมูลออกเป็น 8 หัวข้อหลัก ได้แก่ โขน : มรดกทางวัฒนธรรมที่ จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ การกำเนิดโขน ประเภท การแสดงโขน การแสดงโขนในยุคปัจจุบัน ตัวละคร ในการแสดงโขน ลวดลายของเครื่องแต่งกายในการ แสดงโขน อาวุธในการแสดงโขน และเครื่องโรง ประกอบการแสดงโขน ซึ่งเนื้อหาที่นำเสนอนี้ สอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือมรดกภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรม “โขน” ฉบับเยาวชน โดยกรมส่งเสริม วัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ องค์ความรู้เกี่ยวกับการแสดงโขนให้กับเยาวชน คนไทย โดยปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติโขน ความ

เป็นมาของเรื่องราวเกียรติ กำนัดโขน พัฒนาการแสดงโขน และการพัฒนาของการแสดงโขนในปัจจุบัน (Department of Cultural Promotion, 2018) แต่มีความแตกต่างเนื่องจากการออกแบบเนื้อหาในหัวข้ออื่น ๆ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ว่าควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับตัวละครในการแสดงโขน ลวดลายของเครื่องแต่งกายในการแสดงโขน อาวุธในการแสดงโขน และเครื่องประกอบประกอบการแสดงโขน เพื่อให้เข้าใจองค์ประกอบของการแสดงได้มากขึ้น

การออกแบบองค์ประกอบหนังสือ มีการออกแบบภาพวาดในรูปแบบของจิตรกรรมไทยร่วมสมัย ได้แก่ ภาพคน ภาพสถานที่ ภาพหุ่นนิ่ง ภาพสัญลักษณ์ ร่วมกับการออกแบบพื้นหลัง สีและรูปแบบตัวอักษร ตามหลักการองค์ประกอบของศิลปะคือทัศนธาตุ และหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ นอกจากนี้ยังได้นำแนวคิดอินโฟกราฟิกเพื่อจัดข้อมูลและภาพให้เยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าใจและจดจำได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง The use of visual art forms in teaching and learning in schools for the deaf in Ghana: Investigating the practice (การใช้รูปแบบศิลปะผ่านการมองเห็นเพื่อการสอนและการเรียนรู้ในโรงเรียนสำหรับนักเรียนผู้พิการทางการได้ยินในประเทศกานา) (2556) ของกิเดียน เควซี โอโบสุ (Gideon Kwesi Obosu) โจ อาดู-อาเยม (Joe Adu-Agyem) และนาน่า อาเฟีย โอโปกุ-อาซาระ (Nana Afia Opoku-Asare) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบศิลปะที่มองเห็นได้นั้น สามารถเสริมสร้างการจดจำในนักเรียนผู้พิการทางการได้ยินซึ่งต้องพึ่งการสื่อสารด้วยการมองเห็นเป็นอย่างมากจึงจะเข้าใจสาระที่จะ

สื่อมาถึงได้ แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการพิเศษของผู้พิการทางการได้ยินในการสอนที่ผสมเอารูปแบบศิลปะต่าง ๆ เช่น รูปภาพ การจำลองภาพ และภาพเคลื่อนไหวให้ผลมากกว่าสื่อทางเสียงที่เคยใช้ในแง่ของความเหมาะสมนั้น การสอนผ่านวิธีการมองเห็นควรจัดว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนสำหรับผู้พิการทางการได้ยิน (Obosu, et al., 2013)

การสร้างสรรคดีทัศน์บรรยายภาษามือเป็นส่วนที่เสริมจากเล่มหนังสือภาพ โดยการแปลงข้อมูลจากภาษาเขียนมาเป็นภาษามือ ในกรณีที่ที่ไม่สามารถอ่านคำศัพท์หรือเข้าใจความหมายที่ปรากฏในหนังสือได้ กล่าวได้ว่าเป็นสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ภาพวาด ภาพสัญลักษณ์ ตัวหนังสือ ร่วมกับภาษามือ ทำให้สามารถจดจำและเข้าใจได้ดีกว่าการอ่านจากหนังสือเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถอ่านและเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามตราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยใช้วิธีการแผนที่ความคิด (Mind map) ร่วมกับแบบฝึกประกอบภาษามือ (2553) ของ ดารณี ศักดิ์ศิริผล ที่ได้ทำการวิจัยการสอนโดยใช้วิธีการแผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกประกอบภาษามือเป็นการฝึกที่ใช้เทคนิคช่วยคิดและช่วยจำ งานวิจัยกล่าวถึงการจัดระบบความคิดในลักษณะของภาพในสมองประสานกับสัญลักษณ์ลายเส้น และตัวหนังสือ กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า หลังจากใช้วิธีการแผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกประกอบภาษามือความสามารถอ่านและเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามตราตัวสะกดหลังการสอนด้วยวิธีดังกล่าวอยู่ในระดับดีมาก (Saksiriphol, 2010)

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์หนังสือภาพ การกำหนดแนวความคิดและรูปแบบ การออกแบบเนื้อหา ตลอดจนการสร้างสรรค์องค์ประกอบและจัดทำรูปเล่มนี้ สามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์และพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมของชาติไทยได้ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการแสดงหรือนาฏศิลป์ไทยหัวข้ออื่น ๆ ได้ หากแต่การนำไปใช้ควรพิจารณาปรับใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา แนวคิด หรือรูปแบบในการนำเสนอของสื่อ นั้น ๆ เพื่อความสมบูรณ์และประสิทธิภาพของผลงานที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ผลผลิตที่ได้จากการวิจัย คือ ต้นแบบหนังสือภาพ เรื่อง “โชน : มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” สำหรับเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นี้ สามารถนำไปดำเนินการวิจัยเพื่อหาคุณภาพผลงานโดยผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนทดลองใช้เพื่อทำการศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนและเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต่อการใช้นี้หนังสือภาพ เพื่อให้ได้แนวทางที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการ

สร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้ได้ผลดีมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นการหาแนวทางในการสร้างสื่อในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมของชาติต่อไปในอนาคตได้

2) จากการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาและค้นคว้าในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมของชาติไทยในเรื่องอื่น ๆ เนื่องจากสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินยังมีจำนวนน้อยและบางเรื่องยังไม่ปรากฏว่ามีการทำวิจัยมาก่อน นอกจากนี้ รูปแบบของสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นมีรูปแบบหลากหลาย หากมีการวิจัยสื่อที่มีการสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ ๆ จะเกิดประโยชน์ต่อไปในอนาคตได้

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนการวิจัยของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ประจำปีงบประมาณ 2564

References

- Department of Cultural Promotion. (2018). *"Khon" cultural heritage (for beginners)*. Bangkok: Department of Cultural Promotion. (in Thai).
- Mingsiritham, K., & Chanyawudhiwan, G. (2016). *A development of smart book to assist communication for hearing impaired students*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Niyomthum, S. (2007). *Visual art for special education*. Bangkok: Wankaew Printing Limited Partnership. (in Thai).
- Obosu, G.K., Adu-Agyem, J., & Opoku-Asare, N.A. (2013). The use of visual art forms in teaching and learning in schools for the deaf in Ghana: Investigating the practice. *International Journal of Innovative Research and Development*, 2(5), 408-422.
- Saksiriphol, D. (2010). *The development of reading and spelling skill for the students with hearing impairment in Pratom Suksa III through mind map and exercises with sign language*. Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai).
- Thirajit, W. (2002). *Education for children with special needs (3rd ed)*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai).

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภค สินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภค ในจังหวัดลำปาง*

ยิ่งลักษณ์ กาญจนฤกษ์**

Received : December 23, 2021

Revised : April 18, 2022

Accepted : May 30, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ และความเข้าใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ 2) ทศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ 3) ส่วนผสมทางการตลาดสำหรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ และ 4) ปัจจัยของลักษณะทางประชากร ความรู้ความเข้าใจ ระดับทัศนคติและปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดของผู้บริโภคที่มีต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความน่าเชื่อถือ Cronbach's alpha เท่ากับ 0.927 เป็นเครื่องมือในการสำรวจข้อมูลผู้บริโภค จำนวน 420 คน รวบรวมจากสถานที่สำคัญในอำเภอเมืองลำปางตามสะดวก วิเคราะห์ผลโดยสถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคในจังหวัดลำปางร้อยละ 71 มีระดับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์เบื้องต้นในระดับมาก และเห็นด้วยว่าทัศนคติและปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดมีผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในภาพรวม โดยเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งกับด้านผลิตภัณฑ์และราคาของสินค้าเกษตรอินทรีย์ และเห็นด้วยกับด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้ความเข้าใจต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ ($\beta = 0.518$) มีอิทธิพลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในจังหวัดลำปางมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านอายุ ($\beta = 0.393$) และปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด ($\beta = 0.219$) ตามลำดับ

ผู้รับผิดชอบบทความ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยิ่งลักษณ์ กาญจนฤกษ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง 248 ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง 52190 Email : yinglukk@yahoo.com

คำสำคัญ : การบริโภค / สินค้าเกษตรอินทรีย์ / ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภค

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องความต้องการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคและผู้ประกอบการร้านอาหารในจังหวัดลำปาง โดยได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัย วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** Ph.D. (Earth and Environment) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Factors Influencing the Consumption of Organic Agricultural Product in Lampang Province

Yingluck Kanchanaroek*

Abstract

This research aims to study 1) customers' knowledge and understanding of organic agriculture, 2) their attitudes toward organic agricultural products, 3) marketing mix factors, and 4) the factors that influence consumption including demographics, knowledge, attitude and marketing mix. Questionnaires with Cronbach's alpha reliability of 0.927 were used to collect data from 420 households by a convenience sampling method in Lampang province. Data was analyzed using descriptive and inferential statistics such as percentage, mean, standard deviation, and multiple regression. The results revealed that 71 percent of consumers in Lampang had a high level of knowledge and understanding of basic organic agriculture. They also agreed that their attitudes and marketing mix factors overall affect their consumption of organic products. Considering each factor, they highly agreed that products and prices of organic products influence their organic product consumption, while they agree that distribution channels and marketing promotions influence their organic product consumption. In addition, it was found that the initial knowledge and understanding of organic agricultural products ($\beta = 0.518$) had the greatest influence on the consumption of organic agricultural products among consumers in Lampang province and followed by the age factor ($\beta = 0.393$), the marketing promotion ($\beta = 0.219$), respectively.

Corresponding Author : Assistant Professor Yingluck Kanchanarok, Ph.D., College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University, 248 Hangchat district, Lampang province, 52190, Thailand. Email : yinglukk@yahoo.com

Keywords : Consumption / Organic agricultural product / Factors influencing consumption

* Ph.D. (Earth and Environment), Assistant Professor, College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University

1. บทนำ

สินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นสินค้าที่มาจากกระบวนการผลิตที่รักษาสมดุลของระบบนิเวศและคำนึงถึงสุขภาพความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นตลาดต่างประเทศโดยเฉพาะตลาดยุโรป (ร้อยละ 78 ของมูลค่ารวม 1,817.10 ล้านบาท) ตลาดภายในประเทศมีเพียงร้อยละ 22 (514.45 ล้านบาท) (Panyakun & Kongsom, 2015, p.4) ทั้งนี้ตลาดสินค้าอินทรีย์เติบโตค่อนข้างช้าโดยเฉพาะในช่วงแรก (พ.ศ. 2533-2545) ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากความสับสนของผู้บริโภคระหว่างสินค้าปลอดภัยและสินค้าเกษตรอินทรีย์ หลังจากปี พ.ศ. 2546 ตลาดอินทรีย์มีการขยายตัวมากขึ้นทั้งจากการใช้ตรารับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และการสนับสนุนของผู้ประกอบการค้าปลีกและห้างโมเดิร์นเทรดที่มีนโยบายในการทำตลาดเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะ อาทิ Tops Supermarket, Emporium, Villa Market, Siam Paragon (Greenet, 2019, Online) รวมถึงการมีตลาดนัดเฉพาะ เช่น ตลาดนัดสีเขียว (จังหวัดอุบลราชธานี) จรุงใจมาร์เก็ต ช่วงเกษตรอินทรีย์ (จังหวัดเชียงใหม่) ตลาดสุขใจ (จังหวัดนครปฐม) ตลาดใต้โหนด (จังหวัดพัทลุง) ตลาดเขียว (จังหวัดสุรินทร์และยโสธร) เป็นต้น ตลาดระบบสมาชิก เช่น จังหวัดสุพรรณบุรีและลำพูน ซึ่งตลาดลักษณะนี้ต้องการความเข้าใจระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นอย่างยิ่ง สำหรับประเทศไทยยังไม่เป็นที่นิยมแต่เห็นแพร่หลายในยุโรป อเมริกาและญี่ปุ่น หรือตลาดช่องทางเฉพาะ เช่น ร้านนาวิลิธ ร้านเลมอนฟาร์ม ร้านไทสบาย เป็นต้น สำหรับการเติบโตของตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดลำปางค่อนข้างจำกัดและยังไม่มีตลาดเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะ แม้ว่าจะมี

ความพยายามในการทำตลาดของภาครัฐและเกษตรจังหวัดก็ตาม มีเพียงการขายสินค้าเกษตรอินทรีย์ร่วมกับสินค้าเกษตรปลอดภัยและสินค้าเกษตรประเภทอื่น ๆ เช่น ห้างโมเดิร์นเทรดที่มีกำหนดระยะเวลาในการจ่ายเงินให้เกษตรกรแตกต่างกันไป บางแห่ง 15 วัน บางแห่ง 30 วัน สินค้าที่เหลือค้างหรือเน่าเสียก็อยู่ในความรับผิดชอบของเกษตรกรเอง และตลาดเฉพาะอาทิตย์ละ 1-2 วัน เช่น ตลาดเกษตรกร ตลาดหน้าห้างเสรี โดยส่วนมากสินค้าที่ขายจะเป็นผักอินทรีย์ตามฤดูกาลเป็นหลักและมีผลไม้น้ำน้อย นอกจากนั้นยังพบว่าเกษตรกรมักจะเลือกปลูกสินค้าเกษตรอินทรีย์ประเภทที่ราคาสูงตามกัน ส่งผลต่อการตั้งราคาและการแย่งส่วนแบ่งตลาด สินค้าบางประเภท ส่งผลให้การบริโภคสินค้าอินทรีย์ยังมีข้อจำกัดอยู่มากในจังหวัดลำปาง จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์จังหวัดลำปางมีความท้าทายและต้องการพัฒนาอยู่มาก แตกต่างจากจังหวัดใหญ่อื่น ๆ ที่มีแหล่งตลาดอินทรีย์ที่แน่นอน ผลิตภัณฑ์หลากหลายและระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจน

การตัดสินใจบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เกิดจากองค์ประกอบต่าง ๆ โดยสิ่งกระตุ้นให้เกิดการซื้อสินค้าคือ ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและปัจจัยเฉพาะบุคคล สำหรับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ (Kotler, P. and Armstrong, G. 2014, p. 76) ประกอบด้วย 1) ผลิตภัณฑ์ ที่มีความแตกต่าง เช่น การได้รับรองมาตรฐานจากหน่วยงานรัฐ (Deliana, 2012, p. 55) บรรจุภัณฑ์ที่สะอาดปลอดภัย ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย หากผลิตภัณฑ์ไม่มีความหลากหลายส่งผลเชิงลบต่อการซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Srimuenwai, 2010,

p. 4) นอกจากนั้นคุณภาพ ความปลอดภัย และ ประโยชน์ของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจสำหรับการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Pino et al., 2012, p. 161; Van Loo et al., 2013, p. 2125) 2) ราคา เป็นส่วนสำคัญในการวางกลยุทธ์ทางการตลาดซึ่งต้องคำนึงถึงคุณค่าที่ผู้บริโภครับรู้ ต้นทุนของสินค้า และการแข่งขันของคู่แข่งในตลาดด้วย หากคุณค่าของสินค้าสูงกว่าราคาของสินค้า ผู้บริโภคจึงตัดสินใจซื้อ โดยผู้บริโภคเต็มใจจ่ายในราคาที่สูงขึ้นเพื่อการบริโภคสินค้าอินทรีย์ (Seerasam, Miller, Wanaset et al., 2022, p. 6; Pino, et al., 2012, p. 167; Van Loo, et al., 2013, pp. 2125-2126) 3) ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าอินทรีย์มีหลายช่องทาง อาทิ ระบบตลาดสมาชิก ตลาดนัด ตลาดช่องทางเฉพาะ ตลาดออนไลน์ และตลาดทั่วไป และ 4) การส่งเสริมการตลาด เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับสินค้า โดยต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย คู่แข่งและผลิตภัณฑ์ เช่น การให้ทดลองชิมสินค้า หรือการจัดกิจกรรมที่สื่อถึงคุณค่าของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ การแลกเปลี่ยน เป็นต้น โดย Nilwanjanakul, K. & Kumpukka, P. (2013, p. 80) พบว่าการส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาไม่ว่าจะเป็นทัศนคติและความรู้ความเข้าใจต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ ทัศนคติแสดงความคิด ความพึงพอใจหรือความไม่พึงพอใจที่มีต่อสินค้าและบริการโดยพบว่าความสัมพันธ์ของทัศนคติและการเลือกซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมี

นัยสำคัญ (Kozup, C. et al., 2003, p. 19) ทั้งนี้จำแนกทัศนคติออกเป็น 1) ทัศนคติด้านสุขภาพ โดยผู้บริโภคต้องการความปลอดภัยในการบริโภคอาหารเพิ่มมากขึ้นด้วยตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากสารเคมีกลายเป็นแรงผลักดันในการบริโภคอาหารอินทรีย์ เช่น การบริโภคผัก ผลไม้ ตลอดจนน้ำผลไม้อินทรีย์ (Tepwong, P., 2013, p. 49) 2) ทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อม โดยความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมและบรรทัดฐานทางสังคมช่วยกำหนดและทำนายพฤติกรรมส่วนบุคคล (Paul, et al., 2016, p. 130) ที่มีต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์เนื่องจากการสร้างความผูกพันทางด้านศีลธรรมและสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นช่องทางสำคัญในการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยประเทศแคนาดา อเมริกา จีน และอินเดีย พบว่าผู้บริโภคตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร (Rana & Paul, 2017, p. 157) 3) ทัศนคติด้านเศรษฐกิจ เป็นผลมาจากประเด็นสุขภาพและสิ่งแวดล้อม อาทิ การลดการเจ็บป่วยของผู้บริโภคและเกษตรกร การลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร ลดการนำเข้าสารเคมีจากต่างประเทศ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือน นอกจากนั้นความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ถึงคุณประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์มีบทบาทที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Chryssochoidis, G., 2000, p.707; Chakrabarti, S., & Baisya, R. K., 2007, P. 5) โดยพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริโภคสินค้าอินทรีย์ (Gracia, A., & de Magistris, T., 2013, P. 439)

ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อสินค้าอย่างหนึ่ง นอกจากปัจจัยที่กล่าวไปแล้วยังขึ้นกับอำนาจการซื้อ และปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ โดยผู้บริโภคจะบริโภคสินค้าที่เหมาะสมกับลักษณะส่วนบุคคล (Kassarjian, 1971, p. 410) ทั้งนี้กลุ่มผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์คือกลุ่มที่มีรายได้ปานกลางถึงสูง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีกำลังในการจ่ายเพราะสินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาสูงกว่าสินค้าปกติ (Deliana, 2012, p. 50) หรืออายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์แตกต่างกัน (Sukkarat, 2018, p. 65; Chryssochoidis, 2000, p. 713) โดยผู้บริโภคที่สูงวัยจะให้ความสำคัญกับสุขภาพมากขึ้นด้วย

แม้ว่าในปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสำคัญกับอาหารปลอดภัยมากขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มที่มีอำนาจในการซื้อสูง กลุ่มคนรักสุขภาพและรักสิ่งแวดล้อม แต่ก็มีข้อจำกัดไม่ว่าจะเป็นเรื่องราคาสินค้าที่อาจจะสูง (Jingchit, 2019, p. 4) ตลาดที่จำกัด การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าอินทรีย์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความต้องการและพฤติกรรมการบริโภคสินค้า (John, G., 1996, p. 131) ทั้งนี้แทบจะยังไม่พบการศึกษาวิจัยถึงประเด็นความรู้ความเข้าใจ ส่วนประสมทางการตลาดและทัศนคติต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในจังหวัดลำปาง แต่ประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญต่อการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดลำปาง จึงเป็นที่มาของงานวิจัยนี้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้และความเข้าใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์

3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับสินค้าเกษตรอินทรีย์

4. เพื่อศึกษาปัจจัยของลักษณะทางประชากร ความรู้ความเข้าใจ ระดับทัศนคติและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของผู้บริโภคที่มีต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

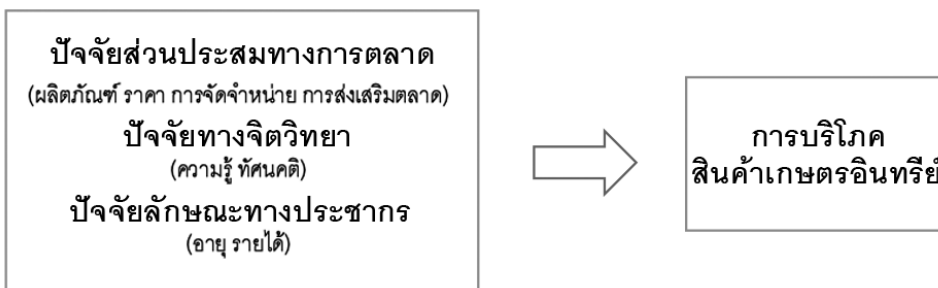
1. **กลุ่มตัวอย่าง** คือ ผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ทั้งผู้ที่มีรายชื่อในทะเบียนบ้านและผู้ที่อยู่พวยพามาอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป รวมทั้งเป็นผู้ที่ดูแลเรื่องอาหารของครอบครัว โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ William G. Cochran กรณีไม่ทราบค่าสัดส่วนของประชากร ดังสูตร $n = \frac{Z^2}{4e^2}$ โดย z คือระดับนัยสำคัญที่ 0.05 (มีค่าเท่ากับ 1.96) e คือค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ 0.05 ส่วน n คือขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจากสูตรคือ 384 ตัวอย่าง ทั้งนี้ได้เก็บแบบสอบถามเพิ่มเติมจากจำนวนตัวอย่างเพื่อป้องกันแบบสอบถามไม่ครบถ้วน สมบูรณ์รวมเป็น 423 ครบถ้วน โดยมีจำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 420 ครบถ้วน วิธีการเก็บข้อมูลปฐมภูมิด้วยแบบสอบถามนั้น ใช้การสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (Face to face interview) และเลือกตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling) ตามสถานที่สำคัญในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง อาทิ ตลาดซูเปอร์มาร์เก็ต ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน พ.ศ. 2562

2. **เครื่องมือในการวิจัย** คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ความรู้เกี่ยวกับ

เกษตรอินทรีย์ การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ทัศนคติของผู้บริโภคและส่วนผสมทางการตลาด โดยแบบสอบถามผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) 0.82 เมื่อปรับภาษาในแบบสอบถามตามความเห็นผู้เชี่ยวชาญแล้ว ได้ทำการทดสอบแบบสอบถามกับผู้บริโภคจำนวน 40 ตัวอย่าง พบว่าผู้บริโภคมีความเข้าใจแบบสอบถามเป็นอย่างดี และคำนวณค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ในภาพรวม ได้ค่า Cronbach's alpha เท่ากับ 0.927

ทั้งนี้ในส่วนการวัดความรู้ความเข้าใจใช้คำถามพื้นฐานเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จำนวน 7 ข้อ รวมคะแนนแต่ละบุคคลและจัดกลุ่มเป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่าพิสัยมากำหนดความกว้างอันตรภาคชั้น โดยแบ่งเป็นระดับมาก ปานกลาง และน้อย สำหรับส่วนของทัศนคติและส่วนผสมทางการตลาดใช้ Likert scale โดยสามารถแปลผลได้ดังนี้

- 4.21 - 5.00 แปลว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 3.41 - 4.20 แปลว่า เห็นด้วยมาก
- 2.61 - 3.40 แปลว่า เห็นด้วยปานกลาง
- 1.81 - 2.60 แปลว่า เห็นด้วยน้อย
- 1.00 - 1.80 แปลว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามผลการวิจัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการอธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inference statistic) ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) ในการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางด้านประชากร ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และส่วนผสมทางการตลาดที่มีต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในจังหวัดลำปาง โดยตัวแปรตามคือความถี่ในการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ ตัวแปรอิสระประกอบด้วยปัจจัยทางด้านประชากร (อายุและรายได้) ปัจจัยความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น ปัจจัยทัศนคติ (ด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ) และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา การส่งเสริมการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย) ดังภาพที่ 1

4. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปและการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์

ผู้บริโภคจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.5) ที่ดูแลอาหารการกินของครัวเรือนเป็นหลัก สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 66) อายุเฉลี่ย 36.5 ปี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชน รัฐวิสาหกิจเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.5) ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวขนาดเล็ก มีสมาชิก 3 - 4 คน รายได้ครัวเรือนต่อเดือน 34,961 บาท และรายจ่ายครัวเรือนต่อเดือน 19,706 บาท ครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาหารเอง (ร้อยละ 45) อาทิตย์ละ 2 - 3 วัน ผู้บริโภคมีความต้องการซื้อผักอินทรีย์ ผลไม้อินทรีย์ ข้าวอินทรีย์ เนื้อสัตว์อินทรีย์ ร้อยละ 80, 66, 56 และ 50 ตามลำดับ โดยร้อยละ 55 ครัวเรือนยินดีปรับเปลี่ยนรายการอาหารให้สอดคล้องกับฤดูกาลของพืชผักและผลไม้อินทรีย์ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริโภคยินดีจ่ายเงินเพิ่มขึ้นในการบริโภคสินค้าอินทรีย์ไม่เกินร้อยละ 50 ของสินค้าราคาปกติอีกด้วย

แต่ทว่าผู้บริโภคในจังหวัดลำปางซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นประจำทุกสัปดาห์เพียงร้อยละ 21.2 เท่านั้น เนื่องจากคำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยของสมาชิกในครัวเรือนนั่นเอง (ร้อยละ 69) และมีเพียงร้อยละ 2 เท่านั้นที่ซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพราะคำนึงถึงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก โดยผู้ที่ซื้อสินค้าอินทรีย์เพื่อการตัดสินใจซื้อสินค้าอินทรีย์คือสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ยังพบว่าห้างโมเดิร์นเทรดชั้นนำอย่างท็อปซูเปอร์มาเก็ตเป็นสถานที่ที่ผู้บริโภคให้ความไว้วางใจและสะดวกในการซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุดในจังหวัดลำปาง (ร้อยละ 37)

สำหรับกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่เคยบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์หรือไม่ได้บริโภคเป็นประจำ ด้วยเหตุผลที่ว่าหาซื้อยาก (ร้อยละ 25.5) และไม่ได้ประกอบอาหารเอง (ร้อยละ 23.1) มีเพียงร้อยละ 16 เท่านั้นที่ไม่ซื้อสินค้าอินทรีย์ เพราะคิดว่าสินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาแพง นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริโภคในจังหวัดลำปางรู้จักมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ Organic Thailand, PGS, IFOAM เพียงร้อยละ 21.2, 9.8, และ 9.0 ตามลำดับ

2. ปัจจัยความรู้ ความเข้าใจต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์เบื้องต้นของครัวเรือน

ผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์เบื้องต้นในระดับมาก โดยผู้บริโภคมากกว่าร้อยละ 90 มีความเข้าใจว่าระบบเกษตรอินทรีย์เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมคนและสัตว์ นอกจากนี้ผู้บริโภคยังเข้าใจธรรมชาติของระบบอินทรีย์ว่าควบคุมปริมาณการผลิตที่แน่นอนได้ยาก เพราะอิงกับระบบธรรมชาติ (ร้อยละ 74) แต่ผู้บริโภคยังมีความเข้าใจผิดคิดว่าผลผลิตเกษตรไฮโดรโปนิคส์ (ร้อยละ 74) เกษตรปลอดสาร และเกษตรปลอดภัย (ร้อยละ 76) เป็นผลิตภัณฑ์อินทรีย์ประเภทหนึ่งด้วย (ตารางที่ 1) เมื่อรวมคะแนนรายบุคคลและหาค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.83 (S.D. = 1.05) โดยมีผู้ตอบถูกทุกข้อเพียงร้อยละ 5.2 เมื่อนำคะแนนแต่ละบุคคลมาจัดระดับความรู้ความเข้าใจเป็น 3 กลุ่มโดยใช้ค่าพิสัยมากำหนดความกว้างอันตรภาคชั้นโดยแบ่งเป็นระดับมาก ปานกลาง และน้อย ดังตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 71) มีเพียงร้อยละ 2.9 เท่านั้นที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์เบื้องต้นของครัวเรือน (รายข้อ)

(n=420)

	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์	ตอบถูก	ตอบผิด
1	เกษตรอินทรีย์เป็นระบบการผลิตทางการเกษตรที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ และยังช่วยในการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน รักษาแหล่งน้ำให้สะอาด	96.9 (407)	3.1 (13)
2	สินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นสินค้าที่ไม่ใช้สารเคมีในการผลิตเลย (รวมทั้งปุ๋ยเคมีด้วย) เพราะสารเคมีส่งผลต่อกลไกการทำงานของระบบนิเวศ	89.0 (374)	11.0 (46)
3	สินค้าเกษตรไฮโดรโปนิคส์ถือเป็นสินค้าอินทรีย์ประเภทหนึ่ง	26 (109)	74.0 (311)
4	สินค้าเกษตรปลอดภัยหรือปลอดสารพิษถือเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์ประเภทหนึ่ง	24.3 (102)	75.7 (318)
5	การแปรรูปและจัดการสินค้าเกษตรอินทรีย์ต้องระมัดระวังเพื่อรักษาคุณภาพสินค้า	81.0 (340)	19.0 (80)
6	ผลผลิตเกษตรอินทรีย์อิงกับธรรมชาติเป็นหลัก จึงไม่สามารถควบคุมปริมาณการผลิตที่แน่นอนเพื่อจัดจำหน่ายได้	74.3 (312)	25.7 (108)
7	ระบบการผลิตแบบอินทรีย์นอกจากเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังเป็นมิตรต่อคนและสัตว์ด้วย	91.9 (386)	8.1 (34)

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจของครัวเรือนต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์เบื้องต้น (จำแนกตามระดับ)

(n=420)

	ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
1	ความรู้ความเข้าใจระดับน้อย	12	2.85
2	ความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง	109	25.95
3	ความรู้ความเข้าใจระดับมาก	299	71.20
	รวม	420	100.00

3. ปัจจัยทัศนคติของผู้บริโภคต่อการซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์

ผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ในภาพรวม โดยจำแนกเป็นทัศนคติทางด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม และด้านเศรษฐกิจ พบว่าทัศนคติของผู้บริโภคต่อการซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์

ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วย แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านแล้ว พบว่าผู้บริโภคเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่าการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ช่วยลดความเสี่ยงจากการเจ็บป่วย และยังแสดงความใส่ใจต่อสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวอีกด้วย โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ในด้านต่าง ๆ

(n=420)

ทัศนคติ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านสุขภาพ			
1.1 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ช่วยลดความเสี่ยงในการเจ็บป่วย ร่างกายแข็งแรง	4.34	0.81	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.2 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์แสดงถึงความใส่ใจสุขภาพของครอบครัว	4.34	0.80	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.3 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้รับคุณค่าและประโยชน์สูงกว่าสินค้าทั่วไป	4.06	0.92	เห็นด้วย
1.4 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล	3.85	1.05	เห็นด้วย
รวม	4.14	0.90	เห็นด้วย
2. ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม			
2.1 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศ	3.98	0.86	เห็นด้วย
2.2 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ช่วยลดมลพิษทางดิน น้ำ และอากาศ	4.02	0.87	เห็นด้วย
2.3 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นหนทางหนึ่งในการรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม	3.85	0.88	เห็นด้วย
2.4 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ช่วยเกษตรกรและคนในชุมชนให้มีสุขภาพร่างกายที่ดีขึ้น ลดการเจ็บป่วย	3.98	0.97	เห็นด้วย
รวม	3.96	0.90	เห็นด้วย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ทัศนคติ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. ด้านเศรษฐกิจ			
3.1 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ช่วยประหยัดเงินในการนำเข้าปุ๋ยเคมีและสารเคมี	3.94	0.87	เห็นด้วย
3.2 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ประหยัดเงินในการรักษาพยาบาลเนื่องจากทำให้อัตราการเจ็บป่วยลดลง	3.82	1.03	เห็นด้วย
3.3 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ครัวเรือนดีขึ้นจากการลดต้นทุนการผลิตและขายผลผลิตได้ราคาสูงกว่าสินค้าทั่วไป	4.04	0.90	เห็นด้วย
รวม	3.93	0.93	เห็นด้วย
รวมเฉลี่ย (grand mean)	4.01	0.90	เห็นด้วย

4. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

ผู้บริโภคเห็นด้วยว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในภาพรวม โดยเมื่อจำแนกเป็นด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด

จะเห็นว่าผู้บริโภคเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งกับด้านผลิตภัณฑ์และราคาของสินค้าเกษตรอินทรีย์ และเห็นด้วยกับด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ของครัวเรือน

(n=420)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์			
1.1 คุณค่าทางอาหารสูง ประโยชน์ต่อสุขภาพ	4.32	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.2 การมีตรารับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์	4.19	0.73	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.3 การมีป้าย (label) แนะนำรายละเอียดของสินค้า วันเก็บเกี่ยว และวันหมดอายุชัดเจน	4.28	0.75	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.4 มีป้าย (label) แนะนำประโยชน์ของสินค้าเกษตรอินทรีย์	4.23	0.83	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.5 การบรรจุหีบห่อแบบสุญญากาศสำหรับสินค้าเกษตรอินทรีย์แบบแห้ง	3.97	0.95	เห็นด้วย
1.6 ความหลากหลายชนิดและประเภทของสินค้าเกษตรอินทรีย์	4.27	0.79	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวม	4.21	0.80	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. ปัจจัยด้านราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์			
2.1 ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ	4.29	0.80	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.2 ราคาเหมาะสมกับปริมาณ	4.30	0.82	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.3 มีป้ายแสดงราคาที่ชัดเจน	4.19	0.85	เห็นด้วย
รวม	4.26	0.82	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์			
3.1 การมีช่องทางหลากหลาย เช่น supermarket และตลาดเฉพาะ	4.27	0.84	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.2 การมีช่องทางใหม่โดยจำหน่ายออนไลน์ และมีบริการจัดส่ง	3.75	1.20	เห็นด้วย
3.3 ชำระเงินได้สะดวก	4.20	0.86	เห็นด้วย
รวม	4.07	0.97	เห็นด้วย
4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์			
4.1 การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์	4.19	0.82	เห็นด้วย
4.2 กิจกรรมการส่งเสริมการตลาดที่น่าสนใจ	4.15	0.89	เห็นด้วย
รวม	4.17	0.86	เห็นด้วย
รวมเฉลี่ย (grand mean)	4.17	0.86	เห็นด้วย

5. ลักษณะประชากร ความรู้ ทักษะและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้ทำการตรวจสอบว่าตัวแปรทุกตัวเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) โดยหากค่าสหสัมพันธ์มากกว่า 0.7 ถือว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและสูงมาก (Hinkle, D.E., 1998)

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของปัจจัยด้านลักษณะประชากร (อายุ และรายได้สุทธิ) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

สินค้าเกษตรอินทรีย์เบื้องต้น ปัจจัยด้านทัศนคติ (ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ด้านเศรษฐกิจ) และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด) พบว่ามีหลายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากต่ำ และปานกลาง (ตารางที่ 5) โดยปัจจัยทัศนคติด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันสูงที่สุดที่ $r = 0.545$ แต่เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์แล้ว 0.5 เป็นค่าที่แสดงถึงระดับความสัมพันธ์ปานกลาง จึงสรุปได้ว่าปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีปัญหา Collinearity และ Multicollinearity สามารถวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณต่อไป

ตารางที่ 5 ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์	1										
2 อายุ	.103 [*]	1									
3 รายได้สุทธิ	-.018	-.094	1								
4 ความรู้ความเข้าใจ	-.013	.096	-.082	1							
5 ด้านสุขภาพ	.133 ^{**}	.067	.038	.009	1						
6 ด้านสิ่งแวดล้อม	.104 [*]	.121 [*]	-.015	.087	.544 ^{**}	1					
7 ด้านเศรษฐกิจ	.132 ^{**}	.118 [*]	.009	.080	.507 ^{**}	.545 ^{**}	1				
8 ด้านผลิตภัณฑ์	.119 [*]	.061	-.014	.016	.514 ^{**}	.461 ^{**}	.398 ^{**}	1			
9 ด้านราคา	.156 ^{**}	.045	-.012	.086	.407 ^{**}	.348 ^{**}	.457 ^{**}	.463 ^{**}	1		
10 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.093	-.023	-.044	.040	.280 ^{**}	.299 ^{**}	.317 ^{**}	.471 ^{**}	.464 ^{**}	1	
11 ด้านการส่งเสริมการตลาด	.249 ^{**}	.056	.059	.067	.422 ^{**}	.361 ^{**}	.348 ^{**}	.491 ^{**}	.450 ^{**}	.448 ^{**}	1

** มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01, * มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยด้านลักษณะประชากร ได้แก่ อายุ และรายได้สุทธิ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์เบื้องต้น (ตารางที่ 1) ปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่ ทัศนคติทางด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ด้านเศรษฐกิจ (ตารางที่ 3) และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด (ตารางที่ 4) พบว่า มีสามปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในจังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยการส่งเสริมการตลาด โดยสามารถพยากรณ์การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในจังหวัดลำปางได้

(R^2) ร้อยละ 32 ในส่วนที่เหลือเกิดจากปัจจัยอื่นนอกเหนือจากปัจจัยที่กล่าวข้างต้น โดยทั้งสามปัจจัยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงบวก เมื่อพิจารณาแต่ละตัวแปรจะพบว่า ความรู้ความเข้าใจต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์เบื้องต้น ($\beta = 0.518$) มีอิทธิพลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในจังหวัดลำปางมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านอายุ ($\beta = 0.393$) และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ($\beta = 0.219$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 6 ทั้งนี้สามารถเขียนสมการถดถอยเชิงเส้นได้ดังนี้ การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ = $0.222 + 0.228$ (อายุ) + 0.312 (ความรู้ความเข้าใจ) + 0.070 (การส่งเสริมการตลาด)

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยด้านลักษณะประชากร ความรู้ ทัศนคติ และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ (n=420)

ตัวแปรทำนาย	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.222	.128		1.731	.084
อายุ	.228	.075	.393	3.054	.002*
ความรู้	.312	.077	.518	4.038	.000**
รายได้สุทธิ	-1.980E-7	.000	-.015	-.307	.759
ด้านผลิตภัณฑ์	.016	.029	.035	.549	.584
ด้านราคา	.012	.021	.034	.546	.585
ด้านการส่งเสริมการตลาด	.070	.019	.219	3.649	.000**
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.002	.001	.080	1.600	.110
ทัศนคติด้านสุขภาพ	.028	.024	.077	1.159	.247
ทัศนคติด้านเศรษฐกิจ	.006	.024	.018	.260	.795
ทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อม	-.036	.027	-.093	-1.315	.189
Multiple R = 0.461 $R^2 = 0.320$ F = 10.740 (P-Value = 0.000)					

** มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01, * มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดลำปางด้วยเหตุผลหลักคือการคำนึงถึงสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Rana & Paul (2017, p. 157) ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องคุณภาพ ความปลอดภัย และความสดใหม่ของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ ในภาพรวมผู้บริโภคมีข้อจำกัดในการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เนื่องด้วยราคาสินค้าที่สูงกว่าสินค้าทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับงานของ Jingchit (2019, p. 4) ที่พบว่าราคาที่สูงของสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นข้อจำกัดหนึ่ง รวมทั้งการมีตลาดที่จำกัดในจังหวัดลำปาง ทำให้ไม่สะดวกในการหาซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ (ร้อยละ 26) สอดคล้องกับงานของ Bunyanuson & Donkwa (2017, p. 109) ที่กล่าวถึงข้อจำกัดในการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพราะการมีตลาดที่จำกัดและการขาดความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับอาหารอินทรีย์ของผู้บริโภค

นอกจากนั้นผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคยังมีความเต็มใจจ่ายเงินที่สูงขึ้นในการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์สอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศ (Pino, et al., 2012, p. 167; Van Loo, et al., 2013, pp. 2125-2126) ที่พบว่าผู้บริโภคมีความเต็มใจจ่ายราคาที่สูงขึ้นสำหรับสินค้าที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม นั้นแสดงถึงการให้ความสำคัญ และรับรู้ถึงคุณค่า คุณประโยชน์ ที่จะทำให้เกิดความประทับใจจากสินค้า สามารถสร้างความพึงพอใจและนำไปสู่พฤติกรรมซื้อสินค้าในครั้งต่อไป เกิดเป็นความภักดีต่อสินค้า (Aaker, 2009, pp. 44-47)

2. สำหรับทัศนคติต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์ของงานวิจัยนี้และของ Kongsom (2016, p. 2604) มีความสอดคล้องกัน โดยพบว่าผู้บริโภคเห็นด้วย

ว่าการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ใช้การรับรู้ด้านสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมมาเป็นส่วนหนึ่งของการตลาดเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทั้งห่วงโซ่การผลิต (Rizwanalam, 2013, p. 17; Mitchell, et al., 2014, p. 119)

3. แม้ว่าผู้บริโภคในจังหวัดลำปางส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐานในระดับมาก แต่ก็ยังมีความสับสนในบางประเด็นที่สำคัญโดยมีเพียงร้อยละ 5.2 ของผู้บริโภคในจังหวัดลำปางเท่านั้นที่ตอบคำถามถูกทุกข้อ สอดคล้องกับงานของ Kongsom (2016, p. 2604) ที่พบว่าผู้บริโภคจำนวนน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ 1) ที่เข้าใจถึงสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างถ่องแท้สามารถตอบคำถามได้ถูกทุกข้อ

4. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคสินค้าของผู้บริโภคในจังหวัดลำปาง เพราะหากผู้บริโภคสับสนหรือไม่เข้าใจความแตกต่างของสินค้าเกษตรอินทรีย์กับสินค้าเกษตรประเภทอื่นแล้ว จะส่งผลให้ผู้บริโภคยังคงบริโภคสินค้าเกษตรแบบเดิมต่อไป (Chryssochoidis, 2000, p. 707) โดยงานของ Chakrabarti, S. & Baisya, R. K. (2007, P. 5) และ Hill, H. & Lynchehaun, F. (2002, P. 538) ระบุว่าผู้บริโภคที่ขาดความรู้ด้านอาหารอินทรีย์จะไม่ซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อบริโภคเว้นแต่จะได้รับการศึกษาหรือรับทราบประโยชน์ของสินค้าเกษตรอินทรีย์เท่านั้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจกับผู้บริโภคเพื่อสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในอนาคต นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์

สอดคล้องกับงานของ Gracia, A., & de Magistris, T. (2013, P. 439) ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกเช่นกัน โดยงานดังกล่าวยังพบว่าระดับการศึกษาที่สูงขึ้นของผู้บริโภคส่งผลต่อระดับความรู้สินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคอีกด้วย

5. ปัจจัยทางด้านอายุมีผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ สอดคล้องกับงานของ Sukkarat (2018, p. 65) และ Chryssochoidis (2000, p. 713) ที่พบว่าอายุแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการตัดสินใจบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์แตกต่างกัน โดยพบว่าผู้ที่มีอายุสูงกว่ามีพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสูงตามไปด้วย (Nilwanjanakul, K. & Kumpukka, P., 2013, p. 75) โดยมีแนวโน้มว่าผู้ที่สูงวัยมักคำนึงถึงประเด็นเรื่องสุขภาพมากกว่านั่นเอง

6. ปัจจัยทางการส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ สอดคล้องกับงานของ Nilwanjanakul, K. & Kumpukka, P. (2013, p. 80) ที่ระบุว่า การส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

6. สรุปผลการวิจัย

ผู้บริโภคในจังหวัดลำปางส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ในระดับมาก แต่ทว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย หรือเกษตรไฮโดรโปนิิกส์ได้ สำหรับทัศนคติของผู้บริโภคอยู่ในระดับที่เห็นด้วยว่าสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นประโยชน์ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและสุขภาพ และเห็นด้วยว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในภาพรวม นอกจากนี้ยังพบว่า

ปัจจัยด้านอายุ ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น ปัจจัยการส่งเสริมทางการตลาด มีอิทธิพลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในจังหวัดลำปาง โดยความรู้ความเข้าใจต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์เบื้องต้น มีอิทธิพลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านอายุ และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดตามลำดับ

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์มีอิทธิพลต่อการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ ในจังหวัดลำปาง ดังนั้นจึงเสนอแนะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาประเด็นดังกล่าวในการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดลำปางต่อไป เช่น การส่งเสริมและให้ความสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้กับผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะประเด็นที่ผลการวิจัยบ่งชี้ว่าผู้บริโภคส่วนมากยังเข้าใจผิดว่าสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรไฮโดรโปนิิกส์เป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการประชาสัมพันธ์มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะช่วยให้ผู้บริโภคสามารถจำแนกความแตกต่างของเกษตรอินทรีย์กับเกษตรประเภทอื่นได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เสนอแนะว่าควรทำควบคู่ไปกับการส่งเสริมการตลาดที่น่าสนใจ แปลกใหม่ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายจะทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้ดีขึ้น เนื่องจากผู้บริโภคสะท้อนว่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดลำปางหาซื้อได้ยาก

สำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไปนั้น ควรจะขยายกลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคไปยังกลุ่มร้านค้า ร้านอาหารซึ่งอาจจะเป็นอีกกลุ่มเป้าหมายของ

ตลาดสินค้าอินทรีย์ รวมทั้งการหาความสัมพันธ์
ระหว่างระดับการศึกษากับความรู้ความเข้าใจเกี่ยว
กับสินค้าเกษตรอินทรีย์ หรือปัจจัยที่ส่งเสริมให้
ผู้บริโภคในจังหวัดลำปางมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

สินค้าเกษตรอินทรีย์ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อได้องค์ความรู้
ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นในการจัดการตลาดสินค้า
เกษตรอินทรีย์ในจังหวัดลำปางต่อไป

References

- Aaker, D. A. (2009). *Managing brand equity*, New York: Simon and Schuster.
- Bunyanuson, J. and Donkwa, K. (2017). The purchase demand for grains of organic rice products. *NRRU Community Research Journal* 11(2), 103-113. (in Thai)
- Chakrabarti, S., & Baisya, R. K. (2007). Purchase Motivations and Attitudes of Organic Food Buyers. *Decision* (0304-0941), 34(1), 1–22.
- Chryssochoidis, G. (2000). Repercussions of consumer confusion for late introduced differentiated products, *European Journal of Marketing*, 34 (5/6). 705-722.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques* (3rd Ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Deliana, Y. (2012). Market segmentation for organic products in Bandung West Java, Indonesia. *Res. J. Recent Sci.*, 1(3), 48-56.
- Gracia, A. and DeMagistris, T. (2013). Organic food product purchase behaviour: A pilot study for urban consumers in the *South of Italy*. *Spanish Journal of Agricultural Research*, 5(4), 439-451.
- Greenet. (2019). *Organic products are sold in Thailand*. Retrieved October 11, 2019., from : <https://www.greenet.or.th/2002-global-oa/> (in Thai)
- Hill, H. and Lynchehaun, F. (2002). Organic milk: Attitudes and consumption patterns. *British Food Journal*, 104 (7), 526-542.
- Jingchit, R. (2018). *The future of Thai organic farmer: Dawn or Fall*. Retrieved September 13, 2018., from <http://www.tpsoc.moc.go.th/sites/default/files/1017-img.pdf> (in Thai)
- Johns, G. (1996). *Organizational behaviour: Understanding and managing life at work* (4th Ed.). Montreal: Harper Collins College Pub.
- Kassarjian, H. H. (1971). Personality and consumer behaviour: A review. *Journal of Marketing Research* 8(4), 409-418.
- Kongsom, W. and Kongsom, C. (2016). Consumer behaviour and knowledge on organic products in Thailand. *International Journal of Economics and Management Engineering*, 10(8), 2602-2606.
- Kotler, P. and Armstrong, G. (2014). *Principle of Marketing* (15th Ed.). New Jersey: Pearson Education Inc.
- Kozup, J. C., Creyer E. H. and Burton, S. (2003). Making healthful food choices: The influence of health claims and nutrition information on consumers' evaluations of packaged food products and restaurant menu items. *Journal of Marketing* 67(2), 19-34.

- Mitchell, C.O., Rebecca J. S., and Chandukala, S. R. (2014). Green Claims and Message Frames: How Green New Products Change Brand Attitude. *Journal of Marketing: September 2014*, 78(5), 119-137.
- Nilwanjanakul, K. and Kumpukka, P. (2013). Knowledge and attitudes influencing purchasing behaviour of green products of the consumer in Northeastern Region. *Journal of Administrative Science* 2(3), 65-83. (in Thai)
- Panyakun, V. & Kongsom, C. (2015). *Study and preparation of situation, production and marketing of organic products*. Bangkok: Ministry of Commerce. (in Thai)
- Paul, J., A. Modi and J. Patel (2016). Predicting green product consumption using the theory of planned behaviour and reasoned action. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 29, 123-134.
- Pino, G., Peluso, A. M., & Guido, G. (2012). Determinants of Regular and Occasional Consumers' Intentions to Buy Organic Food. *Journal of Consumer Affairs*, 46(1), 157-169.
- Rana, J., and Paul, J. (2017). Consumer behaviour and purchase intention for organic food: A review and research agenda. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 38, 157-165.
- Rizwanalam, M. (2013). Branding Through Green Marketing: A Qualitative Approach. International. *Journal of Sales & Marketing Management Research and Development (IJSMMRD)* 3(1), 13- 20
- Seerasarn, N., Miller, S. A., & Wanaset, A. . (2020). Transitioning to Organic Rice Farming in Thailand: Drivers and Factors. *Asian Journal of Agriculture and Rural Development*, 10(3), 740–748. <https://doi.org/10.18488/journal.ajard.2020.103.740.748>
- Srimuenwai, A. (2010). Attitudes toward organic products of consumers in lower north-eastern region 1 (Master dissertation). The Suranaree University of Technology. Thailand. (in Thai)
- Sukkarat, K. (2018). *Study of attitude, behaviour, and involved factors of organic product consumers* (Master of Science's Thesis). Thammasast University, Bangkok. (in Thai)
- Tepwong, P. (2013). Perception and consumption behaviour on the pesticide-free vegetable of municipal school teachers in Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province. *Journal of the Graduate School of Management Studies Khon Kaen University* 6(1), 41-52. (in Thai)
- Van Loo, E. J., Diem, M. N. H., Pieniak, Z., & Verbeke, W. (2013). Consumer attitudes, knowledge, and consumption of organic yoghurt. *Journal of Dairy Science*, 96(4), 2118-2129.

**ประกาศเกียรติคุณผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ
วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช ปีที่ 35 ฉบับที่ 1**

ด้วยบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสุโขทัยธรรมาธิราช ปีที่ 35 ฉบับที่ 1 ได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาตรวจต้นฉบับ ตลอดจนให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เขียนบทความ ยังผลให้วารสารสุโขทัยธรรมาธิราชบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ทุกประการ โดยเฉพาะเป็นการดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานทางวิชาการ อีกทั้งยังก่อให้เกิดคุณูปการต่อวงวิชาการ ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ขอขอบพระคุณและประกาศเกียรติคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ดังมีรายนามต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ดังชันกานนท์ คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัจนอมค์กดี คณะศึกษาศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกนถุ์ บางท่าไม้ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิรัตน์ พิระพันธุ์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร ฉันทนารุ่งภักดี คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะลักษณ์ พุทธวงศ์ คณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ จุ้ยโต ข้าราชการบำนาญ

ศาสตราจารย์ ดร.สิน พันธุ์พินิจ ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์อรรถย์คณา แยมนวนล ข้าราชการบำนาญ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนีพพานิช คณะรัฐศาสตร์(อาจารย์พิเศษ)

รองศาสตราจารย์ ดร.ศยามน อินสะอาด คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ ดร.ภักดิ์ภูธร จันทวรานนท์ สมพงษ์ธรรม คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กชกร ชิตท้วม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อาจารย์ ดร.ณัฐพร เพ็ชรเรือง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

รองศาสตราจารย์คณาธิป ทองรวีวงศ์ คณะนิติศาสตร์

โรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์

อาจารย์ ดร.ปนัดดา วงศ์จินดา ผู้อำนวยการ

ประกาศ ณ วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2565

(รองศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ จุมปา)
กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แนะนำหนังสือ

ตำราตีพิมพ์นักวิจัย โดยทีมผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง
(ศ.เกียรติคุณ ดร.สุติมา สัจจามันท์ และคณะ)

การวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์ ระเบียบวิธีวิจัยและกรณีศึกษา

เป็นตำราภาษาไทยเล่มแรกและเล่มเดียว นำเสนอ
การวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์ที่เน้นระเบียบวิธีวิจัย
ที่ครอบคลุมระเบียบวิธีวิจัยที่นิยมใช้อย่างกว้างขวาง
พร้อมการวิเคราะห์กรณีศึกษาเพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้
ความเข้าใจและนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ราคาเล่มละ **250** บาท

การวิจัยเชิงสำรวจ ทางสารสนเทศศาสตร์

ตำราภาษาไทยที่เน้นการวิจัยเชิงสำรวจทาง
สารสนเทศศาสตร์ “เล่มแรก” ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับแนวคิด กระบวนการออกแบบแนวคิดและ
การดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบพร้อมกรณี
ตัวอย่างประกอบที่ง่ายต่อการอ่านการทำความเข้าใจ
และการนำไปใช้ เปรียบเสมือน “ได้ฟังบรรยายจาก
ผู้สอนโดยตรง”

ราคาเล่มละ **280** บาท

วิธีการสั่งซื้อ

โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ธนาคารกรุงไทย สาขาเมืองทองธานี เลขที่ 147-0--24139-0

ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช แล้วส่งหลักฐานการโอน ชื่อที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หรือ Line ID ของท่าน
และรายการสั่งซื้อมาที่ ฝ่ายเผยแพร่และจัดจำหน่าย สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- กาวอีเมล bookctr@stou.ac.th - Line ID :@ stoubook

- เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/STOUBOOK>

ติดต่อเจ้าหน้าที่ โทร. 0 2504 7678, 0 2504 7671, หรือ 0 2504 7674

หมายเหตุ ****คิดค่าจัดส่ง แบบพัสดุลงทะเบียน
เล่มละ 30 บาท****

